

Л. РОН ХАБЪРД СТРАХ

Превод от английски: Владимир Зарков, 1992

chitanka.info

ГЛАВА ПЪРВА



През този чудесен пролетен ден в кабинета на доктор Чалмърз от медицинската клиника на колежа „Атуърти“ може би имаше две малки въздушни духчета, притиснали се в тъмното на сянката зад вратата, за да избягат колкото могат по-далече от топлата слънчева светлина, меко разстилаща се върху килима.

Като закопчаваше ризата си, професор Лоури каза:

— Е, ще изкарам поне още годинка, нали?

— Още трийсет и осем годинки — усмихна се доктор Чалмърз. — Здравеняк като тебе не би трябвало да се тревожи от дреболия като маларията. Даже ако го е ухапала най-неприятната гадина, каквато може да предложи полуостров Юкатан. Разбира се, ще те втриса понякога, но няма нищо страшно. Между другото, кога се връщаш в Мексико?

— Никога, ако трябва да замина със съгласието на жена си.

— Да имах любяща жена като твоята Мери — отбеляза Чалмърз, — Юкатан щеше да си предлага маларията на други. Е, добре — той се опитваше да си внуши, че не завижда на скитащия етнолог, — никога не съм могъл да разбера какво намирате из онези чудати земи и градове.

— Факти — каза Лоури.

— Ами да, предполагам, че е така. Факти за първобитни жертвоприношения, за демони и дяволи... Слушай между другото, пуснал си много изящна статия миналата седмица в „Нюзпейпър Уикли“.

Вратата помръдна лекичко, но може би причината бе в хладния свеж полъх, появил от прозореца.

— Благодаря — отговори Лоури, като се опитваше да не покаже колко приятна му е похвалата.

— Разбира се — продължи младият Чалмърз, — почти си сложил глава на дръвника. Твоят приятел Томи сигурно е кипнал от подобна дързост. Нали знаеш, направо е влюбен в своите демони и дяволи.

— Харесва му да играе — каза Лоури. — Но какво означава това, сложил съм си главата на дръвника?

— Не се свърташ тук и не познаваш добре Джебсън — обясни Чалмърз. — Едва не разпъна на кръст един от по-младите математици, защото използвал името на „Атуърти“ при публикация в научно

списание. Но дано нашият обичан председател не е видял твоята статия. Не мога да си представя, че старият скелет чете „Нюзпейпър Уикли“.

— А, това ли било — каза Лоури. — Мислех си, че говориш за моето твърдение, че такива неща не съществуват. Томи...

— Може и това да съм искал да кажа — каза Чалмърз. — Смятам, че всички дълбоко в душата си сме суеверни диваци. И когато ти се появяваш с високомерно изражение, за да се присмиваш на древната вяра, че демоните причиняват болестите и мъките, така да се каже, хвърляш кал в лицата на късмета и съдбата и би трябвало да си много, ама много сигурен в себе си.

— И защо да не съм сигурен в себе си? — усмихна се Лоури. — Някой срещал ли е лице в лице какъвто ще да е дух? Искам да кажа, никъде не съществуват потвърдени и записани случаи.

— Даже и виденията на светците ли? — попита Чалмърз.

— Стига да гладува достатъчно дълго, всеки ще има видения.

— Все пак — възрази Чалмърз, — твърде настоятелно предлагаш главата си, сложена удобно в кошница, на човека, който може да ти покаже съвсем истински демон...

— Добре, ще получи главата ми в кошница — съгласи се Лоури. — Приятелю, за човек на науката говориш доста чудновато.

— Достатъчно често навещавам психиатричното отделение — каза Чалмърз. — Отначало си мислех, че причината е в пациентите, но после се разколебах. Нали знаеш, смята се, че демоните налитат при пълнолуние. Някога да си виждал как пълно с психопати отделение обезумява абсолютно през трите дни на пълна луна?

— Безсмислици.

— Може и така да е.

— Чалмърз, в тази статия се опитах да покажа как хората са започнали да вярват в свръхестествени сили и как научното обяснение най-после надделява над смътния неуловим страх. Само не ми казвай, че се съмняваш в тези открития.

— О! — Чалмърз се разсмя. — И двамата знаем, че „истина“ е абстрактна категория и вероятно не съществува. Професор Лоури, спокойно си потегляйте на кръстоносен поход срещу вашите дяволи и демони. И ако случайно ги разяриш, можеш да ги убедиш, че не съществуват. Аз не защитавам тяхното съществуване. Само не мога да

си обясня как човечеството винаги е било толкова нещастно, без нещо да му стоварва тези страдания съзнателно. А дали причината е в трептенията на електроните при определени скорости или в ревността на духовете на въздуха, водата и земята към уюта и щастието на човека, не знам и не ме интересува. Но колко успокояващо е да чукнеш на дърво, ако прекалиш със самохвалството.

— И тъй — каза Лоури, докато обличаше палтото си, — призраците ще ме докопат, ако не съм нащрек.

— Естествено, стига Джебсън да види тази статия — подкачи го Чалмърз.

Вратата пак помръдна почти незабележимо, но все пак това би могло да бъде и от хладния, чуден дъх на пролетта, нахлуващ през прозореца.

Лоури въртеше в ръка бастуна си, когато излезе на слънце. Беше приятно отново да си е вкъщи. И всичко наоколо изглеждаше и ухаеше приятно. Защото освен смяната на сезоните, нищо не се променяше в този град, дори студентите бяха на вид едни и същи. Когато колежът строеше нова сграда, тя някак си придобиваше старост и смекчени очертания, още преди да е завършена и наполовина. Имаше някаква сънлива неизменност в това място. Тя успокояваше човека, чиито очи толкова често се измъчваха от ядния блясък на слънцето, пълзящо над медно ослепителния пясък.

Докато вървеше към кабинета си в една от сградите, той се питаше защо изобщо някога е напуснал града. Тези големи брястове с напъпили листенца, прозяващите се студенти, изтегнали се на свежата яркозелена трева в цветните си якета, мекото синьо небе, старите камъни, изобилно обвити от бръшлян...

За кратък миг той смътно си припомни как се роди жаждата му да скита. Кражбата в неговото крило на общежитието, обвинението, изхвърлянето, срама. След три години, твърде късно, за да изчезне белегът, най-после го откриха и му казаха, че виновникът е бил открит седмица, след като той избяга от града. Събудилият се от спомена срам отново го прониза, оставяйки след себе си неясното желание да се извини на първия срещнат.

Но то отмина. Отмина и въздухът отново бе изпълнен от пролетта, надеждите, мириса на влажна земя. Високо в небето вятърът гонеше облаците и в някой миг те намятаха сянката си върху алеите и поляните. А над земята бризът подмяташе останките на есента, преследваше сухите листа по ъглите, в тревата и ги хвърляше в стволовете на дърветата, караше ги да се махнат и да освободят мястото на идващата свежа зеленина.

Наистина малко неща се променяха в тази тиха и доволна от себе си Мека на образованието. Преди двадесет и пет години Франклин Лоури, неговият баща, се е разхождал по същата улица. А преди още двадесет и пет години Йезекиил Лоури е правил същото. Всеки от тях го е правил почти всеки ден от съзнателния си живот, а после катафалката е отнасяла тялото му по същия този път. Само Джеймз Лоури отстъпваше от традицията, но не кой знае колко. Но пък Джеймз Лоури честичко даваше воля на своя тих инат и не зачиташе доста установени образци. Той беше първият Лоури, хвърлил някое и друго петънце върху името на своя учен род и със сигурност първият, страдащ от жаждата за скитане. Още като дете беше малко странен. Не че другите трудно се разбираха с него, и все пак си беше чудак.

Отгледан в просторната гробница, наричана къща, където не се произнасяха думи с по-малко от три срички и основната проява на внимание към него беше „По-тихо!“, Джеймз Лоури по принуда си изгради собствена вселена от крехкия строителен материал на мечтите.

Ако си направеше труда да потърси в приличащата на престарял декан сграда, знаеше къде да открие приятелите от момчешките си години — под потъналите в равнодушие греди на тавана. Суифт, Тенисън, Керъл, Верн, Гибън, полковник Ингръм, Шекспир, Омир, Хаям и незнайните творци на митове и легенди от всички земи бяха негови съветници, събеседници и другари в игрите, отвеждаха го надалеч сред праха и ненужните вещи, нашепваха странни мисли на детето с широко отворените очи, по чието лице имаше следи от сладко и паяжини. Както крачеше в топлината на яркото слънце, той си мислеше, че може би също все така ще минава по тази улица, покрай магазините с флагчета на витрините, покрай студентите с ярките им куртки, покрай старите брястове и още по-старите елени. И може би катафалката също ще го отнесе по каменната настилка към мястото на вечния покой, до поддалите се на тежестта на знанията негови предци.

„Всъщност аз съм късметлия“, каза си той. Имаше прекрасна жена, негов приятел беше честен и мъдър джентълмен, имаше достойно място и дори някаква известност като етнолог. Какво значение има една лека малария? Ще оздравее. И какво от това, че хората не го разбират, щом го уважават и понякога даже са мили? Животът е хубав и си струва да се живее. Какво още би могъл да иска?

Подмина го групичка студенти, двамина лекоатлети в анцузи докоснаха спортните си шапки и се обърнаха към него със „сър“. Съпруга на професор, следвана на почтително разстояние от претоварената с пакети прислужница, кимна на Лоури с дружелюбна усмивка. Момиче от библиотеката задържа погледа си върху него и той несъзнателно изпъна рамене. Наистина животът беше хубав.

— Професор Лоури! Сър! — беше някакъв анемичен книжен плъх, асистент на нечий асистент в незнайна катедра.

— Да?

Младият мъж се беше задъхал и изчака секунда-две, прехвърляйки в пръстите си омачкана шапка, преди да заговори отново.

— Сър, мистър Джебсън ви видя да минавате и ме изпрати да ви повикам. Иска да говори с вас, сър.

— Благодаря — каза Лоури, обърна се и се върна по стъпките си до извитата пътека, водеща към административната сграда.

Не си направи труда да се чуди защо го викат, не се страхуваше от Джебсън. Такива като него идваха и си отиваха от Атуърти, а някои дори имаха и странни идеи. Това, че Джебсън беше твърде старомоден, едва ли беше причина за тревога.

Момичето в преддверието скочи и отвори вратата пред него, докато мърмореше:

— Той ще ви приеме веднага, сър.

Лоури влезе.

Един-два пъти някой нов президент беше вкарвал нови мебели и даже се беше опитвал да промени изгледа на този кабинет. Но стените бяха по-стари от слоевете боя, а подът беше наблюдавал износването на твърде много килими, за да се наглася спрямо още един. Мъртъвци гледаха мразовито от рамките. Бюст на Цицерон със слепи очи стоеше

на стража върху шкаф с книги, които никой не четеше. Креслата бяха толкова дълбоки и толкова древни, че някой можеше да се замисли колко ли хора са удавили досега.

Джебсън гледаше през прозореца, сякаш ако не отдели внимание на сцената навън, светът зад стъклото би рухнал. Той каза, без да се обърне:

— Седнете, Лоури.

Лоури седна, загледан в президента. Човекът пред него беше много слаб, побелял и стар, с толкова вдървена стойка, че сякаш бе направен от мазилка, а не от плът. Всяка отминала година бе издълбавала по малко суровите линии, нагънали доста неприветливото му лице. Джебсън стоеше неподвижно, гордеше се, че не страда от слаби нерви. Лоури чакаше.

Накрая Джебсън отвори едно чекмедже и извади от него вестник с цветен печат. Много внимателно го разтвори пред себе си, премести и поставката с писалки, за да не пречи.

До този момент Лоури бе напълно спокоен. Изцяло и напълно бе забравил онази статия в „Нюзпейпър Уикли“. Но и сега бързо се отпусна, не намираше, че е направил нещо лошо.

— Лоури — каза Джебсън и отпи глътка вода, която по-скоро беше безцветен оцет, ако се съди по гримасата му. Задържа чашата пред лицето си, когато продължи, — Лоури, понесохме търпеливо много ваши постъпки.

Лоури се напрегна в креслото. Сякаш се оттегли в дълбините на съзнанието си и гледаше оттам Джебсън с потънали в сянка очи.

— Вие бяхте нужен тук, — започна Джебсън, — и въпреки това предпочетохте да скитате из разни загубени и безнадеждни земи, да общувате с безбожници и да ровите земята в търсене на никому ненужни дреболии, точно като куче, търсещо забравена кост.

Джебсън се постресна от собственото си гладко многословие и се запъна. Но събра мислите си само за миг.

— „Атуърти“ ви финансираше в момент, когато не би трябвало да финансира нищо, освен изграждането на нови здания. Атуърти не е бил създаден за глупости.

— Аз открих предостатъчно неща, за да плащам сам за своите експедиции — опита се да се намеси Лоури. — Възстанових отпуснатите ми суми преди три години...

— Няма значение. Ние сме тук, за да напътстваме интелекта и младостта на една велика нация, а не за да ровим разпадащите се кости на езически цивилизации. Аз не съм етнолог. И етнологията не ми е особено неприятна. Бих могъл да разбера, ако някой се развлича с това като хоби. И тъй като смятам, че човекът изцяло с продукт на своята собствена среда, не бих могъл да приема, че изучаването на варварски обичаи би хвърлило светлината на истината върху разбирането на човечеството. Много добре! Вие знаете мнението ми по този въпрос. Тук се преподава етнология, а вие ръководите катедрата по антропология и етнология. Не бих се противопоставил на достигането на знания от какъвто и да било род, но със сигурност съм против превръщането на това в мания!

— Съжалявам — проговори Лоури.

— Аз също съжалявам — произнесе Джебсън с тон, който би удовлетворил йерарх на инквизицията, осъждащ затворник на публично изгаряне. — Разбира се, имам предвид тази статия. Мога ли да ви попитам защо си позволихте да я напишете?

— Ами... — нещастният Лоури се запъна. — Нямах представа, че върша нещо нередно. Винаги съм смятал, че едно от задълженията на учения е да предава своите знания на тези, които биха могли да ги използват...

— Задълженията на учения изобщо не се състоят в това, Лоури. Те нямат нищо общо с това! Тази скандална проява е клеймо за нас! Това е боклук, нелепост! Статията е претъпкана с лъжи под прикритието на научни факти. И тази сутрин — натърти Джебсън, като зловещо сниши гласа си, — аз видях името на „Атуърти“ в такова нещо! Ако един студент не ми беше донесъл това, може би никога нямаше да науча какво е станало. Ето — „професор Джеймз Лоури, етнолог, колеж «Атуърти»“.

— Не виждах причина да се подпиша по друг начин...

— Нямахте право да се подписвате „професор Лоури от колеж «Атуърти»“. Това са евтини трикове. Недостойна проява на стремеж към скандална известност. Това е унижение за самото име и целите на образованието. Но и без това — той изпръхтя, — предполагам, че не би могло да се очаква нещо друго от човек, чийто живот се отличава с отклоненията от общоприетите норми.

— Моля? — каза Лоури.

— О, достатъчно дълго вече съм тук, за да познавам досието на всеки служител. Зная и че сте бил изключен...

— Този случай отдавна е изяснен! — извика Лоури, по лицето му изби ярка червенина, докато се гърчеше от болката на спомена.

— Може би. Може би. Но да не се отклоняваме. Тази статия е нищожна и идиотска, а бидейки нищожна и идиотска, тя стъпква в калта името на „Атуърти“. — Джебсън се приведе над бюрото и нагласи очилата върху своя тънък нос. — „Душевните несгоди на човечеството може би отчасти се дължат на призраците на вчерашните ловци на вещици!“. Хъм! „Професор Джеймз Лоури, етнолог, колеж «Атуърти»“. Следващият път сигурно ще напишете, че демонологията е нещо, в което всички без изключение трябва да вярват! Това е позор. Целият град ще обсъжда тази...

Лоури успя да се справи с треперещите си ръце и да възпре спазмите в гърлото, които заплашваха да задушат гласа му.

— Тази статия не е за демонологията, сър. В нея се опитвам да покажа на хората, че техните суеверия и много от техните страхове произхождат от погрешните схващания на отминалите времена. Искан да им покажа, че дяволите и демоните са били измислени, за да може някой по-хитър член на племето да наложи властта си над останалите. Той съчинява нещо, от което те да се страхуват и после предлага да посредничи между тях и...

— Четох я — прекъсна го Джебсън. — Четох я и мога да видя в тази статия повече, отколкото вие бихте желал. Празните приказки за демони и дяволи, умиротворяването на боговете на страха... Господине, хрумна ми, че с вашите разсъждения сте искали да намекнете и за самата религия! Дали пък следващият път няма да нападнете и християнството, което било измислено, за да бъде съборена капиталистическата държава на Рим!

— Но... — започна Лоури, отново се изчерви и потъна още по-дълбоко в себе си.

— Тези невъздържани ругатни към демони и дяволи — каза Джебсън, — могат да бъдат тълкувани като протест на вашия ум срещу вярване, породено у вас от връзките ви с нечистите безбожници от далечни страни. Вие сам се превърнахте в посмешница. Вие превърнахте Атуърти в обект на присмех. Страхувам се, че не мога да ви простя това, Лоури. Имайки предвид обстоятелствата, не мога да

намеря никакво друго обяснение за действията ви, освен жаждата за пари, които спечелихте за сметка на честта и достойнството на тази образователна институция. Остават точно два месеца до края на тази учебна година. Не можем да ви освободим, докато тя не завърши. Но след това — Джебсън смачка вестника и го хвърли в кошчето за боклук, — опасявам се, че ще трябва да потърсите работа другаде.

Лоури подскочи.

— Но...

— Ако досегашните ви постъпки бяха други, бих могъл и да ви простя, Лоури. Но вашето досие никога не е било добро. Върнете се в потъналите в забрава места, Лоури, и си общувайте с безбожниците. Приятен ден.

Лоури излезе даже, без да забележи момичето, което му отвори вратата. Забрави да си сложи шапката, преди да се озове на пътеката. Отмина няколко пресечки, докато се опомни. Почти равнодушно се замисли дали има лекции, припомни си, че е събота и според програмата няма часове. Смътно си спомни, че беше отивал на среща или на обяд... Не, не би могло да е обяд, според положението на слънцето минаваше два следобед. Но в този миг дори и намеците за мисъл бяха погълнати от вълната на отново преживявания разговор.

Той трепереше и това състояние го накара да помисли за себе си. Не трябва да трепери, само защото за него досегашният свят внезапно е изчезнал. Други колежи биха се радвали да го привлекат при себе си. Милионери му бяха предлагали да го финансират, виждаха как неговите пътувания щедро връщат вложените в тях пари. Не, не би трябвало да се чувства толкова зле. И все пак трепереше, сякаш се беше намерил гол под ударите на зимен вятър.

Бягащите в небето облаци смрачаваха улицата за по няколко секунди. Но сега имаше нещо мъртвешко в шума на миналогодишните листа, преследвани по ъглите и в голготата на тези брястове прозираше нещо грозно. Той се опитваше да разбере какво вледенява душата му. Мери.

Горката Мери. Тя харесваше този свят на ритуален чай и взаимно уважение, беше израснала в този град и всички нейни спомени и приятелства бяха свързани с него. Стигаше и това, което ще приказват за него. Но би било прекалено за нея да се раздели с всичко, което означаваше за нея този живот. Приятелките и ще клатят глави

съжалително, щом я видят. Не, тя няма да иска да остане тук, където всички ще умуват защо той е бил изхвърлен и никой няма да иска да я покани за следобедния чай.

А онази пропита с научен дъх голяма къща... Тя обичаше старата сграда.

Той не можеше да разбере Джебсън, твърде благодушен бе, за да проследи пътеките, по които се движеха мислите му — като се започне с желанието на дребното човече да нарани големия мъж, през завистта към романтичните и тайнствени страни от живота на Лоури, после непрякото оскърбление към колежа и накрая внезапното хрумване, че по някакъв чудноват и едва ли разбираем начин това се е превърнало в предизвикателство към самото християнство. Лоури виждаше само, че трябва да се пребори с осмислянето на единствен факт: връхната точка на позора, от който пострада тежко без вина преди двадесет и една години. Онази болка и сегашната болка се оплетоха напълно в ума му, изострени от друго страдание, пронизващо го изцяло — маларията, която беше забравил.

Горката Мери.

Горката, прекрасната, нежната Мери.

Той винаги се бе опитвал да изглежда значителен в очите ѝ, искаше да я обезщети за многото години разлика помежду им. А сега ѝ причини това безчестие, разделящо я с всичко познато. Тя щеше да се държи добре. Ще го последва, ще му съчувства и никога, никога няма да спомене, че самата тя преживява това тежко. Да. Да, той знаеше какво да очаква от нея. И той няма да може да предотврати нищо, даже да ѝ каже колко съжалява за всичко, което ѝ е причинил.

Отново му се стори, че би трябвало да има среща някъде, но отново не можа да си спомни точно. Вятърът вече беше мразовит и дърпаше шапката му, пробягващите по паважа сенки на облаци ставаха потъмни.

Той се огледа — стоеше близо до стара къща със скулптура на отлят от желязо елен. Домът на професор Томи Уилямс, който макар и ерген, успяваше да поддържа родовата си къща.

Обзе го странното чувство, че още не всичко лошо му се е случило, имаше нужда от подслон и компания и бързо се запъти към

вратата и нагоре по пътеката. Къщата сякаш го отблъскваше, докато той я гледаше — двете кръгли прозорчета до вратата необичайно наподобяваха пенсне върху носа на престарял съдия. За миг той се поколеба, едва не се обърна, за да си отиде.

Тогава в ума му се появи образът на Томи, единственият мъж в този свят, с когото можеше да говори, защото бе и единственото дете, с което дружеше като момче. Но от детството му у него остана стеснителната мълчаливост, а Томи си избра друг път — Томи Уилямс бе радост за своите студенти и за цялото градче. Беше пътешествал много и донесе в това място духа на космополит, жизнерадостното незачитане на общоприетото и на свадливото заяждане. Томи Уилямс с наслаждение се занимаваше с екзотичното и охотно стъпваше по границата на забраненото, пиеше особени видове чай с чудати чужди имена и четеше загадъчно неразбираеми книги. На благотворителни забави той гадаеше по кристални кълба и много обичаше накрая да поглежда клиентите си косо и лукаво — да, външно всичко това е само на шега, но всъщност... дали не би могло да се окаже истина? Томи целият бе изтъкан от смях, бърливост и светлина, с лондонски стил и парижко остроумие, един човек, твърде умен, за да има врагове или пък кой знае колко много приятели.

Не. Не бива да се колебае тук, на прага на дома на Томи.

Разговорът с Томи ще му се отрази добре. Томи ще го ободри и ще му каже, че в най-добрия случай Джебсън е надутото дърто магаре. Той се качи по стъпалата и удари вратата с чукчето.

По площадката в принуден танц се завъртяха сухи листа, сами си свиреха пукащата и съскаща музика. После безмилостно се втурнаха през ливадката, като че искаха да стигнат бягаща сянка на облак и така да се скрият от пролетното почистване на градината. Неспокойни листа, страхуващи се от небрежното гниене, неспособни да се справят с напирещите пъпки, които нежно си пробиваха път навън и не знаеха, че тези бягащи неща също някога са били яркозелени и срамежливо са флиртували с вятъра. Лоури не хареса тези мисли, които се мярнаха в главата му, накараха го да се почувства стар и порутен, пренебрегнат заради свежестта и зеленината без недостатъци, твърде млада, за да бъде нещо друго, освен самата невинност. Колко ли дни ще минат, преди някой да заеме неговото място? Някой по-млад, който може би ще преподава по книгите на Лоури?

Той пак удари с чукчето, още по-настойчиво искаше да го допуснат до топлината на приятелството и огъня в камината. Зъбите му вече тракаха, а на мястото на стомаха му се бе появило болнаво усещане за пустота. Той се зачуди дали това е от маларията. Нали преди малко беше при Чалмърз, който нарече тези втрисания малария. Не бяха изминали и два часа, откакто надникна през микроскопа своята оцветена кръв по предметното стъкло и видя малките кълбца в някои от червените кръвни телца. Маларията не беше опасна, но създаваше неприятности. Да, това сигурно е малариен пристъп и ще отmine след малко.

Пак пушна чукчето и усети звука, който отекваше през високите помещения зад вратата. Искаше му се да си тръгне, но би било неудобно да си покаже гърба точно когато Томи отвори. Той потръпна и вдигна яката на палтото. Скоро ще потъне в огън. „Почти като онези листа съм“, каза си той. Опитваше се да погледне през прозорците от двете страни на стълбището.

Отново му се мярна мисълта, че трябва да отиде на някаква среща някъде и за миг се опита да се съсредоточи, за да измъкне упорито криещия се факт от нишата му.

Не възнамеряваше да стърчи пред вратата. В този град къщите не се заключваха и дори ако Томи не си е вкъщи, ще му се зарадва, щом се върне. Той бутна вратата и я затвори след себе си.

В преддверието беше паднал здрач — от натрупаните години и забравените случки, от отдавна забутаните някъде булчински воали и превърнали се в прах букети, от ехото на детски викове и старческа кашлица. Отнякъде се чуваше топуркане, може би някой учен плъх раздразнено се откъсваше от дебелия том, който гризеше. Вдясно двойната врата зееше мрачно към хола и Лоури се запъти натам с шапка в ръка, защото усети огъня. Изуми се.

Томи Уилямс лежеше на софата, едната му ръка висеше, едното стъпало стърчеше над другото, а двете заедно бяха доста по-високо от главата. Ризата му беше разкопчана, не носеше нито сако, нито вратовръзка. За момент на Лоури му се стори, че е мъртъв.

Томи се прозя и се протегна, но на средата усети присъствието на госта и замаяно се изправи на крака. Примигваше, триеше си очите

и пак се опитваше да погледне.

— За Бога, човече! — каза Томи. — Стресна ме. Добре се бях отнесъл.

— Извинявай — промълви Лоури, почувства се натрапник. — Помислих, че си излязъл и мога да те почакам, докато...

— Ама разбира се! — прекъснато Томи. — И без това твърде дълго съм спал. Колко е часът?

Лоури погледна големия часовник в хола.

— Два и пет минути.

— Ето! Виждаш ли какво могат да направят с човека забавленията и недоспиването. Сега ми дай шапката си и се сгрей до огъня. Господи, май никога не съм виждал толкова посинял човек. Толкова ли е студено навън?

— Изглежда студът е в мен — каза Лоури. — Би трябвало да е от маларията.

Почувства се малко по-добре, защото Томи му се зарадва. Отиде близо до двете цепеници, тлеещи в камината. Томи също дойде, разбута ги, докато не запламтяха весело и после се улиса до барчето, смесваше някакво питие.

— Старче, трябва по-добре да се грижиш за себе си — каза Томи. — В „Атуърти“ имаме само един професор Лоури и не можем да си позволим да го загубим. Заповядай, с това ще ти стане по-добре.

Лоури пое чашата, но не отпи веднага. Погледът му се плъзгаше през стаята по старите шкафове със стъклени вратички и по порцелановите фигури върху рафтовете в ъгъла. Когато беше малък, той и Томи никога не бяха допускани в тази стая, освен когато трябваше да бъдат представени на гостите. После ги оставяха, с измити до протъркване лица и гузни като след престъпление, да седят вдървено на още по-вдървените столове и бавно да потъват в противно затъпяване.

Колко различен беше сегашният Томи от онези дни! Но ето я същата завладяваща усмивка, същата блестяща черна коса, винаги леко разрошена с артистична небрежност, същото класическо лице, впечатляващо бледо на фона на косата, същата грациозна стройност и бързите движения на танцьор, с които винаги се справяше с нещата. Внезапно Лоури помисли съвсем ясно, че Томи е красив. Може би точно това Лоури търсеше в него, нещо, което да допълва собствената

му едра грубоватост. Лоури отпи от чашата, топлината се разли приятно по тялото му и се сля с усещането от ярките припукващи пламъци.

Томи беше седнал на края на софата, винаги сядаше, сякаш ще скочи след миг. Искаше да си запали цигара, но толкова задълго се загледа в Лоури, че кибритената клечка опари пръстите му, той я пусна и захапа изгореното място. Но бързо забрави неприятното усещане и пак се зае успешно с цигарата си.

— Джим, случило ти се е нещо лошо.

Лоури го погледна и отпи още една глътка.

— Джебсън. Видял моя статия в „Нюзпейпър Уикли“ и направо пощурял.

— Ще се оправи — Томи се изсмя доста гръмко.

— Той ще се оправи — каза Лоури, — но в момента се чудя дали аз ще се оправя.

— Това пък какво означава?

— Изхвърлят ме в края на учебната година.

— Какво?... — този стар глупак! Джим, той не може да го направи. Целият съвет трябва да подпише заповедта...

— Той контролира съвета и може да го направи. Ще трябва да си намеря друга работа.

— Джим! Ще трябва да изясниш нещата. Вярно, Джебсън никога не те е харесвал и постоянно мърмори срещу тебе зад гърба ти. Твърде прям си, Джим. Но не може да те изхвърли по този начин. Ами нали всички ще побеснеят от яд!

Обсъждаха случилото се още някое време, накрая в гласовете им се промъкна някаква безнадеждност, изреченията се накъсваха, докато не потънаха в мълчание, понякога нарушавано от припукване на горящо дърво.

Томи ходеше из стаята с неспокойна грация, спря до рафтовете с дребни предмети, вдигна един порцеланов слон, и веднага го завъртя в пръстите си с бързи нервни движения. Обърна се към Лоури. Устните му бяха застинали в необичайна напрегната гримаса, в очите му се мяркаше празнота.

— Някой би казал — промълви Томи, — че твоята статия се е захванала за тебе.

— Очевидно е така.

— Не, не. Никога не ме обвинявай в повтаряне на очевидното, Джим. Спомних си, че статията е за демони и дяволи и се присмива на вярванията за тяхната сила...

— Томи — обади се Лоури с една от редките си усмивки, — би трябвало да ти позволят да преподаваш демонология. Ти май почти си повярвал в нея.

— Когато символите на вярата не го удовлетворяват, човек трябва да си намери нещо друго — каза Томи на шега. Но дали се шегуваше? — Ти твърдиш, че боговете на съдбата са измислени. Написал си, че е глупаво да се търси помощ от богове извън помощта от единствения върховен Бог. Казваш, че демоните и дяволите са произведение на шамани с мисленето на Макиавели и че хората се подчиняват като стадо, защото се страхуват от онези неща, които не могат да съзрат. Според тебе в заслепението си хората вярват, че един всъщност добър свят е зъл и затова са създали отвратителна сбирщина от призраци, в които да въплътят своите кошмари.

— И какво? — попита Лоури. — Всичко това е вярно. Светът е зъл, въздухът, земята и водата не са населени с ревниви същества, стремящи се да разрушат човешкото щастие.

Томи остави слончето на рафта и се подпря на облегалката на едно кресло. Явно беше възбуден, криеше очите си, привидно загледан в своите безупречно поддържани нокти.

— Джим, никой *не* знае.

Лоури изръмжа от смях и каза:

— Остава да ми кажеш, че достатъчно си изучавал тези неща, за да допуснеш възможността те да съществуват.

— Джим, за тебе светът винаги е бил едно хубаво място, това е нещо като механична реакция, чрез която ти забравяш всички гадни неща, причинени ти от този свят. Но би трябвало да виждаш като мене, Джим. Аз *зная*, че светът е едно зло, несигурно място и че дълбоко в душите си хората са зли. И като *зная* това, винаги се радвам да открива дори атомче добрина, а злото само ме отегчава. Ти пък неотклонно крачиш напред към тъгата и разочарованието. За тебе всичко съществуващо е добро и щом видиш нещо подло, черно, лигаво, ти се

отвращаваш. Днес дойде тук треперещ от малария, смазан от подла гадост, направена от човек, който отначало сигурно се смятал за добър. Твоите възгледи, Джим, винаги ще ти носят само нещастия и сълзи. Независимо дали има призраци или не, най-застрахован е човекът, който знае, че всичко наистина е зло и че въздухът, земята и водата са населени с фантастични демони и дяволи, които ни се присмиват и само прибавят тъга в битието човешко.

— Значи — обади се Лоури, — длъжен съм ниско да се поклоня на суеверията и да наследя всички мрачни размишления на моите затънали в невежество прадеди. Дявол да ги вземе твоите дяволи, Томи Уилямс, защото аз отказвам да имам нещо общо с тях.

— Но би могло да се окаже — спокойно, дори зловещо каза Томи, — че те имат нещо общо с тебе.

— И как успя да стигнеш до това заключение?

— Би могло да се окаже — продължи Томи, — че дяволите и демоните вече са те победили в първия рунд.

— Дрън-дрън! — отвърна Лоури, но по тялото му премина ледена тръпка.

— Публикуваш в „Нюзпейпър Уикли“ статия, в която твърдиш, че те не съществуват. Същата статия събужда гнева на едни отмъстителен глупак и така причинява вече решеното ти отстраняване от „Атуърти“.

— Глупости — каза Лоури, но вече не толкова живо.

— Бъди любезен и кажи, че светът е гадно място, пълно със зли духове. Бъди добро момче, забрави рицарските си навици. И бъди така добър да си отидеш вкъщи, да се натъпчеш с хинин и да си поемеш дъх.

— А аз дойдох при тебе — усмихна се Лоури, — за да потърся утешение.

— Утешенията са лъжи — каза Томи. — Предложих ти нещо по-добро.

— Дяволи и демони?

— Мъдрост.

Лоури бавно излезе в преддверието, вледеняващото усещане вече му пречеше да говори ясно. Проклет да е, но беше сигурен, че има определена среща за днешния следобед. Почти си припомни, че трябва да отиде в три без петнадесет, старият часовник прозвъня точно този

час в момента. Пресегна се към закачалката, където шапката му висеше сред натрупани палта и чадъри.



ГЛАВА ВТОРА

Смрачаваше се, завършваше преходът между ден и нощ. По цялата улица светеха прозорци, в някои от тях се виждаха хора, чиито усти бяха заети с приказките и вечерята. И ниско над земята вятърът се беше усилил, през него от тъмното изскочи голямо бяло петно — беше вестник. Горе студената луна надничаше от време на време през тревожно носещите се облаци, понякога звезда премигваше набързо в пролуките на разкъсаните синьо-черно сребристи кълба.

Къде се намираше?

Табелите на ъгъла гласяха — „Улица на брястовете“ и „Улица на акациите“, значи стоеше на половин квартал от къщата на Томи и на един от своята. В кръга жълта светлина наред улицата той неспокойно погледна часовника си — седем без петнадесет.

Седем без петнадесет!

Студът го прониза, зъбите му изтракаха, докато успее да отпусне мускулите на челюстите си. Посегна към шапката си, но я нямаше на главата му. От тази загуба го обхвана паника, той се заоглежда трескаво, за да види дали не лежи някъде наоколо.

Край него минаха неколцина студенти — момиче, поласкано от закачките на три момчета. Един от тях кимна уважително на Лоури.

Три без петнадесет.

Седем без петнадесет.

Четири часа!

Къде ли е бил?

При Томи. Точно така. При Томи. Но оттам излезе в три без петнадесет. А сега беше седем без петнадесет.

Четири часа!

През целия си живот никога не се беше напивал истински, но знаеше, че пиенето без мярка бива последвано от тежка глава и свит стомах. И доколкото можеше да си спомни, при Томи изпи само една чаша. Но едно питие не би могло да изтрие паметта му.

Беше ужасяващо, че е загубил четири часа. Но защо беше ужасяващо, не можеше да разбере.

Къде е бил?

Виждал ли се е с някого?

Дали на другата сутрин някой няма да дойде при него и каже: „Страхотна реч дръпнахте в клуба, професор Лоури“?

Не беше маларията. Тежък пристъп на малария можеше да повали човек, но даже в смътното полубезсъзнание би знаел къде е, а той дори не усещаше признаците на отминал пристъп. Не, нито се е напил, нито е от маларията.

Той бързо се запъти към дома си. Отвътре го гризеше болка, която не можеше да определи, съпровождаше я потискащото чувство, че аха-аха и ще си спомни, сякаш думите отказваха да прекратят в съзнанието. Ако само още малко се напегне, ще разбере къде е бил.

Ноцта му изглеждаше зловеща и разсъдъкът му успяваше само да го предпази от впускане в лудешки бяг. Всяко дърво и храст бяха дебнещи тела и всеки миг биха могли да се превърнат в..., в... За Бога, какво му става? Дали пък вече не се страхува от тъмното?

Той припряно свърна по пътеката към къщата. Доколкото можеше да види, старата сграда спеше, обкръжена от дълбоки сенки сякаш от спомени за отминала младост.

Спря за миг пред стъпалата, чудеше се защо не вижда светлина в преддверието. Но може би Мери се е разтревожила от закъснението му и е отишла във факултета... не, би се обадила по телефона.

Изневиделица от мрака го прободде вик:

— Джим! О, Господи, Джим!

Той скочи нагоре по стъпалата и едва не разби вратата, когато нахълта вътре. Въртеше се объркано из преддверието, мятеше луди погледи и се напругаше да чуе отново гласа на Мери.

Но в къщата нямаше нищо, освен тишина и спомени.

Изтича по широката стълба на втория етаж, пръстите му жадно включваха осветлението, откъдето и да минеше. Надникна във всички стаи на втория етаж, но напразно, после се втурна към тавана по затрупаната с вехтории стълба. Нещо го гнетеше тук, вятърът стенеше край старата куличка, в тъмнината сандъците залягаха като черни

зверове. Запали клечка кибрит и отдавна познатата гледка успокои погледа му. И тук я нямаше!

Трепереше, докато слезе обратно, за да провери пак в стаите на втория етаж. Стомахът му се свиваше болезнено, кръвта му биеше в слепоочията като два ковашки чука. Беше запалил всички светлини по пътя си и самата светлина го бодеше в очите, безмилостно му показваше празната къща.

Дали не е отскочила при някоя съседка?

Дали някъде има вечеря, на която се е принудила да отиде без него? Да, това трябва да е. Някъде, може би до креслото му, има бележка, с която му казва да побърза и да се преоблече и да не се излага така.

Пак слезе на първия етаж и алчно затърси бележката — до креслото, на масата в трапезарията, в кухнята, на бюрото, в кабинета, над камината... Нямаше никаква бележка.

Отпусна се на кушетката в кабинета си и покри лицето си с длани, опитваше се да наложи волята си и да престане да се тресе. Опитваше да се пребори с гадното усещане, знаеше, че е предизвикано от чист ужас. Защо си позволяваше да се разстройва така? Едва ли е отишла някъде по-далече — щом не е оставила бележка, значи е смятала веднага да се върне.

Нищо не можеше да се случи никому в този ленив град с еднообразен живот.

Но отсъствието ѝ го накара остро да почувства какво би представлявал животът му без нея. Той се държеше като звяр, щом я оставяше и забягваше в далечни земи, оставяше я на тази стара самотна къща и на съмнителните грижи на приятели. Животът без нея би бил една безкрайна редица от безцелни дни, прекарани в тежка безнадеждност.

Доста време седя така, опитвайки се да се успокои, да си каже, че нищо лошо не се е случило. Поне успя да се наложи състояние, което макар и не много приятно, поне не водеше до треперене.

Външната врата тракна, в преддверието прозвучаха забързани стъпки. Лоури скочи и изтича натам.

Тя слагаше на закачалката своята нова кожена яка.

— Мери!

Погледна го изненадано, толкова много беше вложил в името ѝ.

— А, ето те и тебе, Джим Лоури! Негодник такъв! Къде беше през цялото това време?

Но той не я слушаше. Ръцете му почти я смачкаха, смееше се щастливо и тя се разсмя заедно с него, макар че безнадеждно съсипваше прическата ѝ и белоснежната яка на роклята.

— Прекрасна си — каза Лоури. — Ти си чудесна и мила, ти си великолепа и ако те нямах, бих изтичал да скоча от близката скала.

— По-добре недей.

— Ти си единствената жена в света. Ти си сладка, вярна и добра!

Лицето на Мери сияеше, а в очите ѝ, когато се дръпна леко да го погледне, имаше нежност.

— Джим, ти си един стар мечок. А сега давай отчет. Къде беше?

— Ами... — той се запъна, чувстваше се страшно неловко. — Мери, не зная.

— Я ми дъхни.

— Не съм се напил.

— Но ти трепериш. Джим! Пак ли имаш малариен пристъп? И се разхождаш нагоре-надолу, когато трябва да си в леглото...

— Не. Добре съм. Наистина съм добре, Мери. А ти къде беше?

— Излязох да те търся.

— Съжалявам, че съм ти причинил тревоги.

Тя сви рамене.

— Понякога трябва да ме тревожиш по мъничко, за да зная наистина как те обожавам. Но стоим тук и си приказваме, а ти нищо не си хапнал. Веднага ще измисля нещо за ядене.

— Не! Аз ще го направя. Виж сега. Седни тук до камината, аз ще запаля огъня и...

— Глупости.

— Направи го, както те помолих. Седни, за да мога да те гледам, постарай се да бъдеш още по-хубава, а аз набързо ще приготвя нещо. И недей да спориш.

Тя се усмихна, когато той я накара да седне в креслото и прихна, щом той изтърва взетия от полицата над камината кибрит.

— Непохватен стар мечок.

Той запали огъня и отново с протестиращ жест я помоли да не става, бързо мина през трапезарията към кухнята, където припряно си направи сандвич от вчерашното телешко печено и си наля чаша мляко. Толкова се страхуваше тя да не изчезне, докато го няма, че потисна желанието си да направи и кафе.

Върна се в хола и въздъхна облекчено, когато я видя да седи там. Седна на дивана срещу нея и цяла минута държа сандвича пред лицето си, загледан в жена си.

— Хайде, яж — каза Мери. — За нищо не ме бива, щом те оставям на сандвичи.

— Не, не! Не искам да домакинстваш. Само си седи и бъди красива.

Той ядеше бавно, отпускаше се малко по малко и накрая почти се изтегна на дивана. Но отведнъж една мисъл го накара да се изправи вдървено.

— Когато влизах, чух писъци.

— Писъци ли?

— Сигурен съм. Стори ми се, че ме викаш.

— Трябва да е било радиото на Алисънови. Тези хлапета избират най-ужасните програми и изобщо не им идва наум да намалят звука. Май цялото им семейство е глухо.

— Да, това трябва да е било. Но се уплаших страшно.

Той пак се отпусна и я загледа.

Тя имаше много предизвикателни очи, тъмни и пълни с него и когато го погледнеше, той усещаше как го пробождаат малките иглички на удоволствието. Какъв глупак е непрекъснато да се отделя от нея! Тя е толкова млада и прекрасна... Винаги недоумяваше какво е намерила в застаряващ скучен тип като него. Разбира се, разликата между тях беше само десетина години и той беше прекарал толкова време на открито, че не изглеждаше на повече от тридесет и една или тридесет и две. И все пак, в моменти като този, загледан в хубавото ѝ лице и меките извивки на тялото ѝ, а светлината от огъня играеше в тъмната ѝ коса и с почти телесното усещане за ласка в погледа ѝ, той не можеше изцяло да разбере как тя се е влюбила в него. Мери, която можеше да избере измежду петдесетина мъже, която дори Томи Уилямс бе

ухажвал... Какво виждаше в едно едро, непохватно, сякаш изсечено от гранит същество като него? За миг се събуди паниката от мисълта, че някой ден тя ще се умори от неговото мълчание, от обичайното му недоумение да проявява открито чувствата си, от дългите му отсъствия...

— Мери...

— Да, Джим?

— Мери, обичаш ли ме поне мъничко?

— Достатъчно повече от мъничко, Джим Лоури.

— Мери...

— Да?

— Томи те беше молил да се омъжиш за него, нали?

Лека сянка на недоволство премина по лицето ѝ.

— Който и да е, щом може да върти историйка със своя студентка и в същото време да ми прави предложение... Джим, недей пак да изпадаш в ревност. Мислех си, че отдавна сме забравили всичко това.

— Но ти реши да се омъжиш за мен.

— Ти си решителен и силен, имаш всичко, което една жена може да пожелае, Джим. Жените намират красота в мъжете, само ако могат преди това да открият у тях и сила. У жена, която може да се влюби в някого, само защото е хубавичък, има нещо сбъркано.

— Благодаря ти, Мери.

— А сега, мистър Лоури, според мен е по-добре да се пъкнеш в леглото, преди да си заспал на този диван.

— Само още малко.

— Не — тя стана и го накара също да се изправи. — Ти наполовина гориш и наполовина си премръзнал, при тези пристъпи най-доброто нещо за тебе е леглото. Никога не съм разбирала какво удоволствие може да получи някой мъж, като скита из разни далечни земи, само за да се пържи на слънцето и някоя буболечка да го ухапе. Бързо в леглото, мистър Лоури.

Той се остави тя да го бутва по стълбите към стаята му, целуна я дълго и я прегърна, като почти смаза ребрата ѝ, преди да я пусне да се върне в хола.

Чувстваше се съвсем уютно в стаята, когато се събличаше и едва не започна да си напява нещо, окачайки костюма си. Тогава забеляза разкъсаната яка. Огледа я по-отблизо. Но ето, скъсан е и на други

места и тук-там твърд като от засъхнала кал. Ама че работа! Та костюмът беше съсипан! Блъскаше си главата какво ли е станало после, отвратен, че е направил на нищо костюм от хубав английски туид, събра на кълбо сакото и панталона и ги захвърли на дъното на гардероба.

Облече си пижамата и си мислеше какъв чудесен човек е Мери. Въобще дума не каза за това, а сигурно и е изглеждал доста жалко в тези дрехи.

Разсеяно изми лицето и ръцете си, не можеше да се начуди как е успял да си развали костюма. Изтри се с голямата кърпа за баня и се канеше да облече горницето на пижамата, но стъписано забеляза нещо подобно на клеймо върху предмишницата си.

Не беше голямо и не усещаше болка на това място. Той любопитно вдигна ръка към светлината. Белегът беше яркочервен! И приличаше на татуировка. Имаше твърде странна форма, като следите на дребно куче. Една, две, три, четири... четири малки следи, сякаш по ръката му се е разхождало малко животинче. Но толкова малки кучета почти не се срещат. Повече прилича на заешка следа...

— Странно — промърмори сам на себе си.

Върна се в стаята и угаси лампата.

— Странно.

Вмъкна се под завивките и нагласи по-удобно възглавницата. Белег като заешка следа. Как е разкъсал костюма и го е изцапал с кал? От какво е това клеймо на ръката му? Ледените тръпки пак го сграбчиха и трудно удържаше спазъма в мускулите на челюстите си.

Хладната лупа, закривана за секунди от препускащите облаци хвърляше неясни образи през прозореца върху леглото. Ядосан, че е забравил да отвори прозореца, той отметна одеялото и вдигна нагоре плъзгащата се рамка. Вятърът го стегна с леден пояс и той бързо се пъкна обратно в леглото.

Е, утре започва нов ден, щом изгрее слънцето, ще се почувства по-добре. Но пък маларията никога не е предизвиквала това болнаво усещане в стомаха.

Луната светеше в мразовито синьо, вятърът намери пролука под вратата и застана в противно песнопение. Звукът не беше постоянен, а

бавно се усилваше от шепот през ръмжене до писък, после пак замираше с въздишка. Джим Лоури лежеше в стаята си и чуваше глас във вятъра. Обърна се и покри дясното си ухо, докато притискаше лявото към възглавницата.

Вятърът скимтеше и през няколко секунди проплакваше „Къде?“. После потъваше в тихо мърморене, повайкваше се и отново на пръсти приближаваше леглото, за да извика „Защо?“.

Джим Лоури пак се завъртя и притисна одеялото към ухото си.

„Къде?“

Жално скимтене.

„Защо?“

Прозорецът се разтресе ядно, като че някой се опитваше да се промъкне отвън. С настръхнала кожа Лоури се надигна на лакът и се вгледа в променливите светлинни фигури. Но невъзмутимата лунна светлина примигваше само заради бягащите облаци. Прозорецът пак се разтресе и пак видя само лунни лъчи.

— Аз съм глупак — каза Лоури и се зави.

Въздишка.

„Защо?“

Жално скимтене.

„Къде?“

Пердето заудря по стъклото, Лоури скочи, за да го вдигне догоре, но въжето все още плющеше върху рамката и трябваше да потърси карфица, за да го обездвижи някак.

— Наистина съм глупак — повтори Лоури.

Беше слушал барабани в мрака. Беше се промъквал в дълбоки пещери, където тарантули и змии се блъскаха в ботушите му и пълзяха по тях. Веднъж се събуди от мокасин, грубо подритващ одеялото му. Беше се присмивал на отправените към него проклетия. Успя и да вземе ножа от ръката на един побеснял пиан туземец...

Въздишка.

„Защо?“

Жално скимтене.

„Къде?“

Страхът садистично протегна пръсти, напипа сърцето му и подлуди спокойното му туптене, кръвта се втурна към гърлото. И това само от стенанията на вятъра под някаква врата, от шумоленето на

пердетата и тропането на рамката, от студеносинята светлина на луната върху леглото...

Вратата бавно се отвори, пердето се изду навътре, щом вятърът нахлу в стаята през прозореца. Вратата се блъсна и стената потрепери. С безшумни стъпки към него бавно идваше бяла фигура, бяло лице блестеше матово над острите проблясъци на нож. По-близо, още по-близо...

Лоури скочи диво към фигурата и изби ножа.

Но това беше Мери.

Тя замръзна на място, гледаше го с изумление и обида, празната ѝ ръка още висеше във въздуха.

— Джим!

Той се сгърчи от ужас само при мисълта, че може да я е наранил. Отпусна се безсилно на ръба на леглото, но усещаше и облекчение. Когато Мери запали лампата, на килима лежеше счупена чаша, от малката локва мляко се вдигаше пара в мразовития въздух. Тя скри ръката си зад гърба и с внезапно опасение той я хвана и я издърпа към лицето си. Беше ударил чашата толкова силно, че счупените парчета бяха порязали Мери.

Вдигна малката ѝ длан към светлината и предпазливо измъкна парче стъкло от раната, после я изсмука с уста, за да тече кръвта по-свободно. Издърпа едно чекмедже и извади чантата за първа помощ, която взимаше със себе си в експедициите, взе от нея антисептичен мехлем и бинтове. Мери изглеждаше много по-загрижена за него, отколкото за ръката си.

— Мери.

— Какво?

Той я накара да седне до него на леглото и я зави с одеялото.

— Мери, случи ми се нещо ужасно. Не ти казах. Има две неща, които не ти казах. Джебсън видял онази статия в „Нюзпейпър Уикли“, а в края на годината ще ме уволнят. Ще... ще трябва да напуснем Атуърти.

— Джим, това ли е всичко? Нали знаеш, че не ме интересува това място, където отидеш ти, ще дойда и аз. — Тя едва не се разсмя.

— Мисля, че ще трябва да ме влачиш със себе си, колкото и да са гъсти джунглите, Джим.

— Да. Можеш да дойдеш с мен, Мери. Какъв глупак съм бил да не се съгласявам досега. Сигурно ти е било страшно самотно тук.

— Джим, винаги се чувствам сама без тебе.

Той я целуна. Може би същите чувства изпитваше и жрец, докоснал стъпалото на своята богиня.

— А кое е другото нещо, Джим?

— Аз... не зная, Мери. Нямам представа къде съм бил между три без петнадесет и седем без петнадесет. Четири часа от живота ми са изчезнали. Не бях пиян. И не съм бълнувал. Мери, това са четири часа.

— Да не си паднал и да си се ударил в нещо?

— Но нямам никаква рана.

— А може би още не знаеш всичко, което причинява маларията.

— Ако води до безсъзнание, значи е толкова сериозно, че не бих могъл да съм толкова добре, колкото в момента. Не, Мери. Това... това е нещо друго. Томи и аз си говорихме за демони и дяволи и... той каза, че сигурно не е трябвало да ги нападам с тази статия. Според него биха могли да се опитат... ами... Мери, светът *наистина* е добро място. Той не е препълнен със зли същества. Не е нужно хората вечно да бъдат под сянката на собствения си страх от призраци.

— Но, разбира се, така е, Джим. Може би утре ще разбереш какво се е случило. Сигурно ще се окаже нещо съвсем невинно.

— Мери, вярваш ли в това?

— Твърдо. Сега си легни и поспи поне малко.

— Но...

— Какво има, Джим?

— Чувствам се... чувствам се, сякаш ми се е случило нещо ужасяващо и... скоро ще се случи нещо още по-страшно. Не зная какво е то. Само да можех да открия!

— Легни и заспивай, Джим.

— Не, не мога да заспя. Ще изляза да се разходя, може главата ми да се проясни и ще си спомня...

— Но ти си болен!

— Не мога повече да лежа тук. Не мога да стоя на едно място!

Той затвори прозореца и започна да се облича. Тя го гледаше безропотно, докато той си избираше сако.

— Нали няма много да се бавиш?

— Само половин час. Трябва да се разтъпча, защото ще се пръсна. Но не се тревожи за мен. Върви да спиш.

— Наближава полунощ.

— Аз като че... — Той се запъна и каза с друг тон. — Днес следобед ми се струваше, че съм имал среща някъде, определена за три без четвърт. Може и да съм отишъл някъде... Не. Не зная къде съм бил и какво съм правил. Не зная! Мери?

— Да, Джим?

— Добре ли си?

— Ама, разбира се, добре съм.

Той закопча палтото си, наведе се към нея и я целуна.

— Ще се върна след половин час. Искане ми се... ами, просто трябва да се разходя, това е всичко. Лека нощ.

— Лека нощ, Джим.



ГЛАВА ТРЕТА

Ноцта беше ясна и чиста, той спря за миг на площадката, усети миризмата на събудена за живот земя и на растяща зеленина, тя събуди спомените му. Такива нощи му внушаваха, когато беше дете желанието да тича неспирно из полето, да почувства как земята лети под петите му, просто от неразбираемата радост, че живее. В такава нощ преди години той и Томи се промъкнаха в пещера на миля от града, защото се говореше, че била населена от призраци. И безумно се уплашиха от бяла сянка, която се оказа стар самотен кон. Споменът посъживи Лоури — този Томи с невероятното му въображение и гъвкавия език!

А как обичаше Томи да разиграва своя по-муден и земно настроен приятел! Това днес си беше номер. Вещици, привидения, приказки на стари баби, дяволи, демони, черна магия. Томи, който не вярваше в нищо, с удоволствие се преструваше, че вярва в неща, които шокираха околните! Той с наслаждение почти буквално поваляше насядалите пред него студенти, когато се навеждаше над катедрата и загадъчно казваше: „Наричаме това психология само от вежливост. Но истината, която знаем и аз, и вие, е — ние изучаваме черните зли духове и сатанинските изчадия, които се излежават привидно лениво точно зад границата, до която вижда нашето съзнание“. Наистина беше влюбен в този стил! Разбира се, казаното от него си беше вярно, даже абсолютно вярно, но нали Томи избираше начина, по който да го каже. Този свят е толкова скучен, толкова еднообразен, защо да не го поразкраси малко и да забие някоя и друга игличка във въображението на хората? Наистина, скъпи Томи, защо не?

Стана му студено на главата, той вдигна ръка и откри, че си е забравил шапката, после си спомни за загубата. Повечето негови дрехи бяха предназначени за тропиците и затова имаше само една филцова шапка. А човек не можеше да се разхожда из „Атуърти“ с тропически шлем, не и в „Атуърти“! Тази загуба пак го подразни. И най-хубавият му костюм от туид е непоправимо съсипан! Но името беше написано на кожената лента вътре в шапката, защото това беше хубава шапка,

някой студент ще я намери, където и да я е отнесъл вятърът, и ще я занесе в канцеларията на факултета... И все пак, имаше нещо сбъркано в цялата история. Изчезналата шапка имаше някакво по-сериозно значение, тя някак се превръщаше в символ на загубените четири часа от неговия живот. Част от него си беше отишла, четири часа бяха безжалостно отнети от живота му, а с тях и една филцова шапка. Хрумна му, че ако намери шапката, би могъл да открие какво е станало и с четирите часът. Наистина странно, от какво ли е толкова озадачен, той, който се озадачаваше от малко неща?

Четири часа изчезнали.

И неговата шапка.

Появи се неприятното усещане, че би трябвало да се върне по улицата към къщата на Томи и да погледне дали шапката не е под някой храст. Би било глупаво да остави на тревата толкова хубава шапка — би могло да завали.

Да, така е, по-добре да намери тази шапка.

Тръгна по стъпалата към пътеката и погледна към променливите сенки между земята и луната. Хиляди пъти беше слизал по тези стъпала, но когато стигна пътеката, едва не си счупи крака в *допълнителното стъпало*.

Погледна надолу и припряно се дръпна назад, само за да открие, че *не може* да отстъпи. Почти падна с гърба напред в празно пространство! Над него нямаше стъпала, продължаваха само надолу. Той гледаше с изцъклени очи тази стълба, опитваше се да види докъде стига. Тук-там стъпалата се размазваха пред погледа му, сякаш потъваха в тъмна мъгла, не можеше да различи и намек за това, което го чакаше в края.

Погледна тревожно нагоре и с облекчение установи, че луната още си е на мястото. Той стоеше с очи над равнището на двора и беше сигурен, че ако достигне невидимия ръб, ще успее да се измъкне. Посегна, но ръбът му се изплъзна и той едва се удържа да не падне. Без да диша, той се взираше в стълбата към незнанията. Луна, стъпала и никаква възможност да се върне на площадката.

Отнякъде като че долетя звънлив смях и той се озърна, но явно това беше звукът от двете японски камбанки над портала. Изпълваше го неясната увереност, че няма смелост да слезе до дъното, че разумът му няма да издържи лице в лице с ужасните неща, които го очакваха

там. Но всичко, което трябваше да направи, бе да слезе още две стъпала по-долу и да стигне с ръце ръба, за да се издърпа навън. Пристъпи надолу, ръбът се отдръпна. Така нищо няма да направи, каза си той, загледан в празните си ръце. Ще се върне назад...

И отново почти падна в бездънната празнота! Двете стъпала, по които беше слязъл, изчезнаха изпод подметките му.

Отново този смях... не, само приятният звън на разлюляните от вятъра камбанки.

Той се вглеждаше напрегнато в завиващите стъпала, през слоя мрачна мъгла, като в кладенец с черно мастило. Чакай! Да, там има врата, на не повече от трийсетина стъпала, в стената до тях. Тази врата би трябвало да го изведе отново навън и нагоре. Поне може да опита дали е така. Той тръгна надолу, веднъж спря и погледна през рамо. Колко загадъчно тези стъпала изчезваха, щом вдигнеш крака си от тях! Между него и предната стена на къщата нямаше нищо, освен пустота, но все още можеше да види светлините в прозорците. Какво би помислила Мери...

— Джим! Джим, забрави си шапката!

Той се обърна рязко и погледна нагоре. Мери стоеше на площадката, вторачена в мрака, който допреди малко беше пътека.

— Джим! — тя вече виждаше пропастта.

— Тук долу съм, Мери. Не идвай насам. Ей сега ще се кача. Всичко е наред.

Лунната светлина беше твърде слаба, за да различи изражението на лицето ѝ. Горкичката, сигурно се е уплашила до смърт.

— Джим! О, Господи! Джим!

Не можеше ли да чуе гласа му?

— Добре съм, Мери! Щом стигна онази врата, ще се върна!

Горкото дете.

Тя направи движение напред и той събра длани пред устата си, за да изкрещи предупреждението. Тя щеше да стъпи в нищото!

— Спри, Мери! Спри!

Разтреса го тътен, замята се събра над главата му, отнемайки му лунната светлина, стълбата потъна в абсолютен мрак.

Той стоеше и трепереше, вкопчен в грапавата пръстена стена.

От много, много далеч дойде викът, потъващ в нищото:

— Джим! О, Господи! Джим!

Следващият път гласът ѝ се чу като шепот. Накрая — беззвучен като спомен.

Нищо не ѝ се е случило, яростно си каза Лоури. Нищо. Дупката се затвори, преди тя да слезе до нея, а сега този капан набъбва над главата му, затова не може да чуе гласа ѝ. Но някак знаеше, че изобщо не е така. И в този миг тя не е там, горе. Пак го втресе, пак се усети съвсем болен, главата му се завъртя, вече беше сигурен, че ще се втурне напред и вечно ще се препъва към мистерията, надигаща се от дъното — дъното, което не смееше да доближи.

Е добре, но пред него има врата. Ако стои и подсмърча като хлапе, как би се измъкнал от това място? Беше видял врата и щеше да я намери. Засмъква се надолу, предпазливо опитваше с крак всяко стъпало. Откри, че не са равни, някои от тях падаха почти метър, други само с по няколко сантиметра. И стената под ръката му се променяше, сега беше хлъзгава и студена, като от вода, стичала се по нея векове, изгладила камъка и застлала го с мъх. Някъде бавно падаха капки, една по една, плашещо гръмки в тукашната мъртвешка тишина.

И по-лоши неща са ми се случвали, каза си той. Смешно е, да живее в къщата всичките тези години и даже да не подозира съществуването на тази стълба точно под стъпалата към входа.

Както и да е, какво правеше тук? Беше си казал, че трябва да намери нещо...

Четири часа от живота си.

Една филцова шапка.

Къде по дяволите е тази врата? Беше изминал тридесет стъпала, а търсещите ръце не можеха да я открият. Може би сега вече би могъл да се дръпне назад... Щом опита, установи, че стъпалата все така изчезваха, щом минеше по тях. Ако е подминал вратата, вече не може да се върне при нея! Паниката го раздруса за миг. Може би вратата е била от другата страна! Може би наистина я е отминал! Може би ще трябва да слезе долу... долу, при... При какво?

Нещо лепкаво и топло се носеше край лицето му, може би слой от онази мъгла. Но що за странна мъгла! Като топла плът, даже сякаш лепкава. Той хвана няколко струи с ръка и те се сгърчиха и изчезнаха, съвсем като змия.

Изтри длани в палтото си, опитваше да се избави от разтърсващото усещане. Слезе още надолу, сега мъглата го обвиваше като паяжина, лепнеше по бузите му и го дърпаше за раменете.

Отнякъде чу слаб вик:

— Джим! Джим Лоури!

Какъв празен глас!

С цялата си сила той се дръпна от мъглата, очакваше тя да се опъне и да се скъса. Вместо това усети като че го пускат отведнъж и щеше да се изтъркаля по стъпалата, които не виждаше. Пак напипа стената и продължи само по това усещане, от време на време с надежда проверяваше дали пък стъпалата са престанали да се губят някъде, но винаги разбираше, че промяна няма.

Светлината го заслепи като удар.

Стоеше върху нещо като твърда земя, но слънце нямаше — само светлина, ярка до слепота. Обгорена земя, червена и раздрана, се простираше донякъде на всички страни.

Малко момче седеше безгрижно на камъни дращеше името си по спечената пръст. Подсвиркваше си безсмислена мелодийка, и то неприятно фалшиво, понякога изсвистяваше, после продължаваше с пълзящото по нервите свирукане. Накриви сламената си шапка и косо погледна Лоури.

— Здравсти.

— Здравсти — отговори Лоури.

— Нямаш си шапка на главата — отбеляза момчето.

— Не, нямам.

— И ръцете ти са мръсни — каза момчето и пак се зае с безсмисленото драскане.

— Как се казваш? — попита Лоури.

— А ти? — отвърна момчето.

— Аз съм Джим.

— Гледай ти майтап. И аз съм Джим. Само че истинското ми име е Джеймс, нали разбираш. Нещо търсиш ли?

— Ами... да. Шапката си.

— Видях една шапка.

— Така ли? И къде?

Момчето каза сериозно:

— На главата на баща ми.

То се заля от смях на шегата си. Накрая бръкна в джоба си и попита:

— Искаш ли да видиш нещо?

— Е, може да искам. Ако има какво да се гледа.

Момчето извади заешка лапа и с възхищение в очите я протегна на Лоури. Изведнъж там просто увисна само една заешка лапа, тъмнината се протегна и погълна дори нея. Лоури пристъпи и пак се препъна по стълбите. Продължи пътя си пипнешком. Някъде капеше вода. Стъпалата бяха все по-износени като от дълга употреба. Но мъхът по тях не показваше кой знае какво движение.

По-надолу мъждива светлина падаше на стъпалата, може би от страничен вход. Чудесно! Значи все пак там има врата! И защо не тръгна по онази издрана червена земя, щеше да намери път към повърхността! Както и да е, ето я вратата пред него, а вратата означава избавление от тази стълба. По Божия милост, не е принуден да стига до дъното!

Мъглата се завъртя за малко и вратата избледня, но след миг се появи още по-ясна отпреди, само че сега беше затворена, а светлината идваше от непреодолимо място на самата стълба. Но той вече не беше много уплашен, защото имаше твърдо намерение — знаеше, че някъде трябва да намери своята шапка и четирите часът. Съжаляваше, че не е попитал момчето.

Когато застана пред вратата, шумно въздъхна от облекчение. Знаеше колко по-добре ще се почувства, щом се махне от тези стъпала. Натисна дръжката, но беше заключено отвътре и не се виждаше чукче. Наведе се да надзърне през ключалката. Нямаше ключалка. Изправи се и без изненада откри, че пред него се е появило чукче. Нещото представляваше замацана със зелен окис женска глава, от която излизаха змии — Медуза. Удари с нея по вратата и звукът се заблъска от стена в стена надолу по стълбата като търкалящ се камък. Дълго чака, за да чуе звук отвътре, но тъкмо преди пак да посегне към чукчето, застъргаха дръпнатите ръждиви резета, изскърца бравата и вратата зейна широко. Отвътре изпълзяха острата миризма на горящи билки и плътен, нечист облак тъмнина. Два прилепа излетяха с писукане, удрайки Лоури с меки кожести криле. От вонята и пушеците

очите го засмърдяха и не можеше да види добре жената. Смачкано лице, жълти зъби, всички счупени и криви, сплъстена безцветна коса и очи като дупки в череп.

— Майко, искам да се махна от тази стълба — каза Лоури.

— Майко? О, тази вечер си вежлив, Джеймз Лоури. Ще ти се да ми се подмажеш, та да си мисля, че ще стоиш отвън и ще искаш да влезеш. Ха-ха! Няма да стане, Джеймз Лоури.

— Чакай, майко, не зная как си научила името ми, защото никога не съм бил тук преди, но...

— Бил си на тази стълба и преди. Никога не забравям лица. Но сега вървиш надолу, а тогава се качваше нагоре и името ти не беше Джеймз Лоури, и щом изкачеше някое стъпало, махаше с ритник долното, а когато дойде тук, присмя ми се и каза да ме набият с камшик, и се изплю в лицето ми! Никога не забравям!

— Но това не е вярно!

— И това върши работа, докато не се появи нещо *вярно* наоколо. А сега, предполагам, че си искаш шапката?

— Да. Да, това е. Моята шапка. Но откъде знаеш, че търся...

— Откъде ли пък знам каквото и да е? Ха-ха. Той си загубил шапката. Отлетяла като прилеп. Та какво да кажем? Загубил си шапката! Е добре, Джеймз Лоури, много глупаво е да направиш такова нещо, нещо, нещо. Да си загубиш шапката. Доста си пораснал, за да правиш такива неща и главата ти е доста голяма, може да задържи една шапка. Но тя не е всичко, което си загубил, Джеймз Лоури.

— Е... да, така е.

— Загубил си четири часа, представи си! Цели четири часа и шапката си. Искаш ли съвет?

— Моля те, майко, не можем ли да влезем вътре, за да не стоим на *тази стълба*?

— Не можеш да се махнеш от нея. Ти я изкачи, а сега ще слезеш, чак до дъното. Трябва да го направиш и точка. И да се гърчиш, и да подсмърчаш, и да подхвърчаш, все ще трябва да стигнеш до дъното. През целия път до долу. През целия път. По пътя, пътя, пътя, пътя, пътя надолу! *Надолу! Надолу! Надолу!* Искаш ли съвет?

— Ако благоволиш.

— Дай ми тогава носната си кърпа.

Той ѝ подаде кърпата, тя шумно се изсекна в нея и я хвърли в мрака. След миг един от прилепите се върна и я донесе. Тя я хвърли и другият прилеп също долетя обратно.

— Скитници! — скара им се тя. — Та искаш ли съвет, Джеймз Лоури?

— Моля те, майко.

— Не се опитвай да намериш шапката си.

— Защо да не се опитвам, майко?

— *Защото ако намериш своята шапка, ще намериш и своите четири часа, а ако намериш своите четири часа, ще умреш!*

Лоури примигваше срещу ѝ, а тя напъха носната кърпа в джоба на палтото му и посегна със сгърчени пръсти към гърлото му. Но макар че усети ноктите ѝ, тя само му оправи вратовръзката.

— Искаш ли съвет, Джеймз Лоури?

— Да, майко.

— Шапките са си шапки, котките са си котки и щом птичките пеят, нещо се е объркало в тоя свят. Прилепите са си прилепи, а шапките са си шапки и когато дойде пролет, светът само се подготвя за нова смърт. Плъховете са си плъхове, а шапките са си шапки и ако не припкаш, няма да припкаш. Имаш приятно лице, Джеймз Лоури. Та искаш ли някой и друг съвет?

— Да, майко.

— Слез по стълбата и ще срещнеш един мъж. Ако си решил да умреш, попитай го къде си загубил шапката си.

— Той ще ми каже ли?

— Може би да, може би не. Прилепите са шапки, и са плъхове, и са котки, и са шапки, чинията със супа е твърде плитка, за да се удавиш.

— Защо да се давя, майко?

— Ами просто да се удавиш, това е! Имаш приятно лице, Джеймз Лоури.

— Благодаря, майко.

— След като срещнеш първия мъж, ще срещнеш още един мъж. Но и двамата не са хора. Те са идеи. И първият мъж ще ти каже, че ще

срещнеш втория, а онзи пък ще ти каже, че трябва да слезеш до края на стълбата. Чак до дъното. Надолу, надолу, надолу...

— Къде е дъното, майко?

— На върха, разбира се. Шапките водят при прилепите, водят при котките, водят при плъховете. А плъховете са гладни, Джеймз Лоури. От шапки дойде при прилепи, ще продължиш при котки и ще те изядат плъхове. Още ли искаш да си намериш шапката?

— Моля те, майко.

— Ама че упорит, инат, твърдоглав, безумен, пропаднал, тъп, отвратителен, порочен, безсърдечен, упорит, инат, твърдоглав, безумен, пропаднал... Още ли искаш да си намериш шапката, Джеймз Лоури?

— Да, майко.

— И не вярваш в демони и дяволи?

— Не, майко.

— *Все още* не вярваш в демони или дяволи?

— Не майко.

— Щом е тъй, огледай се, Джеймз Лоури.

Той се завъртя.

Но зад него имаше само мрак.

Проехтя звук на затръшната врата. Някъде далече един глас извика:

— Джим! Джим Лоури!

Докосна мястото, където беше вратата, защото пак пареше мастиленочерна непрогледност, но не намери нищо, освен стена. Опипа над себе си — стъпалата ги нямаше. Опипа надолу и гласът, вече по-ясен, извика:

— Джим! Джим Лоури!

Стъпка по стъпка, понякога със сантиметър, понякога извивка надясно, понякога направо или пък наляво, но винаги в посока, обратна на началното впечатление. Още един мъглив слой, този път бял, го обви в кълбата си. Нещо дразнеше гърлото му, но го и накара да върви с по-малко страх и по-изправен.

— Джим! Джим Лоури!

Вече съвсем наблизко, звучеше кухо като призивите на градски глашатай във фуния. В гласа нямаше повече чувства, отколкото влага чиновникът на гарата, подканящ пътниците да заемат местата си във влака за пет и четвърт.

— О, Джим! Джим Лоури!

— Призовава се мистър Лоури. Призовава се мистър Лоури.

Бялата мъгла се разнасяше, докато слизаше надолу, вече виждаше стъпалата. Бяха се променили — чисти и сухи, направени от полиран мрамор и имаха изкусно гравирани перила, които успокояваха при допир след каменните стени. Тази стълба завиваше съвсем леко и като че ли водеше право в обширна зала с окачени по стените знамена, където се бяха събрали петнадесетина гости. Но нещо му подсказваше, че не бива да доближава гостите. Огромен датски дог дотича на скокове при него и едва не го събори, после сякаш разбрал някаква своя грешка, го подуши и сковано се отдалечи. Лоури все така слизаше по стъпалата.

— *Джим! Джим Лоури!*

Вече стъпваше по пода на залата, нещо се беше случило с гостите, макар и да знаеше, че са наблизко. Вдясно висеше гоблен, бродиран в бяло и златисто, изобразяващ турнирно единоборство на рицари, а отляво — поставка с наредени копия, над нея кръстосани мечове и щит с три изправени лъва.

Ръка го потупа по рамото, той рязко се обърна и се намери пред висок рицар в пълно въоръжение, веещите се пера над шлема го правеха още по-висок, а забралото беше спуснато пред очите.

— Джеймз Лоури?

— Да?

— Сигурен ли сте, че вие сте Джим Лоури?

— Да.

— Тогава защо се отзовавате на името Джеймз? Но няма значение, да не си губим времето със софизми. Познахте ли ме?

— Съжалявам, но като че ли не мога да си спомня. Забралото на шлема ви е спуснато и целият сте облечен в стомана.

— Добре, добре, приятелю, няма да си подхвърляме двусмислици, нали? И двамата сме джентълмени, нямаме причини да се караме, нали? Особено за дреболия като едно спуснато забрало. Вие си мислите, че сънувате, така ли е?

— Защо пък, не си го мисля. Не съм...

— В това е работата. Вие не сънувате. Ето, сега ще ви ощипя. — Той го направи и кимна мъдро, след като Лоури отскочи назад. — Вие не сънувате, всичко това е абсолютно истинско. Ако все още не вярвате, погледнете белега от стоманените пръсти на моята ръкавица.

Лоури погледна обратната страна на дланта си — беше раздрана и кървеше.

— А сега да поговорим за тази шапка — каза рицарят. — Решен сте да я намерите, така ли?

— Сигурен съм в това.

— Но нали знаете, че струва няколко долара. Повярвайте ми, стари приятелю, имат ли значение няколко долара, сравнени с ценността на вашия живот?

— Какво общо има моят живот с една шапка?

— О, чуйте ме, стари приятелю, нали стара майка ви каза, че ако намерите шапката, намирате и четирите часа, а ако намерите тях, ще загубите и живота си? Нека погледнем по-разумно на това, нали така? Нека го обсъдим в светлината на студените безпристрастни разсъждения. Една шапка струва може би десетина долара. През следващите тридесет и пет години от своя живот вие ще спечелите, да речем, сто и петдесет хиляди долара, дори ако получавате по четири хиляди и петстотин на година. Равностойна ли е замяната за сметка от десет долара?

— Ами-и-и... не.

— Чудесно, стари приятелю, радвам се, че приемате моята гледна точка. Сега да навлезем по-задълбочено в проблема. Вие сте много интелигентен човек. Загубил сте четири часа. Тридесетте и пет години, които вероятно ви остават, съдържат точно триста и пет хиляди четиристотин и четиридесет часа. Това време не е ли достатъчно да натежи спрямо глупашки малък период от четири часа?

— Хъм... но...

— А, значи трябва още да спорим за това. Решен сте да намерите шапката си, нали?

— Бих искал.

— И не се безпокойте, че ще откриете шапката си, а после и четирите часа, защото те са там, на едно и също място?

— Ами...

— Ето! Знаех си, че накрая ще отстъпите. Намирате шапката си, намирате четирите часа, намирате смъртта си. Така биха протекли нещата. Имате на разположение твърде много шапки, за да се промъквате из разни места, търсейки една от тях.

— Аз... аз ще помисля.

— Не го правете. Би трябвало да сте убеден тук и сега, че няма да ви е от полза, ако намерите шапката. И забравете за четирите часа. Забравете ги напълно.

— Може би... — опита се Лоури, — може би вие ще ми кажете какво се е случило през тези четири часа.

— О, стига, приятелю! Аз ви казвам, че ако откриете това, със сигурност ще умрете, а вие направо искате от мен да ви го разкрия. Аз се опитвам да ви спася, не да ви унищожа.

— Не можете ли само да ми намекнете?

— Но защо да го правя?

— Дали заради статията...

— Стоп, стоп, Джим Лоури. Не се опитвайте да измъкнете нещо от мен, нямам причина да желая смъртта ви. Всъщност мисля, че сте чудесен човек, истински благородник, въобще най-доброто, което може да се намери. Сега просто продължете надолу...

— Да не е от маларията?

— Стоп, стоп.

— Или е от питието?

— Шшшшшът, стига.

— Или от...

— Казах ви да млъкнете! — изрева рицарят. — Ако толкова упорито желаете да научите, продължете по тези стъпала и ще срещнете един човек. Това е всичко, което ще ви кажа. Ще срещнете един човек.

— Благодаря ви — каза Лоури. — А сега ще имате ли нещо против да ми кажете името си?

— Име ли? Защо пък трябва да имам име? Аз съм рицар, при това пълен с идеали.

— Но ако ви срещна пак, няма да мога да ви позная.

— Казах, че съм пълен с идеали.

— Е, и какво от това? Аз също съм пълен с идеали.

Той се пресегна и започна да повдига забралото на шлема. Рицарят не се отдръпна, стоеше напълно неподвижен.

Забралото се вдигна.

Шлемът беше празен.

И се спусна мрак.

След малко Лоури направи още един опит да тръгне нагоре, но пак напразно, почти пропадна в пустотата над него. Спря на място, трепереше. Трябва ли... трябва ли да слезе *там* долу? Надолу, при... Бързо се отърси от дивото желание да закрепши. Успокои се.

Откри, че тези стъпала малко се различават от предишните. Звукът беше друг — кух звук, като от дърво, и за разлика от другите горе, тези бяха равномерно разположени. Слизането беше съвсем кратко, той политна напред, когато се опита да стъпи на следващото стъпало, то се оказа като че ли твърда земя. Да! Намираше се на равна земя! Не можеше да види нищо...

Внезапно се обърна и потърси най-ниското стъпало. Все още беше на мястото си. Следващото също. И следващото също. Може би цялата стълба пак си е на мястото! Може би отново ще успее да се изкачи до върха! Но той пак се препъна, защото там, където имаше мраморна площадка, сега се намираше дървена платформа, заобиколена от парапет, и беше невъзможно да се изкачи над нея. За втори път слезе по стъпалата до равната земя.

Не беше забелязал човека преди, защото онзи беше облечен в черно. Само в черно. На главата си имаше черна шапка с широка увиснала периферия, която почти закриваше лицето му, но не можеше да прикрие грубостта на чертите му и жестоката извивка на устните. Могъщите, макар и приведени рамене, бяха обвити в черна наметка с много старинна кройка. Дори и обувките му имаха черни катарамии. Носеше фенер, който с мъка успяваше да хвърли мъждива светлина между него и Лоури. Сложи го на земята и се отпусна на дървена пейка, като измъкна от подмишницата си нещо дълго и змиевидно. После разгърна малка черна книжка и като вдигна фенера, вторачи се напрегнато в страниците.

— Лоури?

— Аз съм.

— Ха! Честно момче си, а? Е, никой не смее да си играе на криеница с мене. — Той звучно се изплю и пак погледна книжката. — Хубаво черно временце, а?

— Да. Предполагам.

— Колко тежиш, Лоури?

— Осемдесет и седем килограма.

— Хъммм. Осемдесет и седем килограма. — Той порови за молив и драсна нещо в книжката. После вдигна високо фенера и дълго оглежда лицето и тялото на Лоури. — Хъммм. Някакви уродства?

— Според мен, нямам.

— Осемдесет и седем килограма и обикновена шия. Джеймз Лоури, така ли беше?

— Да.

— Е, познанството ни няма да е дълго, ама това си е твоя грижа, не е моя.

— Как... как се казвате?

— Джек. То цялото е Джек Кеч, ама ти можеш да ми казваш Джек. — Той пак се изплю гръмко. — Ако искаш да се разбираме и работата да стане лесно, само си пъкни в джоба някоя банкнота — един-два фута, като се качваш на площадката.

От човека определено лъхаше на разложено — разложено и засъхнала кръв, косъмчетата по врата на Лоури настръхнаха.

— Защо пък банкнота от един фут?

— Че защо пък не? И аз трябва да ям, като тебе. Мога да ги направя нещата съвсем леко, а мога и да измисля голяма гадост. Ако искаш да ме послушаш, още сега ми бутни някоя банкнота и да се заемаме с работата. Хич не обичам да се мотая. Сковано е каквото трябва и само ще оплескаме нещата, ако се бавим, пък и ти само ще си късаш сърцето. Какво ще кажеш?

— Не... не зная за какво говорите.

Онзи вдигна фенера и се вгледа в Лоури.

— Хъммм. А пък ми изглеждаше доста схватлив.

Той пак остави фенера долу и взе дългото змиевидно нещо от скута си. Загрубелите пръсти започнаха работа.

Лоури усещаше в себе си бавното нахлуване на смъртния страх. Джек Кеч. Познато име. Но беше сигурен, че никога досега не е срещал този човек. Джек Кеч...

Изведнъж Лоури разбра какво прави мъжът отсреща. Нещото беше въже! И той правеше от него примка за бесене!

И тези стъпала. Тринадесет! Дървената платформа... ешафод!

— *Не!* — кресна Лоури. — Не можеш да го направиш! Нямах право!

— Хей! Хей, Лоури! Джим Лоури! Я се върни тук! Не можеш да ми избягаш! Лоури... Джим Лоури...

Обувките на палача трополяха тежко зад него, наметалото плющеше гръмовно.

Лоури опита да се задържи на ръба на нови стъпала, повече ги усети, отколкото видя, но те бяха хлъзгави и не можа да спре. Очакваше разтърсващия удар в стъпалата по-надолу...

Но не се удари в нищо.

Падаше, извиваше се, преобръщаше се, надолу, надолу, надолу през мастиленото нищо, в ужаса на пропадането, със стомах свит на буца от предсмъртното страдание. Надолу, надолу, надолу през мъгли, през шибаци клони на дървета и пак мъгли.

Отведнъж Лоури се озова легнал в тиня, лепкаво процеждаща се през пръстите му, миришеше на смърт и на гниене. Някъде нещо се движеше из чернилката. Пропукваха раздвижени храсти, нещо горещо и тежко дишаше, нещо търсеше.

Колкото можеше по-тихо Лоури отпълзя настрани. Прекалено тъмно беше, за да го видят. Ако успее да не вдига шум...

— Лоури! Джим Лоури!

Лоури се притисна в смърдящата кал и застина неподвижно.

— Значи си мислиш, че не мога да те видя, Джим Лоури! Почакай малко. Имам нещо за тебе.

Гласът на Джек Кеч приближаваше, Лоури знаеше, че докато той самият нищо не вижда, сигурно палачът ясно го различава. Лудо скочи и се запрепъва надалеч от гласа. Драскаха го тръни, затънал дънер му се препречи, но до колене в тинята той някак драпаше напред.

— Джим Лоури, мога да ти кажа къде да намериш шапката си. Искам да ти помогна. — Шумно изплюване. — Няма да ми се измъкнеш.

Лоури навлезе в топла вода, тинята остана под нея, изпаренията лъхаха на разложено. Той бързаше напред.

— Опитвам се да ти помогна, Джим Лоури! — Джек Кеч сякаш говореше съвсем наблизно. — Само това искам, да ти помогна. Мога да ти кажа къде да си намериш шапката. Не искаш ли да ме слушаш?

Болен и уморен, Лоури се плъосна по лице, отново се измъкна от тинята и се повлече.

— Ама аз не искам да ти направя нещо лошо — молеше гласът на Джек Кеч. — Само искам да те обеса! — Той плю и изруга. — Ей това получава човек, като се опитва да помогне. Лоури! Върни се! Искам да ти кажа къде да си намериш шапката!

Под краката му вече имаше твърда почва и Лоури тичаше надалеч през кадифения мрак. Внезапно могъща сила го блъсна в гърдите и го повали наполовина удавен сред жестока бъркотия от пясък и морска вода, сграбчи го и го затегли надолу към дълбокото. Той потъваше!

Отвори уста да закрепци и се задави със солена вода. Нещо го задържаше долу, навсякъде около него имаше зеленикава светлина, можеше да види сребристите мехурчета на дишането си да се издигат към повърхността.

В миг се намери горе, измъченото му тяло вдишваше жадно въздух наравно с морска вода. Кашляше, повръщаше и се опитваше да вика за помощ. Паниката утихна и той откри, че съвсем лесно се задържа на повърхността. Дишането му стана нормално, той се обръщаше във водата и трескаво се оглеждаше за Джек Кеч, но не забеляза никакъв признак за присъствието на палача. Вместо него видя дълга ивица джунгли покрай брега, жълт плаж окъпан в бели вълни, гигантски зелени дървета приведени над водата. Морето беше синьо и небето беше синьо, нито звук не проникваше в това мирно спокойствие. Лоури с благодарност се потопи в красотата на това място и се удивляваше на приятната топлина около себе си. Все така оглеждаше брега, но не заради Джек Кеч. Смътно си спомняше, че е загубил нещо... загубил е четири часа. Ще трябва някак да ги намери, въпреки всички предупреждения. Ще трябва някак да подреди паметта си, за да знае точно...

И тук притъмняваше, появи се вятър, отначало съвсем тихо, после засвири, вълните се раздвижиха неспокойно. Започваше да

усеща умора.

Внезапно разбра, че в дълбините под него има нещо, което ще се стрелне нагоре и ще го завлече със себе си, че там има много черни и ужасни неща, неподдаващи се на описание, които биха го сграбчили, за да го разкъсат.

Заплува към брега в натежавания мрак. Беше му необходим всеки остатък от разум, за да не забърза в сляпа паника и за да не мисли само за съществата, които би трябвало да шават там долу. Във въздуха се носеше рев, ударите на разбиващи се вълни, вгледа се през тях и видя появяващи се и изчезващи големи колони от разпенена вода, разбиваща се в бял бяс върху назъбени скали. Промени посоката. Ако се опита да излезе на брега тук, ще бъде смазан до неузнаваемост и все пак не можеше дълго да остане в тази вода, всеки момент нещо ще се пресегне и ще го прехапе на две. Не можеше и да поеме обратно, морето като че го тласкаше насила към зъбите на брега, показващи се в буйството на вълните. Мълнии мятаха отнякъде яркосини наметала върху света. Но не чуваше друг гръм, освен прибоя. Налитащите вълни го повдигаха два-три метра и го хвърляха надолу, всеки път по-близо до скалите. Не можеше да чува, не можеше да диша. Водата го хвана в капан — ако не се удави, ще бъде превърнат в кървава каша.

Нещо се блъсна в него и той се сви. Пак го блъсна и този път погледна. Парче дърво! Но макар че го сграбчи конвулсивно, знаеше, че е с чудновата форма и няма право да го докосва.

Нещо се появи над парчето дърво. Той погледна нагоре.

Видя книга, държана от две ръце. Това беше всичко. Само една книга и две ръце.

— Сега се дръж здраво — каза някак мазен глас. — Скоро всичко ще се оправи. Но трябва да се държиш здраво и да си затвориш очите и да не виждаш нищо и да не чуваш нищо, освен това, което аз ще ти кажа да видиш и да чуеш. Вярвай в мен и изпълнявай точно, каквото ти кажа...

Гласът заглъхна в далечината, но само защото умората потопи лицето на Лоури в уютната възглавница на водата, докато почти безчувствените му ръце още стискаха парчето дърво.



ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

„Хайде, хайде сега! Ще се оправиш. Едно хубавичко напиване в участъка ще ти дойде добре. Ако пък мога да разбера защо хората се натряскват... Я, че това бил професор Лоури!“

Долавяше думите смътно, най-накрая усещането за докосващи го ръце достигна съзнанието му. Остави се да му помогнат да стане от мокрите плочки, чувстваше се пребит и нездрав.

Под уличното осветление дъждът се изсипваше на сребърни облаци, които придаваха блясък на всичко наоколо. Влажна, хубава миризма изпълваше нощта, миризма на разлистване и възраждане на земята.

Старият Били Уоткинз стоеше до него с развяващо се пончо и го крепеше. Старият Били Уоткинз, който бе млад полицай в детството на Лоури. Веднъж арестува Лоури, защото караше велосипеда си по тротоара, друг път се оплакваше, че е счупил прозорец. А сега старият Били Уоткинз можеше да поддържа изправен Джим Лоури, професор в „Атуърти“ и да се отнася към него с уважение, макар че изглеждаше малко стреснат. Мокрите му мустаци висяха на кичури, за разнообразие дъждът беше измил от тях остатъците на дъвкан тютюн.

— Чудя се, — дрезгаво каза Лоури, — колко ли съм лежал тук.

— Я да видим, според мене някъде към пет минути, а може и да са шест. Значи, идвам насам по това време, тръгвам към църковната улица, сещам се, че забравих да се обадя в участъка от тук, та като се върнах, ето ви и вас, легнал на тротоара.

— Колко е часът?

— Ами като гледам, скоро ще стане четири часа. Слънцето скоро ще изгрее. Да не би жена ви да е болна? Видях запалени лампи в къщата.

— Не. Не, Били, май аз съм болният. Бях излязъл да се разходя...

— Сигурно не ви е идвал сънят. Мене ако питате, една чаша хубаво горещо мляко стига да приспи човек. Добре ли сте сега?

— Да. Сега вече съм добре.

— Сигурно сте се спънал и сте паднал. Имате рана на лицето и трябва да сте си загубил шапката.

— Да... да, трябва да съм я загубил. Сигурно съм се спънал. На коя улица сме?

— На вашата, разбира се. А ей там е вашата къща, на по-малко от десетина метра зад вас. Хайде, ще ви помогна да изкачите стъпалата. Чувах да казват, че сте прихванал от ония тропически болести. Ама прислужницата на мисиз Чалмърз каза, че не било страшно. И защо ли ви трябва да бродите из разни страни, дето има само езичници, а, Джими... исках да кажа, професор Лоури?

— О... сигурно защото е вълнуващо.

— Тъх, тъй трябва да е. Също като моя дядо. По цели нощи се бил с индианците, а през деня строил железния път. Ето, стигнахме. Да звънна ли или ще...

— Не, вратата е отворена.

— Е да, ама вашата жена взе да заключва, когато ви няма, мислех да не е завъртяла ключа по навик. Много сте блед, Джи..., професоре. Не искате ли да се обадя на доктор Чалмърз?

— Не, добре съм.

— Е, да не викам дявола, ама не изглеждате добре. Вие най-добре си знаете. Лека нощ.

— Лека нощ, Били.

С остро любопитство той гледаше как Старият Били Уоткинз тромаво слиза по стъпалата. Но пътеката под краката му си беше устойчива както винаги. Старият Били излезе на улицата, обърна се да му махне и продължи нагоре през дъжда.

Лоури отвори вратата и влезе. Водата се стичаше на локва около обувките му, докато събличаше палтото си.

— Ти ли си, Джим?

— Да, Мери.

Тя се наведе над перилата, после бързо слезе, загръщайки пенъоара си.

— Едва не полудях. Още малко и щях да се обадя на Томи да дойде, за да те търсим... Олеле, ти си мокър до кости! Имаш и рана на лицето! А какво е това на ръката ти?

Лоури погледна надолу към ръката си. И на нея имаше рана като от стоманена ръкавица. Той примигна.

— Май съм паднал някъде.

— Но къде? Миришеш на... водорасли.

Побиха го тръпки, тя угрижено дръпна палтото от ръцете му и го поведе нагоре, без да обръща внимание на калния килим. В старата къща цареше студ, в неговата стая беше още по-студено. Тя му съблече дрехите, зави го и изсуши с кърпа косата и лицето му.

Той усещаше вкуса на солена вода на устните си, в ума му отекваха думи: „Дъното е на върха, разбира се!“

— За нищо на света не биваше да те пускам.

— Горката Мери! Само те разтревожих.

— Не говоря за това. Сега сигурно ще се разболееш още по-зле.

Защо не се върна, когато заваля?

— Мери.

— Да, Джим?

— Обичам те.

Тя го целуна.

— Никога няма да ти причиня болка, Мери.

— Зная, Джим, разбира се.

— Ти си добра, вярна и красива, Мери.

— Тихо. Спи.

Той затвори очи, ръката и успокояващо легна на челото му. Не след дълго заспа.

Събуди се с усещането за някакво ужасяващо зло, сякаш някой или нещо стоеше наблизко и се готвеше да му навреди. Огледа стаята, но не откри нищо. Слънцето приятно осветяваше килима и част от стената, навън минаваха и разговаряха хора, през една-две пресечки отгук нечия нетърпелива ръка натискаше клаксон.

Беше неделя, време беше да помисли за тръгване към църквата. Отметна завивките и стана от леглото. Дрехите му бяха върху един от столовете, но костюмът, с който беше вчера, изглеждаше изцапай и окалян — ще трябва доста да се чисти, преди отново да го облече.

— Мери!

Сигурно още спи. Той облече халат и отиде до вратата на нейната стая. Тя лежеше с едната ръка върху одеялото, устните ѝ бяха леко разтворени, косата ѝ се разстиляше като блестящ облак около хубавото лице. Тя се размърда и отвори очи.

— О! — тя вече се събуждаше. — Успала съм се и закъсняваме за църквата. Трябва да приготвя закуската и...

— Не — каза Лоури. — Няма да идваш в църквата.

— Но, Джим...

— Имаш нужда от сън. Лежи си и мързелувай, сигурен съм, че не си успяла да поспиш повече от три-четири часа.

— Е...

— Аз ще представя семейството... ще хапна нещо в закусвалнята. А ти заспивай...

— Да си взема съня за красота ли?

— Нямаш нужда от повече сън, за да бъдеш красива.

Той я целуна, затвори вратата и отиде в стаята си, за да си избере тъмен костюм. След като се изкъпа и облече, пак се приближи на пръсти до вратата на нейната стая.

— Джим — сънливо каза тя, — бях поканила някои хора за следобеда. Моля те, кажи им, че не съм добре или нещо такова. Никак не ми се иска да разтребвам къщата.

— Както кажеш, мила.

— И да ми кажеш после какво са носили жените — извика тя след него.

Чувстваше се жизнен почти като слънцето, докато слизаше по стъпалата. Но на последното се запъна, страхуваше се да стъпи на пътеката. Постоя така, но погледите на минавачите го принудиха да пристъпи. Тази сутрин пътеката си беше абсолютно устойчива и отново почувствал облекчение и слънчево настроение, той тръгна по улицата, кимайки на хората, покрай които минаваше.

Закусвалнята беше почти безлюдна и избръснатият до синьо съдържател си беше запалил цигара над чаша кафе в края на тезгяха. Понамръщи се, като видя някой да влиза, но щом видя, че това е Лоури, веднага грейна.

— Здравейте, професоре! Не съм ви виждал тук, откакто се върнахте.

Лоури стисна меката влажна длан на Майк.

— Доста зает бях. Шунка с яйца и кафе, Майк. Нали ще побързаш? Закъснявам за църквата.

— Още не са удряли камбаната — отвърна Майк и се зае с тигана, като майсторски чупеше яйцата с една ръка.

— Как се чувствате отново сред цивилизовани хора? — попита Майк, докато сервираше поръчката.

— И аз така мисля — промърмори Лоури, който не го слушаше.

Леко озадаченият Майк се върна при чашата с кафе и си запали нова цигара, но за момент ги забрави, поседя умислен, после разтърси глава, отказа се да разсъждава и отпи от чашата.

Лоури се хранеше бавно, най-вече защото из главата му се носеха объркани мисли: не можеше да се отърве от думите на Томи, от въздействието на неговите намусени прокоби. Томи не би се шегувал с човек, който си има неприятности. Беше усетил как помежду им се разтваря пропаст още по време на разговора. Беше твърде необичайно да се почувства толкова странно и напрегнато с Томи. Ами нали беше доверил на Томи онзи път, че наистина е счупил прозореца, когато Били Уоткинз не можа да докаже това. А веднъж той и Томи подписаха с кръв момчешка клетва за вечно приятелство.

Лоури почти беше свършил със закуската, когато откри, че вкусът и е неприятен, усещането за тих страх бавно го просмукваше. Чудеше се от какво ли може да се страхува? Изневиделица мястото започна да му се струва задушавачо, той припряно бръкна за дребни, за да плати. Слагаше монета от петдесет цента на тезгяха и огледалото блесна срещу него между два термоса с кафе. Видя лицето си, унило и измъчено, и...

В огледалото имаше нещо зад него! Неясно, страшно нещо, което бавно се прокрадваше зад гърба му!

Той се завъртя бясно на стола.

Нямаше нищо.

Обърна очи към огледалото.

И в него нямаше нищо.

— Четиридесет цента — каза Майк.

— Какво?

— Станало ли е нещо? Да не сте болен или нещо друго? Дано не е от яйцата.

— Не — промълви Лоури. — Не е от тях. Нищо им нямаше на яйцата.

— Забравихте си рестото! — извика Майк след него.

Но Лоури вече беше на тротоара, отдалечаваше се с широка крачка, влагаше всичко, на което беше способен, за да не побегне, да не поглежда през рамо, да се справи с ледената безчувственост, заплашваща да го вцепени.

— Здравсти, Джим.

Той отстъпи настрани, но видя срещу себе си Томи и го заля бурна радост.

— Здравсти, Томи.

— Старче, май те тресе — каза Томи. — Внимавай с тази малария или гадните малки боклучета ще те изгризат отвътре до кухо.

— Добре съм — усмихна се Лоури.

Очевидно Томи също отиваше на църква, защото беше облечен в тъмен костюм и тъмно палто. „Томи, помисли си Джим, изглежда забележително“.

— Вземаш ли редовно хапчетата?

— Какви хапчета?

— Хинин или каквото там са ти предписали.

— Е... не. Но нищо ми няма. Слушай, Томи, не си спомням някога да съм бил толкова доволен, че срещам някого, колкото сега.

Томи се ухили.

— И аз се радвам да те видя, Джим.

— Отдавна сме приятели — каза Лоури. — Колко години станаха?

— О, някъде към трийсет и четири. Само не го казвай никому. Когато някой е стар като мен и още се опитва да се прави на Прелестния прелъстител, не му харесва всеки наоколо да му знае годинките.

— Към църквата ли си тръгнал?

— Естествено. Къде другаде бих могъл да отивам?

— Ами... — Лоури сви рамене и незнайно защо се засмя.

— Срещаме се на този ъгъл и в този час, от доста време — отбеляза Томи. — Къде е Мери?

— Тя не можа да се наспи снощи и реши да си остане вкъщи.

— Ще ми се и аз да имах такова извинение. Пастор Бейтс е цар на досадниците. Май не беше и чувал за Стария завет, преди аз да му спомена по време на един безкраен следобеден чай при жена му.

— Томи... Томи, искам да те попитам нещо.

— Казвай направо, старче.

— Томи, когато си тръгнах вчера следобед, беше към три без четвърт, нали?

— Нещо подобно, доколкото си спомням.

— И аз си тръгнах, нали?

— Сигурен съм в това — отвърна развеселен Томи.

— И изпих само една чаша?

— Точно така. Я кажи какво става, това нещо наистина те тревожи. Не се опитвай да скриеш нищо от стария ясновидец. Какво има?

— Томи, губят ми се четири часа.

— Ха! На мен ми се губят тридесет и девет години.

— Томи, говоря сериозно. Загубих четири часа и... и шапката си. Томи се разсмя.

— Нищо смешно няма — каза Лоури.

— Джим, когато ме гледаш с тези твои сериозни очи и ми казваш, че си на път да полудееш заради някаква шапка... ами смешно е, и това е всичко. Не исках да те обидя.

— Загубих четири часа. Не зная какво се е случило през това време.

— Добре де, предполагам, че това би разтревожило всеки човек. Но има толкова много часове и толкова много други шапки. Забрави ги.

— Не мога, Томи. Откакто загубих тези четири часа, ми се случват разни неща. Ужасни неща.

Съвсем набързо той описа какво му се случи през току-що отминалата нощ.

— Надолу по стълбата — каза Томи, вече без намек за веселие.

— Да. Вече разбирам какво искаш да кажеш, и не само това.

— Какво означава всичко това? — помоли за отговор Лоури.

Томи дълго вървя в мълчание, но когато видя, че приближават тълпата пред старата църква, спря.

— Джим, няма да ми повярваш.

— Почти съм готов да повярвам на каквото и да било.

— Помниш ли какво ти казах вчера? За твоята статия?

— Мислиш ли, че статията има нещо общо?

— Да. Вярвам, че има. Джим, ти застана на съвсем определена и даже оскърбителна позиция по въпрос, който беше отмрял от поне стотина години.

— Оскърбителна? Но за кого?

— За... Хъм, трудно ми е да го кажа, Джим, за да звучи така, че да не го отхвърлиш в момента. Ако бях на твое място, не бих се опитвал да намеря тази шапка.

— Но... но аз съм сигурен, че ако не я намеря, всичко това ще ме подлуди!

— По-спокойно. Понякога даже е по-добре да си луд, отколкото мъртъв. Чуй ме, Джим, онези същества, които казваш, че си срещнал... ами те определено представляват свръхестествени сили. О, ще ми възразиш, зная. Днес никой не вярва в свръхестествени сили. Така да бъде. Но ти си срещнал някои от тях. Разбира се, не тези, които може би те търсят...

— Говориш за демоните и дяволите ли?

— Твърде конкретно ги определяш.

— Но тогава какво искаш да кажеш?

— Първо Джебсън. После четири часа и шапка. Между другото, Джим, имаш ли някакви следи по тялото си, които липсваха по време на разговора ни вчера?

— Да — Джим дръпна нагоре ръкава на палтото.

— Хъм-м-м. Твърде странно. Тези следи са на заек.

— И?

— Хайде сега да забравим за тях — каза Томи. — Виж какво, Джим. Вчера бях малко кисел и говорих по-сърдито за твоята статия. Вярно, не ми се понрави, защото бих искал да вярвам в съществуването на такива сили — те ме забавляват в този свят, където забавлението е нещо доста рядко. А ми се налага да слушам идеи като твоите. Джим, повярвай ми, ако има с какво да ти помогна, ще го направя. Би било безсмислено да ти внушавам разни глупости. Това, от

което страдаш, е някакво въздействие на маларията, незабелязано досега от лекарите. То ти е изтрило паметта за известно време, ти си бродил някъде и си загубил шапката си. Трябва да помниш това. Загубил си паметта си заради маларията и си загубил шапката си, докато си ходил в това състояние. Аз съм твой приятел и съм готов да нарежа всичко, което би ти навредило. Разбра ли ме?

— Благодаря... Томи.

— Отиди при доктор Чалмърз и го накарай да те натъпче с хинин. Аз ще съм наоколо и ще те наглеждам, за да не се отнесеш нанякъде отново. Ще го направя и по друга причина. Ако видиш нещо, ще го видя и аз. Може би, доколкото разбирам от тези неща, няма да позволя да ти се случи беда.

— Едва ли разбирам какво...

— Не казвай нищо. Аз съм най-виновен с моите дрънканици за демони и дяволи. Твърде скъп си ми и твърде скъпа ми е Мери, за да позволя нещо да ви се случи. И... Джим!

— Да?

— Виж, Джим. Нали не си мислиш, че съм ти сложил опиат или нещо подобно в питието?

— Не! И през ум не ми е минавало!

— Добре... просто ми хрумна. Джим, нали знаеш, че съм твой приятел?

— Да, разбира се. Иначе не бих рискувал да ти разкажа тези неща.

Томи продължи с него към църквата. Камбаната биеше, в камбанарията се мяркаше черна сянка, кръговете на звука се носеха надолу, за да паднат върху добре облечените хора на стъпалата и лекичко да ги подканят за влизане. Джим Лоури вдигна глава към дружелюбната стара сграда — листата на бръшляна още не се бяха разтворили, големи кафяви въжета хаотично обвиваха сивите камъни. Цветните стъкла на прозорците проблясваха в слънчевата светлина. Незнайно защо той чувстваше много силно, че присъствието му тук е неуместно. Винаги му се струваше, че това е убежище, място за отдих на душата, но сега...

Една жена го блъсна с лакът в тълпата и той се опомни достатъчно, за да познае съпругата на декана Хоукинз. Спомни си нещо.

— О, мисиз Хоукинз!

— Как сте, професор Лоури? Не сте ли със съпругата си днес?

— Точно това исках да ви кажа, мисиз Хоукинз. Тя не се чувства много добре, мисля, че ви е очаквала за чай днес след обяд.

— Ами да.

— Тя помоли да я извините за отлагането на поканата, мисиз Хоукинз.

— Може би е добре да ѝ се обадя и да попитам дали няма нужда от нещо.

— Не. Нужна ѝ е само почивка.

— Е, щом е така, предайте ѝ, че се надявам скоро да се почувства по-добре.

— Разбира се — каза Лоури и я загуби от поглед сред хората.

Томи обикновено сядаше при Лоури и Мери и както винаги, никой не беше заел местата им. Лоури се облегна и се огледа, разсеяно отвърщаше на тези, които му кимаха.

— Тя е една ужасна стара клюкарка — прошепна Томи. — Не се учудвам, че Хоукинз има лошо храносмилане. Но се чудя как изобщо те заговори след новината.

— Каква новина? — също шепнешком каза Лоури, почти без да се обръща към Томи.

— Как каква, за тебе и Джебсън. Тя е приятелка на мисиз Джебсън, всички вече знаят какво е станало. Съмнявам се, че би се обадила на Мери. И аз си съсипвам общественото положение, като седя до тебе. Много смешно се държат. Сякаш глупак като Джебсън може да ти развали настроението.

— Наистина го развали. Донякъде.

— Защо? Пуснаха те да се измъкнеш от тази клоака на скуката. Най-последно ще си свободен от покани за чай. Не можеш да си осъзнаеш късмета.

— А какво ще кажеш за Мери?

— На Мери страшно и се иска да пътува с тебе и сега не можеш да кажеш „не“. Ако ти не вземаше нещата толкова навътре, тя сигурно щеше да се киска като хлапе. Помисли си само, да каже на мисиз

Хоукинз да не ѝ отива на гости! Ама нищо ли не разбираш, Джим? Тя все едно прасна един в зъбите на самата мисиз Хоукинз!

— Ще пеем сто деветдесет и седми псалм — каза от страни един глас.

Органът започна да пъшка и да се оплаква, всички станаха, изтърваваха си книгите, шумяха и кашляха. После носовият глас на пастор Бейтс проби през скърцането и тропането, хорът извиси треперливите си ридания и службата започна.

През цялото време очите на Лоури не се откъсваха от тила на Джебсън. Погледът му не беше особено втренчен, нов някои моменти осъзнаваше, че Джебсън се гуши от неудобство. Но и без това Лоури почти не отделяше внимание на Джебсън, а полуприспан от меланхоличната проповед на Бейтс, се носеше някъде извън себе си, мятеше се неспокойно в търсене на отговор.

Отговор.

Знаеше, че трябва да има този отговор.

И знаеше, че ако не се добере до този отговор...

Четири часа изгубени. Сега вече смътно разбираше — ако не ги открие, обречен е, макар и Томи да не каза това направо, на скорошна лудост. И все пак инстинктивно усещаше, в цялото си объркване, че не смее да намери тези четири часа. Не, не смее. Но е длъжен!

Пак беше станал, гледаше невиждащо в сборника с псалми и пееше повече по памет, отколкото според нотите или звуците на органа. В един миг вече не пееше, забрави всичко наоколо.

Нещо меко докосна крака му.

Страхуваше се да погледне надолу.

Погледна надолу.

Там нямаше нищо.

С пресъхнало гърло той се опитваше да не трепери, съсредоточи погледа си върху страницата и поде химна. Хвърли поглед към Томи, но той тихо пееше с приятния си баритон и в момента не съзнаваше нищо, освен прославата на Бога.

Енорияшите седнаха и подносът за пожертвования тръгна между редиците, докато Бейтс четеше някои съобщения за следващата седмица. Лоури се опитваше да не гледа в краката си и да не ги придърпва под пейката. Напрежението ставаше все по-силно, накрая вече не виждаше как да се удържи седнал.

Нещо меко докосна крака му.

И макар че се вторачи точно в това място...

Там нямаше нищо!

Той сграбчи ръкава на Томи и мърморейки „Ела с мен“, стана и се запромъква към изхода. Знаеше, че го проследяват с погледи и не смееше да затича. Знаеше, че и Томи го гледа изумено, но послушно върви след него.

Слънцето заливаше с приятна топлина улицата, малкото разтворили се листа свиреха музиката си в лекия ветреца. Опърпано хлапе седеше на стъпалата и си подмяташе десетцентовата монета, която някой му бе дал за почистените си обувки. Шофьорът дремеше на кормилото в колата на Джебсън, по-нагоре по улицата сънливият кочияш удържаше конете на ексцентричната мисиз Липинкот, която винаги пристигаше с двуколката. Конете мързеливо махаха с опашки към малкото мухи, от време на време потропваха с копита. Надгробните камъни сякаш бяха смекчили очертанята си над тихите хълмчета родена отново трева, ангел разперваше каменните си криле над „Сайлс Джоун. Почивай в мир“. Мирис на свежа земя се носеше от влажна полянка наблизо и дъх на върби над поточе се смесваше с него.

Запленен от деня, Лоури забави крачките си, чувстваше се по-добре на открито, можеше да вижда на по-голямо разстояние около себе си. Не искаше да казва нищо на Томи, а Томи не му задаваше въпроси.

Но когато пресичаха блестящите бели павета на Хълмова улица, нещо се мярна в ъгъла на зрението му. Нищо определено, само впечатление за нещо тъмно и кръгло, което се движеше заедно с него. Рязко изви глава да го погледне, но не откри нищо. Вдигна поглед, за да провери дали не е било сянка на птица, но освен няколко врабци, тършуващи по улицата, наоколо нямаше птици. Напрежението пак нахлуваше в него.

И отново нещото неуловимо се мярна в погледа му, и отново изчезна при опита да го различи. Но щом обърна глава напред, отново го усети.

Просто клъбце мрак, съвсем мъничко.

За трети път се опита да го види и за трети път то му убягна.

— Томи.

— Да?

— Виж какво. Ще си помислиш, че съм мръднал. Нещо се допря до крака ми в църквата, но не видях нищо. Сега нещо се движи до мен. Не мога да го видя ясно, изчезва щом се вгледам. Какво е?

— Нищо не виждам — каза Томи, опитваше се да прикрие тревогата си. — Може би слънцето ти е блеснало в очите.

— Да — каза Лоури. — Това трябва да е! Малко слънце в очите.

Но петънцето сянка, доколкото можеше да го усети, бавно го следваше. Забърза се и то не изостана. Поспря в опит да го накара да мине напред, за да разбере какво е. Но и то забави движението си.

Напрежението ставаше все по-силно.

— По-добре не казвай нищо на Мери.

— Няма — обеща Томи.

— Не искам да я тревожа. Снощи ѝ дойде много. Но ти няма да ѝ причиняваш тревоги с тези неща, нали?

— Разбира се, че няма — каза Томи.

— Би било добре да останеш при нас тази вечер.

— Ако смяташ, че имаш нужда от мен.

— Аз... не зная — унило каза Лоури.

Продължиха напред, Лоури все се опитваше да се отстрани от нещото, което почти виждаше и едва не изтласкваше Томи в канавката. Обзе го смъртен страх, че нещото може да го докосне пак, би се побъркал.

— Томи.

— Слушам те.

— Би ли минал отдясно?

— Разбира се.

Тогавя Лоури успя да забележи с ъгълчето на лявото си око. Нещо го задавяше като шмиргелов прах.

Стигнаха до пътеката пред неговата къща и той спря.

— Нито дума за това пред Мери — каза Лоури.

— Естествено.

— Нали ще останеш за обяд и за през нощта?

— Както поискаш — усмихна се Томи.

Качиха се по стъпалата и влязоха в преддверието, Мери ги чу и излезе от хола, обгърна с ръце шията на Лоури и го целуна.

— Добре! Беше на църква, значи, стар езичнико? Здравей, Томи.

Той целуна протегнатата към него ръка.

— Мери, красива си както винаги.

— Дано не те чуе поредната ти любима — каза Мери. — Надявам се, ще останеш за обяд?

— И аз се надявам.

— Чудесно! А сега, момчета, свалете си палтата и шапките, влезте тук и ми кажете как изглеждаше мисиз Хоукинз, когато научи, че няма да я приема на чай.

— Ужасно изглеждаше — каза Томи. — Все едно че винаги е надушвала развалено сирене в този дом.

Побъбриха малко, докато Лоури стоеше близо до студената камина. В стаята беше доста тъмно и откри, че не можеше да забележи „нещото“. Поне отначало. Но когато извъръщаше глава, то като че ли за миг изникваше напред стаята. Постоянно се опитваше да го хване, когато не е нащрек, но всеки път то се изплъзваше бързешком. Обръщаше глава бавно, за да го заблуди, но и то тихо се измъкваше от погледа му.

Вече си мислеше, че само ако разбере какво представлява то и ще се почувства добре, каквото и да се окаже. Но докато не го види... Потръпна от страх, помисли си, че би могло пак да го докосне.

— Но, Джим! — Мери прекъсна разговора с Томи. — Ти пак трепериш.

Тя го хвана за ръката и го поведе към вратата.

— Качвай се веднага горе, вземи хинин и легни да подремнеш малко. Томи ще ми помогне да сервирам и ще ми прави компания, нали, Томи?

— За приятели съм готов на всичко — каза Томи.

Джим усети някакво неясно нежелание да ги остави сами. Но пък Томи сигурно много пъти е идвал също толкова невинно тук, когато той е бил в експедиции. И какво му става? Да мисли така за Томи! За своя най-добър и всъщност единствен приятел! Той тръгна нагоре по стълбата.

И стъпало след стъпало „нещото“ подскочаше до него. Той се притисна в стената, за да избегне всяка възможност за допир, но

присъствието на преграда, спираща го да се дръпне, го нервираше още повече.

И какво беше това нещо?

Защо го преследваше?

Какво би му направило?

И какво би го накарало да се махне?

Той пак се разтресе.

В стаята си намери хинина и го отнесе в банята, за да си налее чаша вода, придружен от „нещото“. Различаваше го съвсем ясно на фона на белите плочки. Тогава реши да го надхитри. Подлъга го, като бавно завъртя глава, отскочи настрани и навън и трясна вратата след себе си. Почувства се по-добре, когато глътна хинина и водата. За миг му хрумна глупавата идея, че трябва да слезе долу и да каже на Мери да не отваря тази врата, но, разбира се, много по-уместно би било да я заключи. Намери ключ и отиде до вратата на банята. След миг езичето щракна. Той едва не се разсмя гласно, но се възпря. Така не бива. Каквото и да е това, то може да бъде обяснено. Нещо не е наред е очите му, това е всичко. Сигурно е от маларията. Нещо, което лекарите още не знаеха за нея.

Влезе в спалнята, свали си сакото и се опъна върху леглото. Топлият въздух, появяващ през отворения прозорец, го унасяше, след малко той отплува в тих сън, в който не го тревожеха видения.

След около три часа се събуди. Слънцето светеше в лицето му, беше станало твърде топло. Чу Мери да му вика отдолу, че обядът е готов. Дали обядът не е малко късен за неделя? Ако се съди по слънцето, приближава четири.

Той стана, прозина се и се протегна, от почивката самочувствието му се подобри значително. Беше му приятно, че е направил нещо, което не можеше да си спомни ясно в просънницата.

Приятният звук на много висок, музикален смях стигна до ушите му, за момент се заблуди, че е Мери. Но не можеше да е тя, Мери се смееше ниско и леко дрезгаво, от нейния смях винаги му ставаше уютно, а този... в него имаше нещо неземно. Не го ли е чувал и преди?

Със скок отвори вратата, но звукът не идваше отдолу. Отиде до прозореца и надникна навън — нямаше никой на пътеката или в двора. Но откъде долита този смях? И какво ли се смееше?

В този миг видя движението, като че нещо изтича надолу по стената, за да застане зад него. Той се обърна. Пак размазано във въздуха движение, сякаш нещо се гмурна зад гърба му. Завъртя се.

Но всичко беше безполезно. Нещото, което толкова старателно бе заключил, пак беше при него... и от него идваше смехът.

Що за налудничав смях!

Усещаше огромна умора. По-добре да се престори, че го няма, каквото ще да е. По-добре да извърне глава, да не го чува и да не го вижда. По-добре да смята, че изобщо го няма. Дали Мери и Томи ще го чуват?

Примирено отиде в банята и си изми ръцете.

— Джим? Джим, старо магаре такова, няма ли да слезеш най-после?

— Идвам, Мери.

По-добре да не показва колко е потресен.

Когато влезе в трапезарията, завари масата покрита с блестящ кристал, сребро и порцелан, а над големия угоен петел в блюдото, заобиколен от картофи и грах, се носеше ароматна пара.

— Ето ви, сър! Изглеждате по-добре — каза Томи.

— Той почти не спа снощи — обади се Мери. — Хайде, Джим, момчето ми, грабвай ножа и нарежи онова на порции.

Седна на масата с Томи от дясната страна. Погледна през масата Мери и се усмихна. Колко красива беше жена му и как се чувстваше приласкан, щом го погледнеше така. Как би могъл да се чуди дали го обича или не! Нито една жена не би гледала така мъж, ако не го обича истински.

Взе ножа и вилицата и се зае с нарязването на петела. Изведнъж ножът се разтресе толкова силно, че не беше в състояние да го удържи. Издрънча върху порцелана.

Пронизващ, мелодичен смях точно зад него!

— Томи — опитваше се да говори разбрано, — Томи, имаш ли нещо против тебе да се падне тази чест? Май треперя.

Мери за миг се разтревожи, но той накрая успокои. Томи се захвана с петела, а Мери поднесе салатата, крадешком поглеждаше учудено Джим. Накрая всичко беше на масата и бяха готови да започнат обяда.

— Ама че пиленце — каза Томи.

— Естествено, при такава цена! — отбеляза Мери. — Ако цените на храната растат все така, скоро ще препречат пътя на облаците.

— Да-а-а — проточено измърмори Томи, — а заплатите са си все същите. Това наричат икономически прогрес — направи всичко толкова скъпо, че никой да не може да го купи, появяват се излишъци, които правителството може да закупи и да изхвърли на боклука, така че данъкоплатецът да разполага с по-малко пари, с които би могъл да купи скъпите стоки. Да, наистина сме развили цивилизацията от времената, когато живеехме в пещери.

Мери се засмя и Джим се вцепени, защото нещото зад него също се смееше. Но съпадението беше случайно — след малко Томи каза нещо сериозно и смехът прозвуча отново.

Джим се опита да си послужи с ножа и вилицата два-три пъти. Но ставаше още нещо странно. Всеки път, щом докоснеше чинията си, тя мърдаше. Не много, почти незабележимо. Леко, кръгово движение, което преставаше в мига, когато той се отказваше да я пипа. Но щом посегнеше, тя също се раздвижваше. Той съвсем внимателно си измисли повод да си сипе още сос и в този момент бързо погледна под покривката. Но нямаше нищо нередно. Сложи чинията на мястото ѝ и още веднъж се опита да посегне към нея. И още веднъж тя помръдна.

Усещаше се болен.

— Бихте ли... Бихте ли ме извинили? Струва ми се... не съм много добре.

— Джим!

— По-добре да повикам лекар — каза Томи. — Изглеждаш твърде блед.

— Не, не. Ще се оправя. Нека само да полежа за малко.

— Ще ти запазя обяда топъл — каза Мери.

— Беше толкова хубав обяд — каза Лоури с тъжна гримаса. — Не се безпокойте за мен. Продължавайте.

Смехът прозвуча отново, по-високо и пронизително, тъмната сянка се носеше край него, докато той бързо влезе в стаята и отиде към леглото. Хвърли се върху него. Но нещо му хрумна, скочи и сложи резето. Пак легна, по не можеше да се овладее. Гърлото му се свиваше, гадеше му се, започна да обикаля в затворен кръг стаята.



ГЛАВА ПЕТА

Часовникът долу отброи единадесет с дълги бавни удари. Лоури, притиснал лице в леглото, се размърда неспокойно и изплува от желаната забрава на дрямката.

Събуждаше се, за да осъзнае, че ще му се случи нещо смразяващо страшно, но докато лежеше вцепенен, разширявайки с усилие границите на съзнанието си, той оглеждаше спомен след спомен и ги отхвърляше настрани. Не, нищо от тези неща не беше причината за сегашното му състояние, не знаеше какво би могло да бъде... Пронизителен звънящ смях достигна ушите му.

Изправи се със спазми във всеки мускул и видя нещото да се носи около леглото и да изчезва от погледа му. Ако само можеше да го види ясно!

Някъде шумолеше хартия, раздвижена от топлия нощен ветреца, сякаш някой ровеше из писанията му. И макар че стаята изглеждаше празна, след малко самотен лист, подхвърчащ из въздуха, легна на килима до краката му. Гледаше, без да смее да го вдигне. Виждаше нещо написано на него. Накрая любопитството надделя над страха, той разгъна листа и се опита да разчете знаците. Но те бяха изписани със старинен, неразбираем почерк, размазваха се и се сливаха. Можа да различи само някакъв час, но и в това не беше сигурен.

„... в 11.30...“

Вгледа се в сенките на стаята, но ако не обръща внимание на онова, което се шмугна под леглото, наглед беше сам. Дали вятърът донесе този лист?

Единадесет и половина? Това покана за среща ли беше? За тази нощ? Той се сви от мисълта, че ще трябва да излезе пак. Но не беше ли възможно да има незнаен приятел, който искаше да му помогне да намери своите четири часа? Пък и тази нощ ще бъде предпазлив, няма

да тръгва по никакви стъпала, ако не знае дали в края ще намери сигурност.

Той стана и в същия миг малкото тъмно нещо се намести зад него, позволи му само най-кратък поглед. Усещаше как отвътре в него се надига ново чувство — нервният гняв, който мъжете преживяват, щом си спомнят, че са проявили страх.

А той съзнаваше съвсем ясно, че се бе държал като страхливец. Позволяваше на всички тези неща да изсмучат разума от главата му, дори без да опита да се бори с тях. Тези същества го подмятаха като чучело в ураган, присмиваха му се, може би даже го съжаляваха! Юмруците му се стегнаха като чукове. Бог му е свидетел, никога преди не му е липсвала смелост, защо трябва да се гуши като подсмърчащо помиярче и да позволява всичко това да го мачка както си иска? Стисна челюсти, сърцето му не се побираше в гърдите, до болка искаше да се впусне в яростна битка, веднъж завинаги да се отърве от силите, желаещи гибелта му.

Извади палто от гардероба и го облече. Издърпа чекмеджето, взе от него „Колт 38“ и го пусна в джоба си. А в другия джоб сложи фенерче. Край на страха от тези случки. Сега ще срещне призраците лице в лице и ще ги съкруши.

Единадесет и половина? Сигурно нещо ще го заведе до мястото на срещата. Може би нещо вече го чака вън, на улицата.

Високият смях пак прозвъня, той бързо се обърна в опит да ритне тъмното нещо, но то му избяга. Няма значение, и с това ще се справи, но после.

Тихо се измъкна от стаята си. Вратата на спалнята на Мери беше затворена, вътре беше тъмно. Нямахше защо да я безпокои. Томи сигурно е в стаята за гости до стълбата, вратата беше леко открената. Закри фенерчето с пръсти, така че само петънце светлина играеше по леглото и се вгледа в лицето на Томи. „Без своята цинично крива усмивка Томи наистина е много хубав мъж, каза си Лоури“. В съня си Томи изглеждаше невинен като момче от църковен хор. Лоури на пръсти слезе по стълбата, излезе и застана в сянката на портала, загледан в пътеката.

Нощта беше топла, слабият ветрец шепнеше тихо и приятно над тревата. Почти пълната луна сияеше в чистото небе, беше изтрила ревниво от него по-малките звезди.

Лоури слезе по стъпалата, като че предизвикваше пътеката да се разтвори пак. Но нищо не се случи. Едва не се усмихна на своята малка победа, стигна до улицата и се огледа. Още не беше единадесет и половина, но почти беше сигурен, че ако го очакват, наоколо има някой да го води.

Малкото тъмно нещо се мяркаше около краката му и смехът звучеше меко като детски. Лоури напрегна нервите си да издържи.

Тази нощ няма да се плаши и да бяга. Тези неща бяха чужди за него преди, но не и сега. Нещо ще дойде да го води, ще бъде храбър и ще осъществи намеренията си...

— Джим!

Видя силуета на Томи в един от прозорците на горния етаж.

— Джим! Къде отиваш?

Но нещото се раздвижи под дървото пред него, то го викаше:

— Джим! Почакай поне да ти дам шапката!

Студени тръпки пробягаха по тялото му. Нещото го подкани още по-енергично и той бързо тръгна към него.

Отначало не можеше да определи какво е, толкова дълбока бе сянката. Но след малко различи дребна фигура в расо, висока не повече от четири фута, с почти плешива лъщяща глава. На шията висяха броеница и кръст, сандали от груба кожа откриваха стъпалата.

— Получи ли съобщението ми?

— Да. Къде отиваме? — попита Лоури.

— Знаеш не по-зле от мен, пали?

— Не.

— Виж ти... Нали ме познаваш?

Лоури се вгледа по-внимателно. Имаше нещо неосезаемо в този малък монах, като че му липсваше вещественост. Лоури откри, че може да вижда през него, различаваше дънера на дървото и залятото от лунна светлина улично платно.

— Аз съм Себастиан. Ти ме изрови от гроба ми преди около шест години. Не си ли спомняш?

— Гробището при църквата в Чезетол!

— А, спомняш си, значи. Но не си мисли, че се гневя. Аз съм твърде смирен човек, никога не се гневя, и ако сега трябва да скитам бездомен, и ако тялото ми беше в пръстта, която твоите копачи разровиха с лопатите си, пак не се ядосвам. Много смирен човек съм.

— Наистина, стоеше някак раболепно приведен. Но все пак в косите погледи, които хвърляше на Джим, имаше нещо озадачаващо лукаво. — Аз си лежах там триста години, а ти ме изрови, защото помисли, че това е развалина от древните ацтеки, заради ацтекските символи по камъните, използвани в постройката. Къде ми е поясът?

— Твоят пояс ли?

— Да, хубавият ми златен пояс. Ти го вдигна, обърна се към водача си и каза: „Какво е това? Златен пояс със символи на католическата църква! А аз си мислех, че това е останка от ацтекски сгради. Цяла седмица копахме за нищо, освен един златен пояс“.

— Сега е в музея на колежа.

— Малко се обидих тогава — тъжно каза Себастиан. — „... за нищо, освен един златен пояс“. Харесвах си го, защото сам го направих, разбираш ли, смятахме, че е доста красив. Бяхме покръстили Рачитл, взехме неговото злато и направихме църковни съдове от него, а когато той умря в мината, даже го погребяхме със златно кръстче. Може ли да си получи пояса?

— Сега не мога да го взема.

— О, трябва да можеш. Иначе няма да дойда с тебе и да ти покажа.

— Какво да ми покажеш?

— Къде си прекарал твоите четири часа.

Лоури помисли малко и кимна.

— Добре тогава. Ще вземем твоя пояс. Ела с мен.

Лоури бързо тръгна нагоре по улицата, малката тъмна сянка точно на границата на зрението му отляво, а Себастиан отдясно изоставаше с крачка, две. Грубите му подметки не издаваха и най-малкия звук по паважа.

Разстоянието до сградата, приютила музея, не беше голямо, Лоури скоро вече ровеше за ключовете си. Вратата се отвори към черен мрак, но Лоури познаваше мястото наизуст и не светна с фенерчето, докато не наближи витрината със златния пояс. Потърси другите ключове и включи фенерчето, за да намери нужния. Спря. Обходи със светлинния лъч предметите в шкафа. Поясът липсваше!

Той нервно се обърна към Себастиан.

— Поясът не е тук. Трябва да са го продали на друг музей, докато ме е нямало.

Себастиан наведе глава.

— Значи го няма. И аз никога няма да си го върна, но това не ме гневи. Твърде смирен човек съм. Никога не се гневя. Сбогом, сеньор Лоури.

— Чакай! Ще се опитам да ти върна пояса! Ще го откупя и ще го сложа някъде, където ще можеш да го намериш!

Себастиан спря на вратата, после се скри някъде в тъмното. Лъч светлина се врязва в прохода между витрините. Беше Терънс, пазачът на колежа.

— Кой е влязъл тук? — извика Терънс, стареше се гласът му да звучи много храбро.

— Аз съм — каза Лоури, пристъпи към светлината и примига.

— Ох, професор Лоури! Ама вие доста ме изплашихте.

Май не е време да се занимавате с тези джунджурии.

— Нещо ми трябваше по работа — каза Лоури. — Искях да си препиша един надпис за лекцията ми утре.

— Намерихте ли го?

— Не. Вече не е тук. Предполагам, че са продали предмета.

— Професоре, Джебсън би продал и собствената си майка, сериозно ви говоря. Намали ми заплатата, ето какво направи. Много съжалявам, чух какво е направил и на вас. Защото много ми хареса тази ваша статия.

— Благодаря ти — каза Лоури, като пристъпваше към вратата, уплаши се да не би Себастиан да се скрие.

— Е, вярно, попрекалил сте малко, професор Лоури.

Аз пък мога да ви покажа хора на село, дето ще ви кажат, че са срещали много неща и не могат да обяснят какви са били. Не е добре за здравето да си просите от демоните да ви смажат.

— Да. Да, сигурен съм, че не е. Трябва да си тръгвам, Терънс, но ако искаш, мини някой следобед през кабинета ми, щом се събудиш. Ще се радвам да чуя каквото знаеш.

— Благодаря, професор Лоури. Благодаря ви. Ще ви разкажа.

— Лека нощ, Терънс.

— Лека нощ, професор Лоури.

Лоури припряно се насочи към най-дълбоката сянка на улицата и когато се увери, че Терънс не може да го види, започна да се озърта за някаква следа от Себастиан. Но пред очите му се мяркаше понякога само тъмното нещо, което навсякъде ходеше с него.

Беше търсил хаотично почти двадесет минути, когато някой тихо го повика. Ето го и Себастиан — криеше се до един храст.

— Ох — с облекчение каза Лоури. — Надявах се, че не си изчезнал. Искях да ти кажа, че ако си склонен да почакаш, ще откупя златния пояс.

— Аз не се сърдя — каза Себастиан.

— Но си искаш обратно пояса, нали?

— Би ми било много приятно. Толкова хубав пояс беше. Направих го със собствените си ръце, с многобройни смирени молитви към Бога, и макар че металът идваше от езичниците, работата ми бе изпълнена с любов.

— Ще имаш своя пояс. Но тази нощ трябва да ме заведеш на мястото, където ще намеря четирите часа.

— Значи решил си да ги намериш?

— Да.

— Джим Лоури, чудя се дали знаеш какво ще ти струва да ги намериш.

— Каквато и да е цената, имам намерение да го направя!

— Днес си смел.

— Не съм смел. Зная какво трябва да направя, това е всичко.

— Джим Лоури, снощи ти срещна някои неща.

— Така е.

— Тези неща бяха на твоя страна. Те бяха силите на доброто. Не си загубил своите четири часа с тях, Джим Лоури. Нито пък с мен.

— Трябва да ги намеря.

— Не би могъл да понесеш силите от другата страна.

Не би могъл да понесеш толкова болка, ужас и зло. Ако ще намираш тези четири часа, трябва да се подготвиш за среща отблизо с другите сили.

— Трябва да ги намеря.

— Тогава, Джим Лоури, вярвай ми и аз ще ти покажа част от пътя. Останалият път ще го извървиш сам.

— Води и аз ще те следвам.

Изящната малка ръка на Себастиан направи кръстен знак във въздуха, после посочи път нагоре. Лоури се намери на гладко синкаво шосе, което завиваше нагоре и напред сякаш чак до луната. Себастиан стисна в ръка броеницата си и закрачи напред. Лоури се озърташе, но колкото и да търсеше, не видя малкото черно нещо, нито чу смеха му, ако този смях идваше от него. Вървяха дълго, покрай простряни в далечината ниви и скупчени спящи къщи. Веднъж ги подмина същество с приведена глава и скрито лице, вървеше надолу с бавни морни крачки, но Лоури не разбра какво е. Пътят под краката им стана начупен, като че някога е бил направен от стъпала, които времето е превърнало в чакъл. Все по-често в пукнатините се появяваха снопчета трева, явно пътят не беше използван много. Отпред мъгливите очертания на планини се оформиха в погледа му, после на Лоури му се стори, че твърде бързо са надвиснали право над тях. Пътят започна да криви и да се гмурка по склоновете, накланяше се навън, заставаше почти вертикално навътре, тук наглед земетръси и лавини бяха поработили старателно. Даже и сега, както вървяха по него, понякога потреперваше, веднъж с въздишка, завършила в грохот, цяло парче от пътя се срути зад тях, оставяйки пустота след себе си. Лоури вече се тревожеше дали въобще ще успее да се върне.

— Сега става по-трудно — каза Себастиан. — Някога катерил ли си се по планини?

— Не много често.

— Е... достатъчно силен изглеждаш.

Себастиан се отклони под прав ъгъл от виещия се път и с лекота закрачи нагоре по почти вертикалната скала. Лоури се закатери и изумен откри, че колкото и висок да му се бе сторил този склон, беше само осем-девет фута и той го преодоля лесно. Повървяха покрай ръба, пътят бързо потъваше долу, докато започна да се вижда като бяла струна. Тук горе вятърът беше малко по-силен, но още топъл, луната светеше дружелюбно. Струваше му се, че имат някаква основателна причина да бъдат колкото може по-незабележими, сега Себастиан се притискаше в друга скала, този път наистина висока.

— Става малко по-лошо — каза Себастиан. — Бъди много внимателен.

Бяха стигнали края и на двете скали, тук рязък завой надясно предлагаше само усещането за грапав камък на опипващите пръсти.

Лоури погледна надолу и леко му прилоша. Страхуваше се от височина не повече от всеки друг, но скалата сякаш падаше безкрайно и беше привидно съвсем отвесна, можеше да си представи как пада през това пространство. Далече, далече долу малък поток, приличащ на парче блестяща тел, се виеше през назъбените скали, тук-там по камъка дървета, смалени от разстоянието, стърчаха като протегнати ръце. Себастиан беше изчезнал зад завоя. Лоури все така опипваше, но не намираше опора.

Наведен силно напред, той видя ръб. Стори му се, че ако се хвърли с протегнати ръце, ще може да го стигне. Наклони се и го сграбчи диво. Хвана се за ръба, въздухът се вкопчи във висящите му крака.

— Продължавай — каза Себастиан.

Лоури се придвижваше сантиметър по сантиметър.

Твърде трудно беше да се удържи, грубата повърхност на ръба нараняваше ръцете му и беше едва забележимо наклонена навън. Опита се да види Себастиан, но му пречеше ръката. Уморяваше се, гадеше му се от страх, сякаш нещо се бе втренчило в него, готово да го хвърли надолу. Погледна над ръба.

Огромно черно петно се бе надвесило над него, две големи очи блестяха в злоба!

Лоури погледна надолу — под него имаше само празнота.

Чу се звук на меко мъркане, тъмното петно се надвеси още по-близо. Нещо започна бавно да откъсва пръстите на Лоури от ръба.

— Себастиан!

Никакъв отговор от монаха.

— *Себастиан!*

Мъркането над главата му стана по-силно и доволно.

Едната му ръка почти губеше допир с ръба, накрая увисна! Лоури се клатеше във въздуха — нещото започна бавно и удовлетворено да отделя от камъка и лявата му ръка. Спомни си за револвера, измъкна го от джоба и го насочи нагоре.

Нищо не се промени в очите. Мъркането омекна още повече. Изневиделица Лоури почувства увереност, че не бива да стреля, макар и да не можеше да я оформи в ясни думи. Ако стреля, върху него ще налети цяла глутница, съмняваше се дали куршумите ще им навредят. Лявата му ръка изтърва ръба, той се преметна далече от скалата, въздухът пищеше в лицето му, нахлуваше в ноздрите му, мракът алчно го поглъщаше.

Виждаше звездите и луната да се въртят в объркан танц, грапавото лице на скалата се носеше нагоре с невероятна бързина, но блестящата нишка на потока едва бе набъбнала, откакто падна.

Не си спомняше допира със земята. Лежеше на толкова гладка повърхност, че я усещаше като метал. Той зашеметено се надигна на колене и надникна над края на този втори ръб. Откри потока все така далече долу, би трябвало дърветата да са спрели летежа му.

Къде беше Себастиан?

Вгледа се нагоре, но не забеляза знак за присъствието на съществото, което го бутна. Погледна наляво и надясно, но не намери начин да слезе от това място. Притисна се в камъка и запристъпва по ръба. Тук имаше малки пещери, в тъмната им паст се криеха същества, които той смътно усещаше. Знаеше, че не бива да влиза. И все пак... все пак, как иначе би могъл да слезе?

Една от пещерите беше по-голяма от останалите, трябваше да влезе в нея, макар че доста от решимостта му се бе изпарила. Пропълзя на колене и длани, пръстите му напипаха нещо като козина, той отскочи назад. Някой го блъсна леко изотзад и го свали отново на колене. Целият под на това място беше от козина, която сухо гъделичкаше дланите му.

Дълбок равнодушен глас каза:

— Вървете пред мен, моля.

Не се осмели да погледне говорещия, който и да беше. Стана и тръгна напред. Имаше широки плоски стъпала, понякога се спъваше в тях. Явно бе изгубил някъде фенерчето, но и без това не би го използвал от страх. В това място имаше нещо ужасяващо, нещо непреодолимо, което го очакваше в мълчаливо търпение може би зад следващия завой, може би зад втория... Блъсна се в грапава степа и се натърти.

— Продължавайте, моля — каза с досада гласът зад него.

— Къде е... къде е Себастиан? — осмели се да попита.

— Сега не сте с тях. Сега сте с нас. И се старайте да не създавате неприятности, защото долу в един от тези тунели имаме изненада за вас. Проходът, бедни ми човече, е надясно. Не си ли спомняте?

— Аз... аз никога не съм идвал тук преди?

— О да, идвал сте. Наистина е така. Нали е идвал?

— Сигурен съм, че е идвал — каза друг глас наблизко.

— Много, много пъти.

— А, не толкова много — каза другият глас. — Май всичко на всичко три пъти. Искам да кажа, точно тук, на това място.

— Вървете, вървете — каза първият глас с прозявка.

Всичко, което можеше да направи, бе да насили краката си. Чакаше го нещо непроизносимо страшно, нещо, до което не смееше да доближи, нещо, което ще го доведе до лудост, ако само го погледне!

— Вече ни принадлежите, така че продължавайте.

— Какво ще ме правите?

— Ще видите.

Усещаше наклон под краката си, с всяка стъпка нещата като че се събуждаха и отпълзваха настрани, едва не го събаряха, веднъж се увиваха около глезените му, друг път го блъскаха грубо.

Наклонът беше много дълъг, в дъното му имаше мрак. Не бива да отива там! Трябва да се върне, докато още има време!

— Хайде вървете — казаха скучаещите гласове. — Вече сте наш.

Пред него всичко беше неподвижно. Пред него... Лоури се отпусна надолу, твърде слаб и болен, за да продължи, твърде уплашен от онова пред него, за да направи дори крачка. Всичко се въртеше, нещата наоколо виеха в лицето му.

Тогавачу слабия тих гласец на Себастиан да произнася дълги монотонни изречения на латински.

Себастиан!

Лоури се изправи мъчително и се затътри към звука. Не беше сигурен дали тунелът се е разделил на две и дали върви все още. Не беше сигурен в нищо, освен в гласа на Себастиан.

Зави зад поредния ъгъл и примига в мътната светлина, процеждаща се високо горе през прозорец с цветни стъкла. В това място сякаш имаше само сенки и прах, но лека-полека започна да различава и други неща. Седем бика, издялани от камък, стояха един до друг на висок рафт. Едното копито на всеки бик беше поставено върху кръгъл предмет, равнодушните каменни очи гледаха сцената долу.

Подът беше много хлъзгав, едва можеше да стои на крака и Лоури тежко увисна на мръсна драперия вдясно от него.

Стаята беше пълна с хора, половината от тях — мъже, а останалите — жени. Себастиан стоеше зад малък олтар малко над главите на множеството. Изящните ръце на Себастиан правеха бавни, отработени движения над главите, очите му гледаха нагоре, за да срещнат лъчите, падащи от високия прозорец. Пред него беше разтворена гигантска книга, кръст и свещен пръстен задържаха страницата на мястото ѝ. А около него в широк кръг бяха жените.

Те бяха красиви жени, всички облечени в бяло, понякога само от качулките им проблясваше червено. Имаха невинни лица на светици, движеха се грациозно и плавно.

Близо до този подвижен кръг от външната му страна стоеше друг кръг — от мъже. И те бяха облечени в бяло, но лицата им не бяха чисти, озъбените им усмивки излъчваха зло. По белите им качулки имаше тъмни петна, които не се и опитваха да прикрият.

Себастиан продължи молитвата и движеше ръцете си над главите им за благословия. Кръгът от жени обикаляше бавно и тихо около него, но никоя не поглеждаше нагоре, освен когато минаваше пред олтара. А кръгът на мъжете въобще не обръщаше внимание на Себастиан.

Лоури едва не извика. Той видя какво правеха. Когато жените от кръга минаваха зад олтара, мъжете неочаквано посягаха към тях със сгърчени пръсти, а хвърлените през рамо погледи на жените изведнъж се изпълваха с похот, после отново с невинно изражение минаваха пред олтара. Мъжете се побутваха и се подхилваха, после пак протягаха ръце.

А Себастиан все се молеше, добрите му очи не се откъсваха от квадрата светлина.

Лоури се опитваше да се измъкне оттук, но подът беше толкова хлъзгав, че с мъка се удържаше на крака и не можеше да побегне.

Тогава видя какво заливаше пода. Два-три пръста дебел слой кръв!

Той закрепця.

Всички се обърнаха и впериха погледи в него. Себастиан сведе глава с блага усмивка. Другите си мърмореха, сочеха го и се зъбеха, усещаше се все по-силният им гняв.

Неочаквано седемте бика на рафта оживяха с рев. Подритваха с крака, кръглите предмети помръднаха, сега се виждаше, че това са човешки черепи. Отново удариха с копита, черепите се стовариха от рафта напред разгневената тълпа, събориха няколко жени и мъже, но не засегнаха Себастиан.

Лоури не можеше да избяга. Не можеше да диша. Тълпата вече виеше от ярост, очевидно всички смятаха, че той е хвърлил черепите и се втурнаха към него.

Малко преди да го стигнат, той успя да се справи с наклона. Затича нагоре колкото можеше бързо. Вълнообразноменяща очертаванията си сянка се стрелна и му препречи пътя.

— Къде отиваш?

Лоури лудо захвърли нещото настрана и продължи своя бяг.

Удар изотзад го събори, един глас изкрещя:

— Къде си тръгнал? Трябва да стоиш тук и да видиш всичко!

Но Лоури се изправи и се втурна. Ревът на тълпата се чуваше по-слабо, но той знаеше, че сега около него имаше други неща, летяха отзад и ниско над главата му, жадуваха да се спуснат и да спрат бягството.

Блъсна се в стена, но когато стана, за да потърси път навън, вече я нямаше. Виковете на тълпата се засилваха. Той вече се опитваше да намери изход, разрани си ръцете. Пробляснаха ножове, студеното ухапване на острие по китката му веднага бе стоплено от собствената му кръв, изтичаща от раната. Той се хвърли напред и падна от високо. Пръстите му сграбчиха трева, осветена от луната, той скочи и затича, бягаше по пясък, който го бавеше и се препъваше. Още можеше да чуе бръмчене отгоре и отзад. Вече се измъкваше от тълпата, но дали би могъл някога да се избави от тези сенки?

— Себастиан!

Но нямаше никакъв Себастиан.

— Себастиан!

Слабо бръмчащи същества над главата му и размазани очертания на неща, които препускаха заедно с него. Лунната светлина падаше бяла върху обширно равно пространство, приличаше на пресъхнало солено езеро. Беше излязъл на открито, за него нямаше нито скривалище, нито убежище. Беше излязъл на открито, преследван от неща, които не можеше да види, които искаха да го отведат обратно!

Някаква сянка се очерта пред него в далечината. Той с усилие се поспря, за да промени посоката и да се отдалечи от фигурата. Имаше нещо в шапката ѝ, в тъмното наметало, във висящото от ръката...

Джек Кеч!

Намери се пред една падина, запуска се мъчително надолу. Пропълзя по дългото и се промъкна навътре в малка горичка. Някой го викаше, но той не можеше да различи думите. Някой, който не биваше никога, никога да го открие тук! Наоколо и високо над него бяха белите планини, предлагаха му убежище и той навлизаше все по-дълбоко сред тях.

Дърветата растяха по-нагъсто, тревата беше мека и сякаш го пазеше.

Нещо тежко си пробиваше път през храстите, с намерение да го открие и той лежеше съвсем безмълвно, плътно притиснат в земята. Нещото идваше все по-наблизо, гласът мърмореше неразбрано.

После гласът се отдалечи, пращането на клони се чуваше по-слабо и Лоури се отпусна на влажната трева, опитвайки се да успокои дишането си. Лунната светлина ваеше крехки форми от сенките, нощният вятър носеше топла ласка. Той дишаше тихо, сърцето му вече не удряше като чук.

Чувството, което го заля, беше почти като опиянението от победа. Не намери своите загубени четири часа! Не ги намери! Повдигна се леко и подпря брадичка в дланите си, гледаше невидящо бялата сянка пред себе си.

Не намери своите четири часа!

В този миг очите му се фокусираха върху нещото, пред което лежеше. Осъзна, че се е изпънал върху надгробие, усети свежия аромат на цветя, цъфнали доста късно за пролетта наоколо.

На белия камък се виждаше надпис. Но що за надпис бе това?
Той се примъкна по-наблизо и прочете:

ДЖЕЙМЗ ЛОУРИ

Роден 1901
Починал 1940
Почивай в мир

Той отскочи назад.

Привдигна се на колене, успя да се изправи. Нощта се въртеше лудо около него, отново прозвуча пронизителният смях и малкото тъмно петно се стрелна, за да избяга от погледа му.

Крясъкът му раздра тишината, той се завъртя и безумно затича надалече.

За миг бе намерил покой, покой и отдих, до камъка на своя собствен бъдещ гроб!



ГЛАВА ШЕСТА

Когато се събуди на следващата сутрин, по слънчевите лъчи, падащи на стената, установи, че има още поне половин час преди времето за ставане. Обикновено можеше да се излежава, да се протяга и да се увива в одеялото, за да се наслаждава на мързела. Но този път имаше нещо различно в утрото.

Червеношийка, кацнала в клоните на дървото пред прозореца, въртейки глава ту наляво, ту надясно, търсеше отвисоко червеи по земята. От време на време забравяше за червеите и писукаше с неудържимо веселие.

Някъде от двора ѝ отговаряха със същите звуци. Въпреки ранния час някой беше включил косачка за трева и нейното странно радостно бръмчене се допълваше от безгрижно фалшиво подсвирване. Другаде някой тръшна задната врата на къща, малко кученце изквича, после явно мярна друго куче и се впусна до самозабрава в свирепи закани. Лоури чуваше Мери да си пее разсеяно на първия етаж, не довършваше и половин куплет от песничка, която му се струваше непозната. От площадката на втория етаж, точно пред вратата на неговата спалня, се чу скърцане на паркет, в звука се съдържаше неясна заплаха.

Дръжката на вратата се завъртя безшумно, откряна се тесен процеп. Пак изскърца паркет, една от пантите на вратата тихичко протестира. Лоури притвори очи, преструваше се на заспал, видя как вратата се отвори още малко. Вцепени се.

Лицето на Томи с корона от разрошена тъмна коса надничаше през пролуката, пръстенът на Томи просветна върху ръката, натискаща дръжката. Лоури лежеше неподвижно.

Очевидно Томи се увери, че Лоури спи, защото на пръсти прекрачи прага и застана пред леглото. Той постоя така, очите му гледаха от неподвижното лице, като че бе готово да се усмихне и да каже „Добро утро!“, ако Лоури се събуди... а ако не се събуди, тогава...

Очите на Лоури бяха почти затворени, достатъчно, за да заблудят всеки, но не и да му попречат да вижда Томи. Защо ли, питаше се Лоури, трябва да лежи и да се преструва? Какво необичайно имаше в Томи, за да налага тази предпазливост?

Червеношийката сигурно видя своя червей, изписука и се гмурна надолу към поляната. Домакиня викаше след малкото си момче, припряно добавяше още поръчки към списъка за покупки.

Томи си стоеше и се вглеждаше в Лоури, докато не се увери, че Лоури още спи, после погледна към вратата, може би, за да е сигурен, че Мери още е на долния етаж и беззвучно пристъпи към главата на Лоури.

Лоури изпита моментно желание да посегне и да сграбчи бялата риза на Томи, по дремещ досега инстинкт за самозащита се смеси с любопитството и го подтикна да види какво ще стане.

Дланта на Томи мина плавно над очите на Лоури. И още веднъж. По тялото на Лоури пропълзя безчувственост.

Време беше да се размърда. Ще покаже, че се е събудил и ще поздрави Томи... Но не можеше да се движи. Сякаш беше замръзнал. А Томи се наведе, докато лицата им се доближиха на три пръста разстояние. За миг Лоури видя в устата на Томи големи кучешки зъби като на вампир, но преди да се увери в това, зъбите пак изглеждаха нормални.

Томи остана в същата поза повече от минута, накрая се изправи, хладна усмивка изтриваше хубостта от лицето му. Отново прокара ръка над челото на Лоури, кимна спокойно, обърна се и се измъкна на площадката. Вратата бавно се притвори след него.

Мина време, преди Лоури да си върне контрола върху движенията, но и след това усещаше слабост. Седна на края на леглото, беше несигурен в силите си като човек, който току-що е дал кръв. Щом събра достатъчно енергия, отиде при огледалото и тежко подпрян на бюрото, погледна отражението си.

Очите му бяха хлътнали толкова дълбоко под настръхналите вежди, че трудно различаваше зениците си. Косата му се беше сплъстила. От лицето му бе изчезнало изражението на побойник, с което се опитваше някак да компенсира своята свенливост. И очевидно беше загубил доста килограми от теглото си — бузите му бяха

потънали навътре към костите, виждаше се бледосив като търбуха на дъждовен облак, стресна се от приликата си с мъртвец.

Постара се да забрави колко усилия му струваше всяко движение и се зае да премахне следите от нервното напрежение. Грижливо се обръсна, изкъпа и облече и когато пак погледна в огледалото, връзвайки вратовръзката, успя да си вдъхне малко кураж.

Въпреки всичко, ето още един свеж пролетен ден. Джебсът да върви по дяволите, старият тъпанар ще бъде мъртъв много преди Джеймс Лоури. Дяволите да ги вземат и тези четири часа, нали и рицарят това каза — какво са четири часа? Дяволите да ги вземат и призраците, които го нападаха. Има и смелост, и сила да преживее и тях. Има предостатъчно смелост и воля, няма да го принудят да се откаже от твърденията си в статията. Нека да правят най-лошото, на което са способни!

Слизаше по стълбата, закопчавайки сакото си, поддържаше духа си с напън, напомнящ употребата на физическа сила. Тъмното нещо беше точно встрани от него, високият пронизващ смях отекваше в далечината, но той беше решил да не им доставя удоволствието да се вслушва в него. Напук на тях ще се държи както винаги. Ще поздрави Мери и Томи с удоволствие и ще изнесе днешната си лекция не по-малко сухо и обстойно от когато и да било.

Мери го погледна недоверчиво, по като видя, че той привидно е много по-добре, обгърна с ръце врата му и му даде целувката за добро утро. Томи вече седеше на масата.

— Виждаш ли? — каза Мери. — Не можеш да нараниш това старо парче гранит. Бодър е както винаги.

— Проклет да съм, ако не е — отвърна Томи. — Между другото, Джим, единадесет и половина през нощта не е най-подходящото време за разходки. Дано си се опазил от неприятности.

За момент го доядя на Томи, че спомена това. Сякаш и Томи искаше тези омразни случки да са му все пред очите. Но пък Томи говореше толкова приятелски, не би могъл да му желае злото. Все пак... странното посещение и...

— Ето ти закуската — Мери сложи пред него чиния с пържени яйца и шунка. — Няма какъде да бързаш, но те съветвам веднага да се заемеш с нея.

Лоури ѝ се усмихна и зае мястото си до масата. Докато вземаше ножа и вилицата, още мислеше за Томи. Посегна към яйцата...

Все така леко, чинията помръдна.

Лоури погледна въпросително Томи и Мери — дали са забелязали? — Очевидно не. Пак вдига, а с вилицата малко от яйцата.

Отново чинията мръдна настрани.

Той остави вилицата.

— Какво има? — попита Мери.

— Май... май не съм много гладен.

— Но ти нищо не си ял от закуската вчера!

— Е да...

Той храбро хвана вилицата. Чинията бавно се раздвижи.

И вгледан в нея, той осъзнаваше нещо.

Когато не гледаше към Томи, с крайчето на окото като че забелязваше вампирските му зъби. Насочи погледа си право към мъжа отсреща, но не видя нещо необичайно в устата на Томи. „Започват да ми се привиждат разни глупости, каза си Лоури“. Пак се наведе над чинията.

Но нямаше съмнение, наистина виждаше. Щом отмести поглед от лицето на Томи, появиха се жълтите вампирски зъби, издуващи напред долната устна!

Чинията помръдна.

Малкото тъмно петно щъкаше зад него.

Отнякъде се чу високият пронизващ смях.

Лоури изтощи смелостта си в опита да остане седнал. Впери очи в чинията. Ако не се опитваше да я докосне, тя оставаше абсолютно неподвижна.

В този миг видя още нещо. Щом отмести поглед от Мери, и *тя* се сдоби с вампирски зъби като Томи!

Вторащи се в нея, но това беше познатото мило лице.

Погледна настрани.

Устата на Мери бе обезобразена от тези жълти вампирски зъби!

Само ако можеше да види устите им ясно! Тогава би бил сигурен!

Тъмното нещо се измъкна от погледа му.

Опита се да се храни и чинията помръдна.

Той отскочи от масата и обърна стола. Мери го гледаше със страх в очите. Томи също стана.

— Имам среща преди първата лекция — каза Лоури с грижливо сдържан глас.

Погледна Томи и видя вампирските зъби на Мери. Погледна Мери — беше същата както винаги, но можеше да забележи вампирските зъби на Томи.

Той бързешком отиде в преддверието, грабна палтото си, Томи го последва и направи същото. Мери застана пред него, гледаше нагоре в лицето му с изумление.

— Джим, имали нещо, което би трябвало да узная? Джим, можеш да ни се довериш.

Той я целуна и сякаш усети вампирските зъби, които не можеше да види ясно.

— Добре съм, мила. Не се тревожи за мен. Нищо лошо не се е случило.

Очевадно тя не му повярва и мислеше напрегнато, повика го чак когато той слезе по стъпалата и се зарадва на устойчивата пътека:

— Джим, шапката!

Той ѝ махна и закрочи към улицата. Томи трудно успяваше да не изостане.

— Джим, старче, какво ти става?

Когато не гледаше право в Томи, можеше да види вампирските зъби съвсем отчетливо... и лукавото, не обещаващо нищо добро изражение на лицето му.

— Нищо не ми става.

— Но не е така, Джим. Ставаш от масата снощи, после към единадесет и половина или горе-долу по това време се втурваш нанякъде като обладан от хиляди дяволи, а сега пак скачаш от масата. Има нещо, което не ми казваш, Джим.

— Сам знаеш отговора — неохотно каза Джим.

— Не... не те разбирам.

— Нали ти беше този, който започна да ми говори за демони и дяволи.

— Джим — каза Томи, — мислиш си, че имам нещо общо с това, което ти се случва?

— Почти съм сигурен.

— Радвам се, че каза „почти“, Джим.

— Онова питие, а после всичко изчезна за четири часа и загубих...

— Джим, в света няма такава отрова, която да причини подобна загуба на паметта и да не остави други последствия. Поне това признай, Джим.

— Е...

— И ти го знаеш — настоя Томи. — Каквото и да се случва с тебе, по никакъв начин не идва от мен.

— Ами...

— Нека не се караме, Джим. Аз искам само да ти помогна.

Джим Лоури не отговори, вървяха в мълчание. Лоури вече беше гладен, от закусвалнята пред тях се носеше гълчава и миризма на кафе. Опитваше да не си спомня какво му се случи тук вчера.

— Ти върви — кажа Джим на Томи. — Трябва да се срещна с един човек тук.

— Както кажеш, Джим. Ще се видим ли за обяд?

— Предполагам.

Томи му кимна и се отдалечи. Лоури влезе и се настани пред тезгяха.

— Чудесно! — каза Майк, радостен, че не е загубил клиент с празните си приказки. — Какво да бъде, сър?

— Яйца с шунка — каза Джим Лоури.

С облекчение установи, че тази чиния не мърда. Започна да му се струва, че Томи доста е забъркан във всичко, което му се случи. Ядеше като прегладнял.

Половин час по-късно той влезе в аудиторията. Чувстваше се добре в толкова познато място, изправен на подиума гледаше как студентите влизат в сградата. След малко ще дойдат тук и той ще започне монотонното си изложение за древни вярвания в древни цивилизации, и може би в края на краищата всичко е наред в този свят.

Огледа се дали всичко си е на мястото и дали е почистена дъската, на която ще пише...

Стоеше и гледаше дъската над подиума. Странно. Винаги ги почистваха преди почивните дни. Какво означава това изречение?

„Ти си Същността. Чакай ни в кабинета си.“

Що за любопитен почерк! Твърде подобен на онзи в бележката, но сега можеше да го разчете лесно. Същността? Ти си Същността? Това пък какво е? Чакай ни в кабинета си? Кого? Или какво? Обзе го болезненото предусещане за приближаваща беда. Що за трикове? Грабна гъба и ядосано започна да трие съобщението.

Отначало то не се поддаваше, после, когато триеше първата дума, тя бавно изчезна. След това втората, третата, четвъртата! Ето, вече изчезва! Той толкова се стараеше, че не остана и най-малка следа.

После първа дума, втора дума, буква по буква в отмерен ритъм, то се появи отново. Той се разтрепери.

Пак грабна гъбата и изтри съобщението. Бавно, буква по буква, то се появи отново.

„Ти си Същността. Чакай ни в кабинета си.“

Захвърли гъбата в мига, когато влизаха първите двама студенти. Чудеше се какво ли биха могли да помислят за това съобщение. Дали да не измисли някакво обяснение, да го включи в лекцията... Не, те са свикнали с чудатите послания по черните дъски, останали от предишни часове. Най-добре изобщо да не му обръща внимание.

Студентите шумяха, местеха столове, поздравяваха се през цялата стая. Едно момиче беше с новата си рокля и уж без да иска я показваше на всички. Момче си имаше нова любима и се стараеше да изглежда много мъжествен в очите ѝ, но и да не му пука за пред приятелите. Тропотът, приказките и скърцането постепенно замряха. Прозвуча звънецът. Лоури започна своята лекция.

Само дългогодишният навик, подпомогнат от чести погледи към книгата, му позволиха да се справи. В един или друг момент през часа собствените му думи нахлуваха за малко в съзнанието му и изглеждаше, че говори достатъчно разумно. Студентите си водеха записки, дремеха, шепнеха си, дъвчеха — съвсем нормален учебен час, те явно не виждаха нищо по-особено.

— Това лъжливо схващане, както и природната неохота на човешките същества да навлизат и изследват въпрос, толкова тясно свързан с боговете, какъвто е болестта, са станали непреодолима

преграда векове наред за всякакъв напредък в областта на медицинската наука. В Китай...

Да чака в кабинета си? Какво би могло да го чака там? И какво би трябвало да означава Същността?

— ... даже когато били открити медицинските средства, с които може да се преодолее треската или да се облекчи болката, хората приписвали факта на непоносимостта на демона, отговорен за заболяването, точно към тази билка или пък към магическите свойства на ритуала. Даже самите лекари още дълго прилагали определени ритуали отначало, защото се чувствали несигурни и заради спокойствието на пациента, което е важен фактор за по-голямата вероятност той да бъде излекуван. Състоянието му могло да бъде подобро, като привидно се зачитат неговите вярвания.

Какво облекчение — беше способен да стои пред тях и да им говори, сякаш нищо лошо не се е случило. И това наистина беше един нормален учебен час — студентите зяпаха през прозорците навън, където слънцето светеше ярко и дружелюбно, а тревата беше хладна и влажна.

— Във всяка култура медицинското лечение започва историята си от грохота на шаманските тъпани, с които шаманът се опитва да изгони злите духове от своя пациент.

На това място той обикновено пускаше малка шега за пациента, който се опитвал отчаяно по този начин да излекува тъпанчетата на ушите си, но сега не може да я каже. Питаше се защо.

— Отначало човешката предразположеност към болести била използвана като доказателство за съществуването на духове и демони, защото в много случаи поне външно не се забелязвала разлика между здравия човек и болния, а каквото човек не може да види, приписва го на дяв... — Той се вкопчи в катедрата. — Приписва го на дяволи и демони.

Но не е ли чудно, че шаманските тъпани са лекували хората? Не е ли чудно, че заклинанията и талисманите за здраве са били безбройни поколения наред единствената защита на хората срещу бактериите? Не е ли чудно, че в самата медицина все още имаше най-различни остатъци, чиито следи водеха направо назад към демоните и

дяволите? Ами купчината патерици в онази мексиканска църква, показваща помощта на вярата даже в „безнадеждните“ случаи. Църквата! А сега, когато хората се обърнаха от църквата към една напълно материалистическа култура, не е ли странно колко кървави и мрачни са събитията по света? Демони на омразата и демони на разрухата, чиято цел е да се присмиват на човека и да струпват върху него беди! Духове на земята, на водата и на въздуха, вярванията, в които са забравени и те безпрепятствено вършат своето зло по света.

Той спря. Студентите вече не си шепнеха, не дъвчеха, не гледаха през прозорците, нито пък дремеха. Широко отворени младежки очи се бяха вперили в него с любопитство.

Осъзна, че е произнесъл гласно последните си мисли. За момент, не по-дълъг от една изразителна пауза, той огледа аудиторията. Млади умове, готови и чакащи да погълнат всичко, което един уважаван човек би могъл да им предложи, попивателни за полуистини, откровени лъжи и пропаганда, наричани образование, материал, който да бъде излят във всяка форма, избрана от техните наставници. Как може да знае дали някога ги е учил на истината? Той даже не би могъл да каже дали разпространението на самата демокрация е било правилно или грешка. Това бяха деца от следващото поколение, на прага на брака и легалните сражения на бизнеса. Може ли той, след всичко преживяно, да им каже нещо, което ще им помага? Той, толкова сигурен през толкова много години, че всичко може да бъде обяснено от материалистическата наука, той, който преброди далечни места, видя неща и разговаря със същества, които отричаше толкова години! Можеше ли и сега да каже това, което толкова често бе повтарял преди?

— ... и заради точно това вярване, дълбоко вкоренено в нашите прадеди, никой от нас днес не е сигурен дали има някаква истина в тези древни размишления. А може би...

Но защо да отстъпва днес? Нали той трябваше да избере формата на седящите пред него. Защо да стои тук и да лъже, щом преди десетина часа ходеше сред призраци, водеше го свещеник, мъртъв отпреди повече от три века, беше бичуван от невидими за него същества, щом и в момента хвана с крайчеца на окото си черно нещо, което хвърляше сянка и там, където нямаше слънце? Той ще избере формата на седящите пред него. Защо да се страхува от тях?

— Хората на науката — започна отново със спокоен глас, — винаги са искали да премахнат страха от човешките умове, като казват, че няма причина за страх, само защото истинската причина на нещо не може да се види. Днес хората широко разпространяват идеята, че всичко е обяснено, и че даже някой е отправил погледа си към лицето на Бог в светлината на волтовата дъга. Но аз, който сега съм тук, аз не съм сигурен в нищо. Обърнах поглед назад и открих, че безбройни милиарди хора, живели до началото на този век са управлявали живота си с дължимото уважение към свръхестественния свят. Човек винаги е знаел, че му е отредено нещастие на тази земя и допреди частица от секундата по геологическия часовник той е разбирал, че трябва да има същества, недостъпни за познанието му, които чудато се забавляват, като го мъчат.

В тази аудитория и в този момент има поне пет-шест талисмана, в които притежателите им вярват доста сериозно. Наричате ги талисмани за късмет и сте ги получили от някой, който ви обича или пък сте се сдобили с тях при случка, която ви е непосилно да разберете. Значи наполовина вярвате в богинята на късмета. Наполовина вярвате в бога на бедите. Всички вие понякога сте забелязвали, че точно когато сте били най-сигурни в собствената си неуязвимост, това е бил и моментът, в който се сгромолясвате. Да кажете, че никога не боледувате, сякаш е покана към болестите да ви налетят. Колко приятели познавате, които са се надували пред вас, че никога не са имали злополуки и след време ви се налага да ги посещавате в болницата след нещастен случай? Ако тези вярвания не бяха се загнездили у вас, нямаше нервно да чукате на дърво всеки път, щом се похвалите колко ви върви.

Това е съвременен свят, пълен с материалистически „обяснения“ и все пак няма машина, която да ви осигури късмета. Няма ясни твърдения за някакъв закон, който служи за определяне на човешката съдба. Знаем, че лицата ни са обърнати към светлината и, макар да отхвърляме всякакво доверие към свръхестественото или към каквито и да е злонамерени богове, пак разбираме, при това ясно, че гърбовете ни са в мрака и пустотата и че едва ли разбираме степента на нещастията, които сме създадени да преживеем. Говорим за „щастливи случаи“, носим талисмани за късмет и чукаме на дърво. Поставяме кръстове над своите църкви и строим камбанариите с арки. Когато се

случи нещастие, чакаме и останалите две и не се успокояваме, докато не се случат. Вярваме в бога на доброто и тази вяра ни крепи, или бродим безпомощно из здрачни ями на живота, оглеждайки се за демоничния носител на разрухата, който ще ни отнеме щастието, или пък нагло насочваме цялата вяра към себе си и предизвикваме съдбата да опита най-лошото. Треперим в тъмното. Смразяваме се в присъствието на мъртъвци. Някои от нас се обръщат към мистични науки като астрологията или нумерологията, за да се уверят, че пътят им е чист. И нито един човек в тази стая, ако бъде поставен в къща, за която се говори, че е населена с призраци, не би отрекъл твърдо съществуването им. Ние сме интелигентни хора, устните ни произнасят думи на неверие, но обръщаме очи да търсим зад себе си каква ли опасност би могла да ни сполети от онази черна пустош.

Защо? Значи е вярно, че около нас съществуват демони, дяволи и духове, чиято ревност към човека ги води до съзнателното творене на злото? Или въпреки изводите на науката за вероятностите, отричащи обяснението чрез съвпадение, да твърдим, че човечеството само си навлича нещастията? Има ли сили, които нямаме сетива да възприемем?

Само като въпрос, искам да ви попитам — възможно ли е всички ние да притежаваме някакво дремещо възприятие, което в съвременната суета да е изостанало в развитието си? Дали нашите прадеди, остро усещащи първобитните опасности, са отделяли внимание за индивидуалното развитие на това възприятие? И дали защото сме пренебрегнали възможността да развием своите сетива, сега сме „слепи“ за свръхматериалните въздействия? И дали не е възможно във всеки момент да преживеем внезапното възраждане на това възприятие и съвсем живо, като в ярката светлина на мълния, да видим онези неща, които ревниво заплашват нашето съществуване? И ако видим дори за кратък миг свръхестественото, бихме започнали да разбираме проблемите, заобикалящи човека. Но ако преживеем това прераждане и после разкажем какво сме видели, дали не биха ни нарекли „луди“? Но какво да кажем за виденията на светците?

Като деца всички сме усещали призраците на мрака.

Дали е възможно това възприятие да е по-будно у детето, чийто ум все още не е затъпен от прекомерния товар на факти, факти и още факти? Няма ли и днес в този свят хора, които общуват със

свръхестественото, но които не могат да покажат или да обяснят това, за да им повярват, защото на другите липсва това особено възприятие?

Давам ви нещо, върху което да размислите. Дълги седмици ме слушахте търпеливо и запълвахте тетрадките си с драсканици за етнологията. Нито веднъж през цялото време досега не съм ви накарал да помислите върху нещо или да си зададете въпрос. Ето го и звънецът.

Помислете върху това, което ви казах.

Половината от тях като че мислеха дали това не е някоя от знаменитите шеги на професор Лоури. Другата половина, почувствителните, май се питаха дали професор Лоури не е болен?

Но за Лоури нямаше значение какво си мислят. Той седеше на стола и отбягваше погледите им, като се преструваше, че подрежда бележките си.

„Ти си Същността. Чакай ни в кабинета си.“



ГЛАВА СЕДМА

Лоури седеше в кабинета си, загледан в купчините хартия, пръснати по бюрото и се чудеше на начина, по който завърши своята лекция. Мислеше за това и му се струваше, че човек е обречен да се отрича от своите убеждения и предразсъдъци. Кълне се разпалено, че никога няма да направи нещо и след време трябва да направи точно това. Отрича вярвания, най-чужди на природата му, а след време злонамерената съдба му затъква гърлото с тях. Само като си помисли — той, Джеймз Лоури, етнологът, е почти готов да признае свръхестествените сили... И ето го тук, чака. Какво чака?

Онези четири часа?

Това го накара да стане и да обикаля из стаята, приведен като звяр от джунглата, затворен в клетка. Улови се, че го прави и потърси спокойствие, като разбутваше с крак разни пакети, гледаше надписите по тях — бяха изпратени от Юкатан. За да ги класифицира, ще му трябва година усилен труд, самият той не знаеше точно какво има в пакетите. Обработени каменни сечива, отломки от зидария, гипсови отливки от следи, миниатюрни изображения на идоли, древен свитък в запечатана метална кутия...

За да запълни времето, махна хартията от първата попаднала му кутия и я сложи на бюрото си. Свали капака. Оказа се просто череп, открит до жертвен камък, последна останка от някои нещастник, на които още жив са изтръгнали сърцето от тялото, за да задоволят измисленото от жреците желание на някое жестоко божество, искащо да се прероди. Просто един кафяв череп с кухи дупки вместо очи. Беше го извадил от земята едва ли не с безразличие, толкова бе привикнал към работата си. Защо сега не можеше да го погледне, без да потръпне?

Името — то е причината. Сигурно е това! Неговото име, издълбано върху надгробния камък.

Роден 1901
Починал 1940
Почивай в мир

Колко странно, че някак се озова върху тревата над собствения си гроб. И още по-странно бе да намери там единственото място на покой през миналата нощ. А датата? 1940 година?

Той преглътна сухата буца, заплашваща да го задуши.
„Тази година?“ Утре, следващата седмица, след месец?

Починал 1940

И е намерил убежище от мъченията си.

Вратата се отвори и влезе Томи. Лоури знаеше кой е, но все не се решаваше да го погледне в лицето. А когато го направи, очите му се плъзнаха нагоре, видяха злобната усмивка и тези жълти вампирски зъби. Но щом погледна право в Томи, беше си същият, когото винаги е познавал.

— Значи животът ти се струва твърде скучен — каза усмихнато Томи. — Но сигурно не искаш да изпратиш някого в химическия факултет за малко нитроглицерин, нали? Или все пак искаш?

— Какво толкова съм направил?

— Ами нищо особено, само дете една от твоите студентки почти загуби съзнание от истерика. А останалите, или поне някои от тях, бродят наоколо и си мърморят нещо за дяволи и демони. Само не ми казвай, че си стигнал до моето мнение за тези неща.

— Не до твоето мнение — каза Лоури. — Човек е принуден да вярва в това, което вижда.

— Виж ти, виж ти, ето ти го и старият шаман Лоури! Ти наистина ли мислиш всичко, което според тях си им казал?

— А какво друго мога да мисля. От две денонощия ходя сред призраци и говоря с тях, преследвам ги и те ме преследват.

— Доста спокойно говориш за това.

— И защо не бива да съм спокоен?

— О, няма причина. Но си значително по-малко възбуден, отколкото през последните дни, по-точно — събота и неделя. А това... ами, още ли виждаш...

— Тук е — отвърна Лоури. — Човек може да свикне с всичко.

Вратата се отвори за втори път и те се обърнаха към влизащата Мери. Тя не знаеше за объркването, предизвикано от лекцията на Лоури и не искаше да го разпитва, явно усещаше, че може би тя самата е предизвикала някои от чудатите му постъпки. Изглеждаше поуплашена, дори и като се усмихваше, но щом Лоури също ѝ се усмихна, тя засия.

— Здравей, Джим. Здравей, Томи. Минавам за мъничко по съвсем домакинска причина, Джим. Хазната, колкото и да ми е неприятно, вече си показва дъното. А пролетта и празният килер май искат дрехи и някои други покупки.

Лоури извади чековата си книжка.

— Ето затова — каза Томи, — никога няма да се оженя.

— Но е удоволствие — каза Лоури, докато пишеше чека.

— Имам два часа до следващата лекция — каза Томи. — Може ли да нося торбите?

— За мен е удоволствие да имам такова товарно магаре — Мери леко се поклони.

Лоури ѝ даде чека и тя го целуна. Томи я хвана под ръка и двамата излязоха от кабинета.

Дали някаква сетивна илюзия караше Лоури за миг да усети вампирските зъби в устата ѝ? Дали особеността на ъгъл, под който светлината падеше върху лицето ѝ, го караше да вижда тези зъби? А дали обикновената ревност го накара да повярва, че видя изпълнен с любов поглед към Томи, когато излязоха?

Разтърси яростно глава, искаше да се освободи от тези ужасни мисли и се обърна към бюрото си — лице в лице с черепа. Ядосано сложи капака на кутията и я захвърли по-далече от себе си. Но капакът не се задържа, нито пък кутията остана върху купчината — черепът се изтърколи с кух звук и накрая спря с нос към пода. Той го ритна и

черепът бавно тупна в ъгъла, откъдето слепите очни кухни го гледаха с мек укор. Един зъб беше паднал и се виждаше като кафяво петънце на килима.

ДЖЕЙМЗ ЛОУРИ

Роден 1901

Починал 1940

Почивай в мир

Мислите му съвсем се объркаха, вече не можеше да си спомни дали това е черепът на Себастиан или не е, даже дали е извадил нещо друго от гроба на Себастиан, освен пръст и един златен пояс. От дълбините на паметта му, претъпкани в училищните години, изплуваха думите „Да бъдеш или да не бъдеш, това е въпросът“.

Произнесе ги на глас няколко пъти, преди изобщо да разбере какво казва. После си позволи мрачна шега — промърмори „Бедни ми Лоури. Аз помня го, Хорацио...“

Опита се да се засмее на себе си, но не можа. Усещаше отново как нервите му се изпъват до скъсване, чуваше ехото от думите на старата жена. Котки, шапки, плъхове... Котки, шапки, плъхове. Шапки, прилепи, котки, плъхове. Шапките водят при прилепите, водят при котките, водят при плъховете. Плъховете са гладни, Джеймз Лоури. Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури. От шапки дойде при прилепи, ще продължиш при котки и ще те изядат плъхове. Още ли искаш да си намериш шапката? Шапки, прилепи, котки, плъхове. Плъховете са гладни, Джеймз Лоури. Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Плъховете ще те изядат, Джеймз Лоури.

Още ли искаш да си намериш шапката?

Още ли искаш да си намериш шапката?

ОЩЕ ЛИ ИСКАШ ДА СИ НАМЕРИШ ШАПКАТА?

Той се отблъсна от бюрото и събори с трясък стола си на пода. Грубият звук му донесе някакво облекчение, но в момента, в който го чу...

Шапки, прилепи, плъхове, котки. Шапки, прилепи, котки, плъхове. Прилепи, прилепи, прилепи, прилепи. Плъхове, плъхове, плъхове, плъхове. Шапки, прилепи, котки, шапки, плъхове, шапки, прилепи, плъхове, котки, шапки, плъхове, прилепи, котки...

ОЩЕ ЛИ ИСКАШ ДА СИ НАМЕРИШ ШАПКАТА, ДЖЕЙМЗ ЛОУРИ?

— *Не!*

— Тогава — каза детски гласец, — ти си Същността.

Той разярено оглеждаше кабинета в търсене на собственика на този глас. Но кабинетът беше празен.

В следващи миг Лоури ясно видя движение на стената срещу бюрото, откъдето бяха махнали библиотечен шкаф, а зад него се откриваха безсмислени криволици по напуканата мазилка. Не откъсваше поглед от това място, откри, че то заема определена форма. Първо смътните очертания на лице, после, малко по малко, се оформи и тялото. На главата се появи коса, очите леко се раздвижиха, ръката се протегна от стената и останалото я последва.

— Би ми било неприятно, ако съм те уплашила — каза високият мелодичен глас.

Нещото изглеждаше като дете на не повече от четири години, момиченце с дълги златисти къдрици и приятно закръглени крака. Облечена беше в рокличка с волани, много чиста и бяла, имаше вързана в косата панделка, също бяла. Лицето ѝ беше кръгло и хубаво, но с доста странна красота, не съвсем детска. Очите бяха толкова тъмносини, че почти изглеждаха черни, дълбоко в тях се криеше поглед, по-подходящ не за невинно дете, а за вечно обладана от похот развратница.

Устните бяха пълни и влажни, леко отворени, сякаш за да срещнат целувката на разпален любовник. И като ореол от мрак я заобикаляше кълбеста сянка. Безсрамните очи бродеха ласкаво по лицето на Лоури, тя се настани върху бюрото му.

— Но аз не те плаша, нали?

— Ти... ти какво си? — каза Лоури.

— Как какво, дете, разбира се. Нямах ли очи? — После добави замислено: — Знаеш ли, ти си много хубав мъж, мистър Лоури. Толкова голям и груб...

В очите ѝ изплува мечтателен поглед, малкото розово езиче се стрелна да овлажни устните ѝ.

— Ти ли написа онова съобщение?

— Не. Но идвам да ти кажа за какво се отнася. Вече си сигурен, нали, мистър, Лоури, че не искаш да намериш своята шапка?

— *Не искам!*

— Много приятна шапка беше.

— Никога повече не искам да я виждам.

Тя се усмихна и се отпусна назад сладострастно, малките обувки потропваха по бюрото. Прозя се и се изпъна, изгледа го продължително. Малките пълни устни потрепваха, езичето ги облизваше от време на време. С видимо усилие тя се върна към разговора.

— Ако си свършил с глупостите и с неверието в нас — започна тя, — и ако ни помогнеш срещу *другите*, ще ти кажа нещо, което ще се радваш да чуеш. Така ли е?

Лоури се поколеба и кимна. Усещаше тежка умора.

— Беше при своя приятел Томи Уилямс точно преди да загубиш своите четири часа, нали?

— Ти сигурно знаеш повече за това от мен — горчиво каза Лоури.

Тя се засмя и Лоури се сгърчи — позна звука, който го преследваше през тези безкрайни часове. Погледна я изучаващо и откри, че образът ѝ пулсира, а мрачният ореол наоколо се свива и разширява, сякаш дишаше някакво голямо нечисто същество. Тя подритна бюрото със своите чехлички на малка принцеса и продължи:

— Томи Уилямс ти каза истината. Ти ни предизвика и каза, че не съществуваме, а ние знаем повече за тебе, отколкото ти самия. Разбираш ли, и без това всичко беше предопределено. На всеки няколко поколения, мистър Лоури, ние си разчистваме сметките с човечеството.

И сега започна точно такъв период. А ти, мистър Лоури, ще бъдеш натоварен с контрола на всичко, защото ние се нуждаем от

човешки контрол.

Тя се усмихна и на меките бузки се появиха трапчинки.

Приглади роклята с жест на момиченце и го загледа, подритвайки бюрото.

— Това искаме да изразим със „Същността“, мистър Лоури. Ти си Същността, центърът на контрола. Обикновено всичко живо преминава през това в мимолетни мигове. Може би и ти в някой ден от живота си внезапно си помисли „Аз съм аз“? Е добре, това осъзнаване на самия себе си е сродно на състоянието, наричано от хората божественост. За миг почти всяко живо същество в този свят е било единствената Същност, точката, в която се фокусира целият живот. Като факел, предаван от ръка на ръка. Обикновено невинни малки деца, като мен, биват избрани и затова детето мисли толкова много за собственото си „Аз“.

— Какво се опитваш да ми кажеш?

— Как какво — с престорена скромност каза тя, — казвам ти, че сега настъпва период, в който ние избираме Същността и възлагаме тази функция само на един човек. Вярвам, че на твоя Томи Уилямс му е известно това. Докато си жив, този свят ще бъде оживен. Докато ти ходиш, чуваш и виждаш, този свят ще се движи. Разбираш ли, непосредствено около тебе целият живот ще се съсредоточи в доказване, че е жив. Но не е. Другите около тебе са само кукли. Това щеше отдавна да ти се случи, но беше трудно да установим връзка с тебе. Ти си Същността, единственото живо нещо в този свят.

Мрачният ореол около нея дишаше полека. Тя докосна с изящните си ръчички бялата панделка, после ги скръсти в скута си. Гледаше втренчено Лоури, ленивият поглед на развратница се появи в очите ѝ, устните и леко се разтвориха. Дишането ѝ се ускори.

— Какво... какво очаквате да направя? — каза Лоури.

— Ами нищо. Ти си Същността.

— Т-той е-е-е С-същ-н-ност-та! — изрева хор от гласове в различни части на стаята.

— Но защо ми казваш това?

— За да не се тревожиш от нищо и за да не направиш нещо необмислено. Ти се страхуваш от Томи Уилямс. Обаче Томи Уилямс,

също като Джебсън, като Били Уоткинз, е само кукла, която се движи.

— Но ако е така, защо той дойде тази сутрин при мен, наведе се над мен, гледаше ме в лицето, а аз не можех да помръдна?

Тя се напрегна.

— Какво ти направи?

— Само ме гледаше в лицето. И все забелязвам вампирски зъби, когато не гледам право в него...

— О! — потресено и с болка извика тя. — Значи не е възможно!

— Н-не е-е-е в-въз-з-мож-ж-но! — изрева хорът.

— Твърде късно е — отсече тя. — Нищо не можеш да направиш. Томи Уилямс е водачът на *другите*. И ти трябва някак да си разчистиш сметките с Томи Уилямс.

— Защо?

— Той вече ти е отнел част от тъканта на твоята душа.

— Той беше тук само преди няколко минути.

— Всеки път, когато те види, той ще се опитва да ти отнеме още! Трябва да предотвратиш това!

— Как? — извика Лоури.

Но малкото дете беше изчезнало, черният ореол потъмняваше още повече, започна да се стапя от върха надолу, накрая заприлича на малък черен кръгъл предмет.

И изчезна в клъбце дим!

— Как? — изкрещя Лоури.

Само отзвукът на собствения глас от стените му отговори. И когато спря погледа си върху напуканата мазилка, това беше само напукана мазилка и не приличаше нито на лице, нито на каквото и да било.

Какво беше това нещо?

И къде беше сега?

Лоури зарови лице в дланите си.

Когато часовникът отброи дванадесет, Лоури стана повече по силата на навика, отколкото от желание да напусне кабинета си. Разяждаща болка на лошо предчувствие бе обхванала цялото му същество, като че подсъзнателно очакваше удар да го смаже всеки миг от най-неочаквана посока. С усилие потискаше предчувствието;

изправи рамене, облече палтото си и излезе, оглеждайки се напрегнато. Но още едно чувство постепенно изплуваше в съзнанието му — чувството, че нищо не може да му навреди. И докато първото избледняваше, второто се надигаше все по-силно. Наподобяваше вярата на религиозен фанатик в бог, който се интересува лично от него, а това преди винаги бе чуждо на Лоури. Както вървеше през бързащите тълпи студенти в коридорите и по стълбите, той започна да осъзнава собствените си големина и сила.

В края на краищата беше едър мъж, но твърде силната му стеснителност досега не позволяваше много да се спира на този факт, по-скоро мислеше за личността си като нещо недорасло и дребно, без ясно да си представя това. Група атлети от колежа мина покрай него и той едва не се усмихна — беше и по-висок, и по-тежък от тях. Колко странно, че досега не беше забелязал това. Сякаш бе открил златна мина, или прекрасна жена изведнъж му се бе обяснила в любов, или пък чуваше милиони хора, станали прави, да приветстват до самозабрава Единствения.

Навън един студент се бе настанил на стъпалата, за да гали гърба му отпускащата слънчева светлина, в ръцете си държеше вестник. Когато мина покрай него, Лоури мимолетно се запита какво ли става по света и надникна в страниците.

За миг си помисли дали не ослепява.

На хартията нямаше нищо напечатано.

Просто бял лист, но студентът явно го четеше с жив интерес!

Лоури продължи, леко разтревожен. Но възбудата от физическото напрежение да ходи му върна приятното усещане и след малко забрави за вестника. Няколко малки групички студенти стояха на тротоара и си бърбеха. Един мъж усърдно буташе косачка по поляната. Претича момче с жълтия плик на телеграма в ръка.

Изневиделица Лоури бе връхлетян от необичайна представа за нещата наоколо — зад него ставаше нещо, което той трябваше да знае. Спря и рязко се обърна.

Момчето беше спряло да тича, но веднага тръгна отново. Мъжът с косачката не мърдаше, но сега пак я буташе. За неуловимо кратък момент групичките студенти не размахваха ръце и не се смееха, но незабавно продължиха.

Лоури крачеше напред и размишляваше над това. Може би нещо ставаше с главата му, нещо подобно на лъжлива памет. Сигурно само въображението му го караше да вярва, че всичко извън погледа му е спряло.

Старият Били Уоткинз, станал по-рано от обикновено, куцукаше към него. Спря и докосна с пръсти шапката си.

— По-добре ли сте днес, Джи..., професор Лоури?

— Много по-добре, благодаря.

— Е, грижи се за себе си, Джим... професор Лоури.

— Благодаря, Били.

Лоури продължи по пътя си и отново го обзе това чувство. Спря и погледна през рамо. Старият Били Уоткинз се беше отпуснал като бостанско плашило, но щом Лоури забеляза това, старият Били се заклатушка надолу по улицата. Човекът с косачката, момчето, студентите — всички бяха спрели, само за да се раздвижат пред погледа на Лоури.

Твърде странно, каза си Лоури.

Очакваше го и още нещо чудновато по пътя му. Теглена от кон каруца се тътреше вдясно от него — и конят, и каруцата бяха замръзнали наред улицата, когато погледна встрани, но щом впери поглед в тях, пак се затътриха.

Стигна малкото кафене, където преподавателите имаха навика да обядват. Отвори вратата сред тишина. Никакво тракане на ножове и вилици, никакво дрънчене на чинии, никакъв шум от разговори. Тишина. Но само за миг. Лоури влезе в кафенето и тракането, дрънченето и гласовете избухнаха с пълна сила като пусната на средата грамофонна плоча. Иначе нямаше нищо особено в това място. Няколко преподаватели се провикнаха да го поздравят, студентите на опашката му кимаха вежливо, някой му предложи да седне.

— Наистина срамно е това, което Джебсън направи с тебе — с отвращение каза един от по-младите преподаватели.

Някой очевидно го ритна под масата, защото лицето му се сгърчи от болка, но бързо се проясни. — И пак казвам — истински позор.

— Сандвич с пилешка салата и чаша мляко — каза Лоури на сервитьора.

После поговори с хората на своята маса за дребни случки в колежа и им разказа анекдот за последната си експедиция в Юкатан. Усещането за самообладание, съчетано с „всеобхватността“ на собствената му личност, му позволяваше да се чувства добре. По-късно, когато се разделяха, разбираше, че приятелството му с неколцината събеседници е станало малко по-близко. Но все пак тук имаше нещо смуцаващо през цялото време. Няколко пъти се опита да се вслуша в разговора на масата зад него, но чу само звуци, само бъркотия от звуци.

Сети се, че е понеделник и се отпусна с облекчение. Нямахше повече лекции този ден, натоварените му дни бяха вторник и четвъртък. Можеше да излезе и да се поразходи, да се порадва на слънчевите лъчи и да забрави за всичко, което му се случи.

Заведението почти се беше опразнило, когато той излизаше. За секунда спря пред вратата, чудеше се накъде да тръгне. И видя, че не всичко е наред с тази толкова позната улица.

Имаше две неподвижни коли на платното, шофьорите сякаш бяха заспали. Момче на велосипед се подпираше вяло на едно дърво. Тринама студенти стояха прегърбени на пресечката.

Тези хора трябва да са мъртви!

Но не. Точно в момента шофьорите седнаха изправено, а колите потеглиха. Момчето с велосипеда се отдалечаваше, лудо натискайки педалите. Студентите здраво сграбчиха учебниците си и небрежно се отдалечиха към общежитията.

Лоури се обърна и погледна в кафенето. Касиерът се беше опънал върху сметачната машина. Сервитьор бе застанал наред с единия крак във въздуха и крепеше поднос с чинии на дланта си. Закъснял посетител почти беше потопил лице в супата си. Лоури неволно направи крачка към тях.

Сервитьорът плавно продължи движението си. Касиерът започна да драска нещо в дебела тетрадка. Посетителят шумно се зае със супата.

Озадаченият Лоури се извърна и тръгна надолу по улицата. Какво ставаше с него?

Спря пред будката за вестници и си купи един. С човека в будката всичко беше наред, защото старецът както винаги се засуети с надежда, че клиентът няма да си поиска рестото.

Лоури се опита да пренебрегне случките, които бе наблюдавал и продължи нататък. Погледна вестника. Не го учуди кой знае колко, че и този също беше празен, но се ядоса на продавача. Върна се с бързи стъпки към будката. Друг мъж стоеше пред нея и си купуваше вестник, но сега и той, и продавачът бяха неподвижни, подпрени на тезгяха. Лоури забеляза, че и този вестник с празни страници. С отвращение захвърли своя на улицата и си тръгна.

Лоури крачеше безцелно на север, този път скоро щеше да го изведе извън града, жадуваше за уютното спокойствие на потока, в който бе плувал преди много време, за шума на ветреца във върбите край него. Бе срещнал и други странни прояви, които го изумяваха, хора, животни и птици, които се раздвижваха с миг закъснение. Убеден беше, че това закъснение му се привижда, или пък мозъкът му, преуморен от събитията през последните два дни, просто не отбелязва събитията навреме. Без да се безпокои прекалено, стигна до мястото, където искаше да отдъхне. По едно време се сети, че там сега е разположен завод за целулоза. Но с приближаването си не откри никаква следа от завода, нито димът му мърсеше небето.

Намери мястото край един вир, обичаше да се гмурка тук напук на табелата „Градска вододайна зона. Не замърсявайте“. Опъна се върху хладната трева под топлината на слънцето. Колко доволен беше, че дойде тук, но и колко различен от момчето, мързелувало в това убежище през дългите ваканции. Малко по малко се отпусна в щастлива леност и сънливо си припомняше нещата, които бе мислил и правил като момче. Тогава баща му го караше да изпитва страхопочитание, а сега, точно като баща си, беше професор в „Атуърти“.

Стори му се забавна мисълта, че сега самият той би трябвало да е обект на тогавашното си боязливо възхищение и той надълго и широко си представяше какво би казал на онова момче, лежало по цели часове точно тук, как би му казал, че загадката на света на възрастните не е никаква загадка, а е само несигурен навик да се пази достойнството, може би роден от представите на юношеството, а може би просто оправдание за понамаляла жизненост, или пък удобен щит, с който човек може да отблъсква света от себе си. И всъщност колко ненужно бе да се тревожи това малко момче. Положението да си

„пораснал“ бе съпроводено с не по-малко тревоги, и не по-малко безсмислени, от детството.

След малко осъзна, че дочува забързани удари на чук и ръмженето на камиони. Опита се да пренебрегне това звуково нашествие, но то настоятелно увеличаваше силата си и накрая събуди любопитството му. Какво ставаше в околността?

Стана и надникна през върбите, забеляза наполовина издигната стена. Какво ли беше това? Излезе от укритието си и стреснато видя двеста или повече работници да носят материали, да забиват пирони, да зидат тухла по тухла с бързина, надминаваща всичко видяно от него досега. Заводът растеше пред очите му, с двора, резервоарите, купчините греди, портала и всичко останало! Но какво е това фантастично бързане! Той приближи още и забеляза как работниците хвърляха по някой поглед към него. Щом го забележеха, хората придобиваха някак объркано изражение.

Един техник се разпсува и ги пришпори да работят. И след минута заводът беше готов. Работниците припряно потънаха във вратите му и се върнаха с кутии и пакети с храна, но след миг техникът пак се развика, сякаш правеха нещо лошо, работниците пак бързешком влязоха, разнесоха се гръмките звуци на работещи машини и ревът на изпускана през клапаните пара. Заводът заработи с пълна сила. Върбите бяха изчезнали. Вчерашното поточе вече беше бетонизиран водоизточник!

Замаян, Лоури обърна гръб и бързо закрачи обратно към града. Тези събития така го разстроиха, че започна да му прилошава. Как беше възможно появата му така да влияе на ставащото около него?

Когато влезе в града, светът все така го очакваше. Хората стояха вдървено, докато той ги видеше и тогава се задвижваха, точно като кукли на сцена.

У него се зароди подозрение и той неочаквано тръгна в друга посока. А какво ставаше с всички тези къщи?

Какво ставаше с тях?

Извървя половин квартал, където никога преди не беше идвал и внезапно тръгна по пътеката в един двор.

Точно както очакваше. Тези къщи имаха фасади, но нищо друго зад тях! Бяха фалшиви!

Продължи нататък, някъде хора правеха закъснели опити да довършат фалшивите фасади и да добавят към тях другите фалшиви стени, но работеха объркано и неловко, изглежда появата и присъствието на Лоури караше коленете им да омекват.

А какво ще открие на главната улица? Никога не беше влизал в много от магазините. Чувстваше, че трябва да довърши докрай тази проверка и забърза натам, без да обръща внимание на въздействието, което оказваше върху тези кукли.

Наближаваше главната улица, но малко преди да завие зад ъгъла, достигна го пронизан от ужас глас:

— Джим! Джим! Джим! О Господи! *Джим!*

Изскочи на улицата и спря потресен. Всичко наоколо беше покрито с привидно мъртви хора. Лежаха върху воланите на колите и в канавките. Облягаха се вцепенено по витрините на магазините. Полицаят регулировчик се беше отпуснал като парцал върху своя подиум. Два коня лежаха, както бяха впрегнати, а фермерът се беше свлякъл от капрата, долната му челюст висеше като на труп. И през този хаотично нахвърлян килим от кукли тичаше Мери. Беше без шапка, с разрошена коса, очите ѝ широко отворени от непоносим страх.

Той я повика и тя едва не падна от радост. Хълцайки, с протегнати напред ръце тя се хвърли на врата му и зарови в гърдите му обляното си в сълзи лице.

— Джим! — ридаше тя. — О Господи! Джим!

Той нежно приглади косата ѝ, докато гледаше улицата да се съживява и да се връща към дребната си суета, с която беше свикнал. Полицаят наду свирката си, конете скочиха и дръпнаха напред, фермерът задъвка и плю. Купувачи и продавачи купуваха и продаваха, нямаше нищо сбъркано по цялата улица. Но Джим знаеше, че ако погледне назад, хората, които сега го подминаваха, пак ще са спрели отпуснато, защото никой не дърпа конците на марионетките.

Позната фигура бодро крачеше към тях. Томи въртеше в ръката си тънък черен бастун, шапката му се беше килнала назад, на красивото му лице беше застинала обичайната ехидна гримаса. Той ги позна и спря.

— Здравей, Джим! — И после, загрижено: — Случило ли се е нещо с Мери?

— Ти знаеш какво се е случило с Мери, Том Уилямс.

Томи го погледна неразбиращо.

— Нещо не схващам, старче.

— Не че не би искал — Джим студено се усмихна на сарказма си. — До гуша му дойде от това.

— От какво?

— Ти взе нещо от мен. Искам си го. Както виждаш, зная какво си направил.

— Е, и?

— Искам да ми върнеш тази част от моето аз.

— Обвиняваш ме...

— Че си крадец.

— И какво?

— Докато бях цял, всичко вървеше добре в този свят. А сега тази част от мен липсва...

Томи се разсмя развеселен.

— Значи светна ти пред очите, а?

— Том Уилямс, аз ще поправа това или ще свърша с тебе.

Смехът на Томи сякаш се чупеше, той завъртя бастуна с явното желание да го използва за удар.

— И какво те прави толкова важен?

— Нито зная, нито ме интересува. Моето си е мое. Върни ми тази моя част, Том Уилямс.

— И да загубя от себе си? — усмихна се Томи.

— Моето си е мое — настоя Лоури.

— Вярвам в едно по-комунистическо отношение към проблема — каза Томи. — Представяш ли си, аз искам тази част от тебе и със сигурност възнамерявам да я задържа.

Сега вече вампирските зъби в ъглите на устата му личаха ясно.

Лоури отстрани Мери. Пресегна се, сграбчи палтото на Томи и го придърпа към себе си. Томи някак се измъкна от ръцете му и на свой ред замахна силно с бастуна. За миг светът около Лоури се превърна в черно мастило. Но успя да се изправи, за да се хвърли към гърлото на Томи. И отново бастунът го повали. Той зашеметено се подпря на ръце

и колене, опитваше се да проясни замъглените си сетива. Бастунът го удари още веднъж, усети сблъсъка на бузата си с плочите на тротоара.

След малко едно лице доближи неговото, лице, от което стърчаха жълти вампирски зъби. Болезнена слабост, сякаш губеше кръв, го прикова към тротоара.

Томи се изправи, а Лоури откри, че не може да помръдне. Томи изглеждаше двойно по-голям и силен отпреди.

Мери дълго гледаше Томи, изражението на лицето ѝ бавно се променяше от изумление до доволно съгласие.

И Лоури разбра защо е така. И тя не беше нищо, освен кукла, поживена от останалите, защото е била по-близо до източника на сила. А когато Томи отне част от него, тя започна да се раздвоява между тях, защото всеки от двамата можеше да ѝ вдъхне живот. И сега, когато Томи притежаваше „всеобщността“, не можеше да има съмнение кого ще последва тя.

Тя дори не погледна Лоури, проснат на тротоара. Погледна нагоре в лицето на Томи и се усмихна нежно. Томи ѝ отвърна с усмивка и хванати под ръка, те се отдалечиха.

Лоури извика след тях, но те не се обърнаха. Изчезнаха зад ъгъла.

Тогава улицата взе да се запъва и да спира. Постепенно и не докрай. Тук-там някоя кукла потрепваше. Тук-там някоя уста беззвучно се отваряше. Ужасеният Лоури само гледаше тази сцена.

За него светът беше почти мъртъв!

Тялото му тежеше толкова, че трудно би направил и едно движение. Но знаеше — трябва да ги преследва, трябва да ги намери, да си върне жизнената сила, която му откраднаха. Да живее само с частица от нея, в свят на полутрупове, би означавало лудост!

А Мери!

Как можа... Но нали тя беше само кукла. Кукла като всички други. Не е нейна вината. За всичко е виновен Томи. Томи, когото смяташе за свой приятел!

Беше почти агония да пълзи, но продължаваше, сантиметър по сантиметър, пречеха му телата, лежащи в ярката слънчева светлина. Усещаше все по-силната горещина. И огромна умора. Ако си почине малко, може би ще събере сили. В един двор видя храст с гъста сянка и

впълзя в хладината. Само малко да си почине, а после ще открие Томи и Мери!



ГЛАВА ОСМА

Събуди се малко преди здрачаване. Усещаше се схванат, беше му станало студено. Не можа веднага да си припомни какво се беше случило, изправи се на колене със съзнанието, че трябва нещо да направи, но не беше в състояние да го определи. Що за летаргия! Дали бе засегнала и мозъка му?

Но не, всичко беше наред с мозъка му. Да! Томи и Мери и светът на привидно мъртвите!

Тази почивка наистина му помогна чудесно. А може би...

Огледа се през клоните на храстите. По улицата ходеха хора, съвсем очевидно беше, че Томи би трябвало да е някъде наоколо и Лоури получаваше част от силата като другите кукли. Може би това ще му помогне!

Ако успее да се доближи до Томи, самото въздействие на Томи ще го подкрепя и е възможно да спечели загубеното.

Прокрадваше се в сенките на улицата, нащрек за появата на Томи. Но не, не забелязваше никакъв признак за присъствието му. Дали пък Томи не е в някоя от онези къщи? Може би е навечеря? И седи така, че може да поглежда навън и да вижда улицата?

А може би обяснението е друго. Щом сега Томи има всичко, тези марионетки ще продължат престорения си живот, и Лоури между тях. Но той знаеше, а те...

Престана да се крие. Един мъж стоеше до пощенската кутия на ъгъла. Той би могъл да знае къде е Томи. Лоури си придаде безгрижен вид и приближи човека, без да бърза. Канеше се да отвори уста и да зададе въпроса си, когато сърцето му подскочи.

Това беше Томи!

Томи, с изкривена в подигравка уста и лукав поглед в очите!

Лоури се завъртя и забърза далече от него, но щом разбра, че не го следват стъпки, позабави крачка. Погледна назад и човекът на ъгъла не откъсваше очи от него, във въздуха звънеше лек радостен смях.

Защо не може да се изправи срещу него? Дали трябва да го завари заспал, за да си открадне загубеното?

Лоури спря. Нима не можеше да постъпи по-хитро?

Например да обясни на някои от тези кукли какво се е случило със света и така да си осигури помощ? Ако са мнозина, ще нападнат Томи, ще го смажат с тежестта си и ще вземат от него това, което по право принадлежеше на света.

Продължи, търсеше някого, с който да сподели плана си. Мъж поливаше с маркуч поляна зад ограда от нагъсто забити колове, Лоури застана до нея и го повика с ръка. Мъжът тръгна към него лениво, без да изпуска маркуча.

Лоури искаше да започне, когато погледна човека в лицето. Въпреки здрача то се виждаше ясно!

Това беше Томи!

Лоури в миг се обърна и побягна и пак лекият смях сякаш увисна във вечерния ветреца.

Тръгна бавно, упорито отказваше да се предаде на паниката. Няма смисъл да си губи ума, все още има шанс. Не може всеки да е Томи.

Скоро видя жена, която бързаше към дома си. Ако ѝ каже, а тя повтори на съпруга си... Да. Ще я спре.

Той вдигна ръка и тя заотстъпва от него, но не забеляза явна заплаха и го изчака да заговори. Успя да каже само една дума и видя коя е.

Мери!

Сърцето му пропусна един удар. Ето я тук сама! Ако я помоли... Пак заговори. Но лицето ѝ излъчваше презрение, тя му обърна гръб и се отдалечи.

На Лоури му трябваха няколко секунди, за да се опомни от това. Но той нямаше да се признае за победен. Към него идваха трима студенти. Поне студентите сигурно ще му се подчинят, а тези бяха облечени в пуловери с емблемата на колежа. Той застана на пътя им.

Когато те спряха и го погледнаха, той започна да говори. И млъкна. Всяко лице, което погледнеше, се превръщаше в Томи! И на всяко лице виждаше подигравателната усмивка и лукаво злия блясък в очите.

Лоури отстъпи назад, отдалечаваше се от тях заднешком. Извъртя се и побягна и не спря до следващия квартал.

Там видя жена, но знаеше, че не бива да я спира, даже от тричетири метра в светлината на уличната лампа можеше да се увери, че това е Мери. Той засрамено нахлупи по-надолу шапката си и прегърбен я отмина, после, когато тя се отдалечи, отново затича.

Бягаше покрай други минавачи — всеки, който го погледнеше, имаше лицето на Томи или на Мери. А след малко започнаха да му подвикват.

— Здравсти, Джим — всеки път присмехулно казваше Томи.

— О, това си ти, Джим — казваше Мери.

Натежаващият мрак и мътните светлини на уличните лампи потискаха Лоури. Ту ставаше малко по-топло, ту бързо застудяваше. Фасадите на къщите стояха студено равнодушни в тъмнината. Осветените прозорци го гледаха като горящи очи и му се подиграваха.

— Здравсти, Джим.

И отново:

— О, това си ти, Джим.

Пръснатите полянки и скупчените храсти населяваха нощта с чудати призраци. Малки сенки претичваха в краката му, а понякога се отъркваха в тях и му оставяха усещането за нещо меко и с козина. А веднъж, когато стъпи на тротоара на улицата, нещо люспесто изчезна със секунда закъснение.

Тогава лицето на Томи, само лицето, заплува зловещо в сивия мрак. Видението беше прозрачно и пенено, по усмивката си беше на мястото, а лукавите очи го гледаха неотлъчно. Лицето избледня и остави след себе си само блещукащите очи.

Някаква фигура затанцува пред него, почака той почти да я стигне и припряно му се измъкна, за да започне отново танца и да го вика. Нещо познато в движенията му показа чия е тази фигура. Уморено разпозна Мери, лицето и застинало в презрение. Накъде и защо го водеше?

— Здравсти, Джим.

— О, това си ти, Джим.

Сенки и навъсени фасади на къщи гледаха студено. Сенки по тревата или скрити до дърветата. Меки неща се блъскаха в краката му, огромна сянка като разперени криле посягаше да погълне целия град.

Размазани бели облачета на лица се носеха сякаш на протегнатата ръка пред него. Томи и Мери. Мери и Томи.

Отгоре се чуваше шумолене като крилете на прилепи. Отдолу — дълбок гърлен звук. И в мириса на прясно окосена трева и разлистващи се дървета се вплиташе аромат, който не можеше да определи. Аромат. Измамен като лицата, които неуморно плуваха пред очите му. Парфюм... на Мери. Парфюмът на Мери. Смесен с миризмата на екзотичен тютюн. Екзотичен тютюн. На Томи.

Всепоглъщащият тъмен облак се простираше неспирно, лампите мъждукаха все по-слабо, сенките се сгъстяваха и тръгваха несигурно на разстояние зад него. Всяка сянка, неподвижна докато я доближи, се надигаше и тръгваше с останалите. Тъмно, още по-тъмно и в един миг звуците ги нямаше. Никакви звуци или миризми. Само прозрачното видение на усмивка, пълна с присмех, избледняваща, винаги далечна.

Той немощно се облегна върху парапета на малкия каменен мост зад църквата, слушаше водата: „О, това си ти, Джим. Здравсти, Джим“.

В другия край стоеше тъмна, гъста сянка. Същество с провиснала надолу шапка и с черно наметало, стигащо до обувките с катарамии. Грижливо сплиташе въже. Лоури знаеше — ще си почине малко и после ще мине по моста при този мъж от мрака.

— О, това си ти, Джим.

— Здравсти, Джим.

Тихи, слаби бълбукащи гласове, едва чути, бавно замиращи. И вече нищо не остана от тази усмивка. В небето нямаше нищо, освен огромна сянка и печалното скимтене на вечерния вятър.

Уличната лампа хвърляше бледа светлина над него и в нея се опита да види водата. Гласовете там, долу, сега бяха по-тихи от шепот, само бълбукащо мърморене, мек и успокояващ звук.

Долови проблясък на нещо бяло във водата и се наведе още малко, без особено да се интересува от факта, че това е отражение на собственото му лице в повърхността на черното огледало под него. Гледаше как образът става по-ясен, как се появяват неговите собствени очи и уста. Сякаш виждаше себе си долу, своето аз, много по-истинско от това, което се облягаше на хладния камък. Лениво махна на своя

образ. Той като че дойде по-близо. Опита пак да му махне. Дойде още по-близо.

С внезапна решителност той протегна и двете си ръце към него. Образът изчезна от водата, но не си отиде.

Джим Лоури се изправи. Бавно и дълбоко вдиша свежия въздух на вечерта и погледна нагоре към звездите в небето. Обърна очи към улицата и видя разхождащите се хора да се наслаждават на аромата на окосена трева. Тогава погледна моста и видя стария Били Уоткинз да пуши доволно лулата си, облегнат на един камък.

С чувство, което беше почти тържествено, въпреки цялата тежест на мъката в душата си, Джим Лоури мина по моста и отиде при нощния патрулен полицаи.

— О, вие ли сте. Здравейте, професор Лоури.

— Здравей, Били.

— Приятна вечер е.

— Да... да, Били. Приятна вечер е. Искам да направя нещо за мен, Били.

— Разбира се, Джим.

— Ела с мен.

Старият Били изчука пепелта от лулата си и мълчаливо тръпна след него. Старият Били беше помъдрял от възрастта. Усецаше настроението на Лоури и не каза нищо, за да не му досажда, просто вървеше и вдишваше уханието на събудения от пролетта живот.

Изминаха няколко квартала и Джим Лоури зави по пътеката към къщата на Томи. Старата сграда беше неосветена и тиха и изглеждаше като че ги очаква.

— Сигурно имаш ключ, с който можеш да отвориш тази врата, Били.

— Да. Имам един, това е съвсем обикновена брава.

Старият Били натисна дръжката и заопипва за ключа на осветлението в преддверието, натисна го и се дръпна, за да пусне Лоури пред себе си.

Джим Лоури махна с ръка към закачалката в преддверието, сочеше женска чанта, която стоеше там до женска шапка. Имаше и

друга шапка, мъжка, която стоеше на средата между закачалката и хола. На кожената лента вътре бяха написани инициали „Дж. Л.“

— Ела с мен, Били — каза Джим Лоури със спокоен овладян глас. Минаха през хола и старият Били забеляза парчета от натрошен стол и разсипан пепелник.

Джим Лоури отвори вратата на кухнята и включи осветлението. Прозорецът беше счупен.

Отнякъде се чу мяукане и Джим Лоури отвори вратата към мазето. С уверени стъпки той слезе по късата стълба през ново изплетените нишки на паяжини. Персийска котка с налудничав поглед се стрелна край тях и изскочи от къщата.

Джим потърси ключа за осветлението. За миг изглеждаше, че няма да го включи, но само за миг. Голата крушка заля със светлина мазето и го напълни с остри люлеещи се сенки.

В средата на пръстения под беше изкопана дупка с груби очертания, а до нея беше захвърлена лопата.

Джим Лоури хвана шнура на лампата и я вдигна, за да освети купчината въглища.

Почернялата от кръв брадва стърчеше с дръжката към тях. От въглищата се показваше нещо бяло.

Старият Били пристъпи към черната прашна купчина и бутна настрани няколко буци. Малка лавина затрака надолу, откривайки смазаното и насечено лице на Томи Уилямс. Вдясно от него с отметната назад глава, с втренчени очи, приковани в гредите на тавана и просната настрани окървавената ръка, лежеше тялото на Мери, съпругата на Джим Лоури.

Старият Били няколко минути гледаше Джим Лоури.

После Джим Лоури заговори монотонно.

— Направих го в събота следобед. А през нощта се върнах тук да прибера следата, която бях оставил — шапката, и да скрия телата. В неделя дойдох пак, трябваше да се катеря през прозореца. Бях загубил ключа.

Джим Лоури се свлече на един сандък и закри лицето си с длани.

— Не зная защо го направих. Прости ми, Господи, но не зная защо. Намерих я да се крие тук, след като бях намерил и шапката ѝ. Всичко ми се въртеше пред очите и не можех да разбера какво ми крещяха и... и ги убих. — Разтърси го ридание. — Не зная защо. Не

зная защо е била тук... Не зная защо не можех да я чуя... Маларията ме е ударила в главата... или съм полудял от ревност...

Старият Били се размърда и купчината въглища затрака. Ръката на Томи се оголи. Сякаш се протегна към Лоури, във вкочанения юмрук имаше парче хартия, и в смъртта си няма предлагаше обяснение.

Старият Били взе хартията и прочете:

Стари приятелю Томи,

Рожденият ден на Джим е през следващата седмица и аз искам да го изненадам с едно събиране на приятели. Ще дойда в събота следобед и ти би могъл да ми помогнеш със списъка на неговите приятели и да ми дадеш своя съвет на познавач за някакъв „дяволски“ коктейл. Не му казвай нито думичка за това.

Поздрави:
Мери

Някъде високо над тях като че увисна звън на смях — висок, весел смях, радостен и присмехулен и зъл.

Но разбира се, може би това беше само въздишката на вятъра, хленчещ под вратата на мазето.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.